

INDICELE MEDIULUI DE AFACERI DIN ROMÂNIA

ediția **2024**

RAPORT

INDICELE MEDIULUI DE AFACERI DIN ROMÂNIA EDIȚIA 2024

Cuprins

1. Sumar	5
2. Etapele proiectului	6
3. Metodologie	6
Context macroeconomic	10
4. Rezultate	17
4.1. Rezultatele obținute pentru indicele la nivel național privind așteptările mediului de afaceri 17	
4.2. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața 19	
4.3. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate	19
4.4. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții	20
4.5. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei 20	
4.6. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare	21
4.7. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei	21
4.8. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale.....	22
4.9. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție geografică pe macroregiuni	23
4.10. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție în funcție de dimensiunea companiei (firme mici, medii și mari)	35
4.11. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție în funcție de sectorul de activitate	45
4.12. Percepția mediului de afaceri asupra gradului de digitalizare.....	55
5. Concluzii	65

Lista figurilor

Figura 1. Pilonii principali	8
Figura 2. Sistemul de ponderi utilizat în construcția indicelui compozit.....	10
Figura 3. Contribuția la dinamica PIB real	11
Figura 4. Evoluția principalelor componente ale IPC, respectiv Contribuția la rata inflației	12
Figura 5. Rata dobânzii la depozitele în lei și la creditele noi pe termen lung	13
Figura 6. Rata dobânzii la creditele în lei, corporații nefinanciare și gospodării.....	13
Figura 7. Câștigul salarial mediu net. Dinamica câștigului salarial nominal și real. Rata șomajului la nivel regional	14
Figura 8. Evoluția soldului contului curent – agregat și în structură (% din PIB, anualizat).....	15
Figura 9. Valorile obținute pentru RBI și pilonii aferenți.....	18
Figura 10. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială.....	18
Figura 11. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața	19
Figura 12. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 2. Profitabilitate	20
Figura 13. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 3. Investiții	20
Figura 14. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei	21
Figura 15. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare	21
Figura 16. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei.....	22
Figura 17. Așteptările mediului de afaceri din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale.....	22
Figura 18. RBI la nivel de macroregiune și valorile aferente pilonilor.....	25
Figura 19. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială pe macroregiuni.....	25
Figura 20. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, pe macroregiuni.....	27
Figura 21. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, pe macroregiuni	28
Figura 22. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, pe macroregiuni	29
Figura 23. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, pe macroregiuni.....	31
Figura 24. Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, pe macroregiuni.....	32
Figura 25. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, pe macroregiuni	33
Figura 26. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, pe macroregiuni.....	34
Figura 27. RBI în funcție de dimensiunea firmelor și valorile aferente pilonilor	36
Figura 28. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de dimensiunea firmei.....	37
Figura 29. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, în funcție de dimensiunea firmei	38
Figura 30. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, în funcție de dimensiunea firmei.....	39

Figura 31. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, în funcție de dimensiunea firmei.....	40
Figura 32. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, în funcție de dimensiunea firmei.....	41
Figura 33. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, în funcție de dimensiunea firmei.....	42
Figura 34. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, în funcție de dimensiunea firmei.....	43
Figura 35. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, în funcție de dimensiunea firmei	44
Figura 36. RBI în funcție de sectorul de activitate și valorile aferente pilonilor	46
Figura 37. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de activitate.....	47
Figura 38. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața.....	48
Figura 39. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate...	49
Figura 40. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții	50
Figura 41. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei.....	51
Figura 42. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare	52
Figura 43. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei	53
Figura 44. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale.....	54
Figura 45. Gradul de utilizare a inteligenței artificiale	55
Figura 46. Creșterea de productivitate ca rezultat al utilizării inteligenței artificiale	56
Figura 47. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 12 luni (%)...	57
Figura 48. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 18 luni (%)...	57
Figura 49. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 24 luni (%)...	57
Figura 50. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 12 luni (%)	58
Figura 51. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 18 luni (%)	59
Figura 52. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 24 luni (%)	59
Figura 53. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 12 luni (%)	60
Figura 54. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 18 luni (%)	60
Figura 55. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 24 luni (%)	60
Figura 56. Evoluția investițiilor în transformarea digitală.....	61
Figura 57. Bugetele alocate pentru digitalizare în 2025	62
Figura 58. Distribuția opțiunilor companiilor între achiziția unui produs IT existent și dezvoltarea unei soluții personalizate	63
Figura 59. Evoluția ușurinței utilizării platformelor publice în următoarele 12 luni	63
Figura 60. Evoluția acordării de către autorități a stimulentei și subvențiilor pentru inovare în următoarele 12 luni	63

1. Sumar

Indicele Mediului de Afaceri din România este un instrument ce are ca obiectiv evaluarea stării economice naționale și redarea evoluțiilor și a provocărilor cu care se confruntă companiile. Rezultatele acestui instrument de evaluare pot fi de folos pentru potențialii investitori și pentru instituțiile guvernamentale, responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor economice și pentru sprijinirea mediului de afaceri.

Indicele Mediului de Afaceri din România analizează răspunsurile a 1067 de firme din România cu privire la nivelul de încredere al mediului de afaceri analizat de-a lungul a șapte piloni: cifra de afaceri și piața, profitabilitatea, investiții, forța de muncă și dimensiunea companiei, costuri și accesul la finanțare, interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și evoluția economiei naționale și globale. Studiul are la bază un chestionar aplicat în perioada iunie - octombrie 2024.

Din punct de vedere al mediului de afaceri, considerăm că indicele de față captează percepția generală asupra evoluțiilor economico-sociale și reprezintă un instrument de atenționare preventivă prin evidențierea trendurilor economice bazate pe răspunsurile unui eșantion reprezentativ de manageri de companii. Mai mult, se dorește a fi un instrument care poate fi utilizat ca indicator al schimbării stării economiei, de semnalizare a modificării trendurilor sau al încrederii, pe diverse sectoare economice.

Din perspectiva impactului și a rezultatelor așteptate pentru decidenții politicilor economice, considerăm că indicele dezvoltat reprezintă un instrument care ia pulsul mediului de afaceri din România la nivelul întregii țări și pe sectoare economice și furnizează o serie de informații revelatoare despre mediul de afaceri, dezvăluie într-un mod simplu și ușor de intuit. Întrucât sunt analizate principalele tendințe care influențează mediul de afaceri din România, pentru fiecare ramură economică în parte, considerăm că poate să stea la baza identificării factorilor economici și a celor specifici mediului de afaceri care necesită politici de susținere noi sau adaptarea celor existente și să fie utilizat, în final, ca instrument pentru fundamentarea de noi politici economice.

Rezultatele studiului au fost publicate sub forma unui raport, iar informațiile, precum și raportul în sine, se regăsesc de asemenea pe site-ul rbi.ase.ro.

2. Etapele proiectului

Pentru elaborarea acestui indice și a raportului Indiceleui Mediului de Afaceri din România, echipa de proiect a întreprins următoarele activități:

Tabelul 1. Etapele proiectului

Activitate	Descriere	Perioada
Elaborare eșantion	Analiza structurii PIB a României și a numărului de companii, la nivel de ramuri economice și județe și identificarea (calcularea volumului și selectarea) unui eșantion reprezentativ pentru diseminarea chestionarului.	25 iunie 2024 – 09 iulie 2024
Prelucrare chestionar	Prelucrarea chestionarului pentru colectarea datelor necesare pentru realizarea indicelui	10 iulie 2024 – 16 iulie 2024
Diseminare	Diseminarea chestionarului și colectarea datelor	17 iulie 2024 – 31 octombrie 2024
Prelucrare date	Prelucrarea datelor, analiza rezultatelor și elaborarea studiului final	1 noiembrie 2024 – 27 noiembrie 2024
Planificare eveniment	Pregătirea evenimentului de lansare al indicelui mediului de afaceri	28 noiembrie 2024
Lansare	Lansarea indicelui mediului de afaceri	29 noiembrie 2024

3. Metodologie

În cadrul proiectului a fost utilizat un eșantion format din 1067 de firme la nivelul anului 2024. Pentru acest eșantion nivelul de încredere propus este de 95%, iar eroarea maximă admisibilă este de 3%. Pentru fiecare firmă, chestionarul a fost adresat managementului, eșantionul fiind unul reprezentativ la nivel național. Eșantionul a acoperit toate clasele de mărime ale colectivității de firme, după numărul de salariați și cifra de afaceri, toate activitățile economice principale (Coduri CAEN) așa cum reies din analiza contribuției în PIB și din analiza structurii colectivității totale de întreprinderi din România. De asemenea, eșantionul a replicat și distribuția teritorială a colectivității de întreprinderi de la nivel național pe baza macroregiunilor României. Inițial, eșantionul a fost structurat în baza celor 3 criterii, după cum urmează: 4 macroregiuni, 4 clase de mărime și 9 grupe CAEN.

În urma colectării datelor, pentru asigurarea unui număr minim de unități statistice pentru toate straturile eșantionului, a fost necesară regruparea celor 4 clase de mărime în 3 clase, iar cele 9 grupe CAEN în 3 categorii de activitate. Astfel, eșantionul a fost structurat pentru a respecta distribuția reală pe 36 de straturi obținute prin intersecția celor 3 criterii.

Tabelul 2. Modalitatea de structurare a eșantionului

CRITERIU	CATEGORII	CRITERIU	DE
		STRATIFICARE	
MACROREGIUNE	Macroregiunea 1 (Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Covasna, Harghita, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj, Sibiu)		
	Macroregiunea 2 (Bacău, Botoșani, Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Iași, Neamț, Suceava, Tulcea, Vaslui, Vrancea)		
	Macroregiunea 3 (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman,		

DIMENSIUNE	București, Ilfov)	
	Macroregiunea 4 (Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș)	
	Microîntreprinderi (<= 9 angajați și CA <= 2 mil euro (9,4904 mil. Lei))	Firme mici (<= 9 angajați și CA <= 2 mil euro (9,4904 mil. Lei))
	Firme mici <= 49 angajați și CA <= 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)	Firme medii <= 49 angajați și CA <= 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)
	Firme medii <= 250 angajați și CA <= 50 mil euro (237,26 mil. Lei)	Firme mari > 49 angajați și CA > 10 mil euro (47,5452 mil. Lei)
	Firme mari >= 250 angajați sau CA >= 50 mil euro (237,26 mil. Lei)	
GRUPA CAEN	Grupa CAEN 1 - Agricultură, silvicultură și pescuit (01*-03*)	Grupa 1 – Agricultură, silvicultură și pescuit(01*-03*)
	Grupa CAEN 2 – Industrie (05*-09*; 10*-33*;35*; 36*-39*)	Grupa 2 – Industrie, Construcții și Comerț, Reparații autovehicule și motociclete, Logistică și HORECA (05*-09*; 10*-33*;35*; 36*- 39*; 41*-43*; 45*-47*, 49*- 53*; 55*-56*)
	Grupa CAEN 3 – Construcții (41*43*)	
	Grupa CAEN4 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante; (45*-47*, 49*-53*; 55*-56*)	
	Grupa CAEN 5- Informații și comunicații (58*63*)	Grupa 3 – Servicii IT, financiare, imobiliare & altele (58*-63*; 64*66*; 68*; 69*- 75*; 77*-82*; 84*; 85*; 86*- 88*; 90*-93*; 94-96*)
	Grupa CAEN 6 - Intermedieri financiare și asigurări (64*-66*)	
	Grupa CAEN 7 - Tranzacții imobiliare (68*)	
	Grupa CAEN 8 - Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport; Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; (69*-75*; 77*-82*; 84*; 85*; 86*-88*)	
	Grupa CAEN 9 - Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii (90*-93*; 94-96*)	

Tip eșantion: probabilistic aleatoriu (utilizând stratificare). În cadrul eșantionului s-a realizat asigurarea unui număr minim (suficient de mare) de unități statistice pentru fiecare dintre cele 36 de straturi rezultate prin încrucișarea criteriilor de stratificare. Pentru a respecta structura inițial definită, eșantionul colectat a fost recalibrat.

Metoda de culegere a datelor: CAWI (Computer Assisted Web Interview).

Pentru construirea barometrului mediului de afaceri și implicit a indicatorului compozit ce va da nivelul de încredere al mediului de afaceri, a fost utilizată analiza în componente principale, o metodă specifică analizei multidimensionale a datelor ce asigură determinarea sistemului de ponderi necesare agregării celor 7 piloni.

Astfel, analiza este structurată pe 29 de itemi, măsurați pe o scala Likert cu 10 categorii, unde 1 reprezintă scădere semnificativă și 10 reprezintă creștere semnificativă. Acești itemi sunt grupați pe 7 piloni principali:

Figura 1. Pilonii principali

Metodologia revizuită a urmat un proces în 5 pași majori:

Pasul 1: La nivelul fiecărui pilon au fost calculate scoruri medii din itemii aferenți. Astfel, fiecare pilon a fost măsurat pe aceeași scală de la 1 la 10, la nivelul fiecărei unități statistice.

Pasul 2: S-a aplicat analiza în componente principale (ACP) pentru cele 7 scoruri medii aferente celor 7 piloni, determinându-se sistemul de ponderi necesare pentru a agrega cei 7 piloni într-un indicator sintetic care să ofere o imagine de ansamblu asupra așteptărilor pe care mediul de afaceri din România le are cu privire la evoluțiile viitoare ale aspectelor studiate. ACP presupune transformarea unui număr mare de variabile dintr-un set de date într-un set mai mic și mai coerent de factori necorelați (ortogonali), componentele principale. Componentele principale recuperează mare parte din varianța setului de variabile originale. Fiecare componentă este o combinație liniară a variabilelor inițiale. Componentele sunt ordonate astfel încât prima componentă să recupereze cea mai mare cantitate posibilă de varianță din variabilele originale. Consistența internă a itemilor incluși în analiză este testată cu ajutorul coeficientului Cronbach Alpha (c -alfa), iar evaluarea calității rezultatelor obținute prin ACP este testată cu ajutorul testelor KMO și Bartlett's Test of Sphericity.

Pe lângă ACP, alte metode pot fi utilizate pentru a reduce dimensionalitatea datelor și a evalua stabilitatea ponderilor. Elastic Net combină regresia Lasso și Ridge pentru a selecta variabilele relevante (pilonii) și a penaliza relațiile slabe. Această metodă poate oferi ponderi alternative bazate pe o abordare predictivă. Alternarea metodelor (PCA și Elastic Net) oferă o validare suplimentară pentru structura actuală a modelului.

Pentru o testare a robusteții ponderilor se va utiliza testarea temporală. Astfel, în etapa 1 se vor compara ponderile rezultate din ACP din ediția 2021 cu cele obținute prin aplicarea ACP asupra datelor din 2024. Scopul este de a identifica posibile diferențe semnificative cauzate de evoluțiile economice.

În etapa 2, se compară ponderile utilizând teste statistice, cum ar fi testul t pentru diferențe de medii. Dacă diferențele sunt semnificative, ponderile trebuie recalibrate pentru a reflecta noua dinamică a datelor.

Pasul 3. Indicele compozit se va calcula utilizând eșantionul din 2024 cu valorile calculate pentru cei 7 piloni principali.

- se vor aplica ponderile stabilite în perioada de bază (2021) pentru calcularea indicelui compozit conform formulei:

$$\text{Final Index}_{2021} = w_{1_{2021}} \cdot \text{Pilon1} + w_{2_{2021}} \cdot \text{Pilon2} + \dots + w_{7_{2021}} \cdot \text{Pilon7}$$

- se recalibrează ponderile utilizând datele actuale și calculează indicele compozit:
- se analizează distribuția indicelui compozit:

$$\text{Final Index}_{2024} = w_{1_{2024}} \cdot \text{Pilon1} + w_{2_{2024}} \cdot \text{Pilon2} + \dots + w_{7_{2024}} \cdot \text{Pilon7}$$

- se compară distribuția indicelui compozit calculat cu ponderile din 2021 versus 2024 utilizând statistici descriptive (medie, mediană, deviație standard) pentru ambele versiuni ale indicelui compozit.
- se aplica un test de diferență pentru a se verifica dacă există diferențe semnificative între distribuțiile indicelui compozit prin:
  - Testul Kolmogorov-Smirnov pentru diferențe generale între distribuții.
  - Testul t sau Mann-Whitney U pentru comparația mediilor dacă distribuțiile sunt normale sau nu.
- se va analiza cum schimbarea ponderilor afectează:
- Clasamentul sectoarelor economice pe baza scorurilor medii ale indicelui.
- Performanța macroregiunilor și claselor de mărime a firmelor.
- Proporția firmelor înregistrând scoruri foarte mici (1-2) sau foarte mari (4-5).
- se va verifica dacă modificarea ponderilor produce schimbări semnificative astfel încât regiuni considerate “optime” cu ponderile din 2021 devin “medii” în 2024.

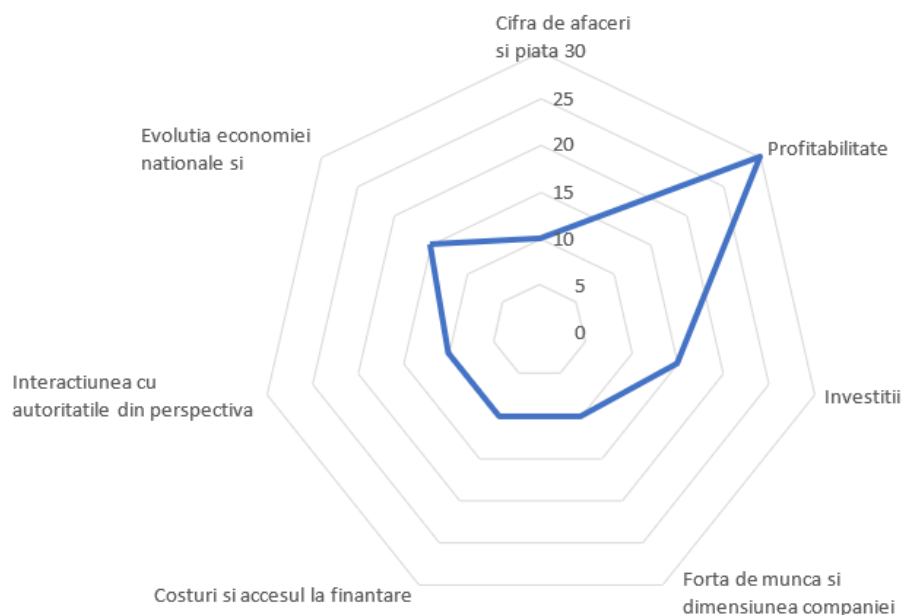

Figura 2. Sistemul de ponderi utilizat în construcția indicelui compozit

Pasul 3. Indicele compozit se va calcula utilizand ponderile din perioada de baza(anul 2021) dupa următoarea formulă:

$$Final\ index = 0.10 * PILON1 + 0.30 * PILON2 + 0.15 * PILON3 + 0.10 * PILON4 + 0.10 * PILON5 + 0.10 * PILON6 + 0.15 * PILON7 \quad (1)$$

Pasul 4. Indicele este rescalat pentru a lua următoarele valori: 1-scădere semnificativă, respectiv 5-creștere semnificativă.

Pasul 5. Se construiește dashboard-ul încrederii mediului de afaceri, evidențiind distribuția pilonilor, dar și a indicelui compozit pe sectoare, pe macroregiuni și pe clase de mărime a firmei.

Context macroeconomic

Potrivit datelor semnal publicate de INS în data de 14 noiembrie 2024, activitatea economică a consemnat o încetinire puternică a ritmului de creștere în primele nouă luni ale anului 2024 până la 0,9% pe seria brută și respectiv 0,8% pe seria ajustată sezonier, perspectivele pentru întreg anul 2024 fiind de înregistrare a unui avans economic net inferior celei mai recente prognoze a CNSP (septembrie 2024) de 2,8%. Mai mult, dinamica PIB în trimestrul trei din anul 2024 față de aceeași perioadă din anul anterior a intrat în teritoriul negativ. Datele semnal nu oferă însă și o detaliere a dinamicii PIB pe partea de cerere și de ofertă, prin urmare analiza de mai jos se va referi la evoluțiile din primul semestru al anului 2024.

Activitatea economică a consemnat o încetinire a ritmului de creștere în primele șase luni ale anului 2024 până la 0,9% atât pe seria brută, cât și pe seria ajustată sezonier, perspectivele pentru întreg anul 2023 fiind de temperare a creșterii economice în jurul nivelului de 1,4%, potrivit ultimei prognoze a CE, publicată în 15 noiembrie 2024. Această evoluție este în linie cu decelerarea

activității economice la nivelul UE, magnitudinea fiind însă mai ridicată, prognoza anterioară a CE pentru avansul economiei României din anul 2024 fiind de 3,3%.

În primele două trimestre ale anului 2024, impozitele nete pe produs au avut cea mai mare contribuție la dinamica reală a PIB, respectiv circa 0,4 pp, fiind urmate de servicii cu circa 0,3 pp. Dinamica pozitivă a câștigurilor salariale reale a susținut creșterea activităților de comerț, transport, hoteluri și restaurante, în pofida dobânzilor ridicate și a creșterii taxelor colectate din economie. Contribuția agriculturii a fost pozitivă de circa 0,2 pp de PIB, dar aceasta este așteptată să treacă în teritoriu negativ, pe fondul secetei severe înregistrate în anul 2024, trimestrele trei și patru fiind cele cu pondere ridicată în ceea ce privește producția realizată în acest sector al economiei. Construcțiile au stagnat în contextul inflației și dobânzilor ridicate. Industria a avut o contribuție ușor negativă în condițiile contracției înregistrate de industria din Germania, principalul partener comercial.

Pe partea de cerere, creșterea economică din primele șase luni ale anului 2024 este explicată preponderent de evoluția pozitivă a consumului privat, contribuția acestuia fiind de 3,6 pp. Astfel, consumul privat a dovedit reziliență în pofida dobânzilor și inflației ridicate, fiind susținut de un avans robust al câștigurilor salariale. De asemenea, investițiile – pe fondul unor intrări mai ridicate de fonduri europene - au avut un aport pozitiv relevant la avansul PIB, contribuția formării brute de capital fix la creșterea economică fiind de circa 1,2 pp. Exporturile nete au contribuit puternic negativ la dinamica PIB, respectiv -3,5 pp de PIB, în condițiile declinului exporturilor pe fondul problemelor economice din Germania (contribuție de -1,5 pp de PIB) și al unui avans al importurilor, susținut de cererea internă robustă (contribuție negativă de 2 pp de PIB). De asemenea, consumul public a avut o contribuție ușor negativă la avansul economic, respectiv de circa -0,2 pp de PIB.

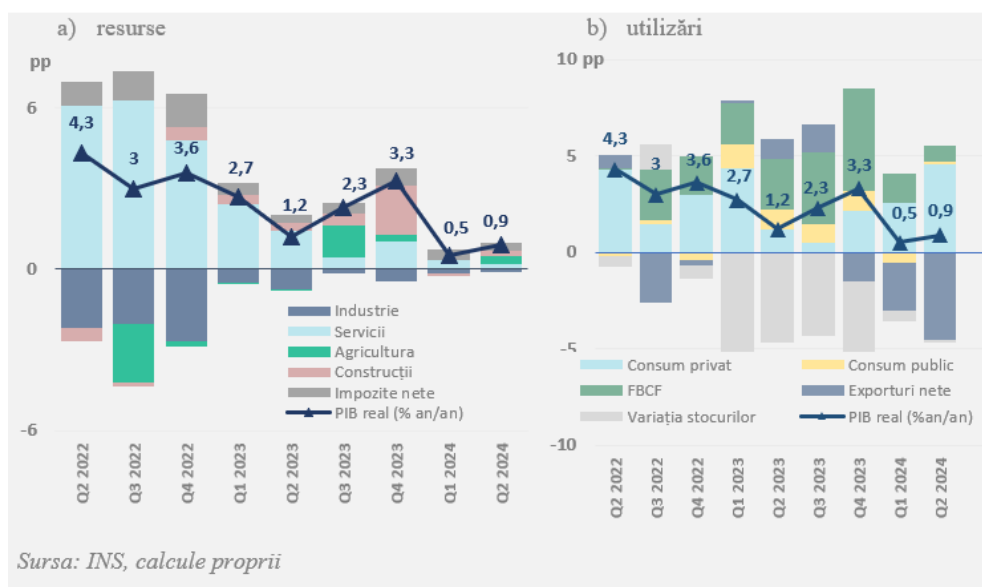

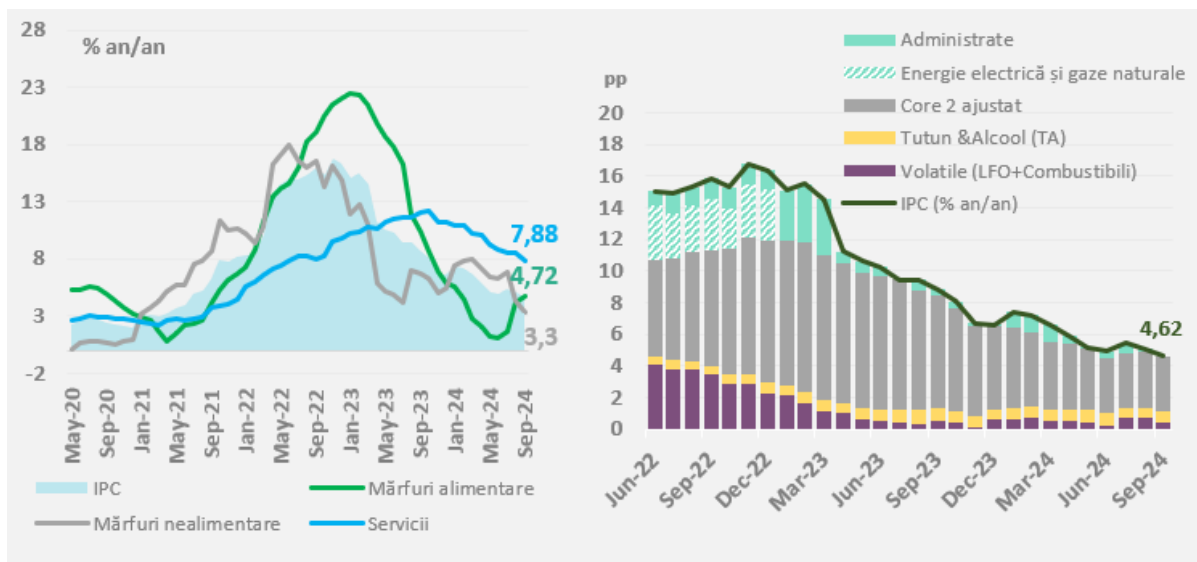
Figura 3. Contribuția la dinamica PIB real

Pe termen mediu, creșterea economică va reveni la valori mai ridicate, în condițiile în care instituțiile internaționale anticipează o îmbunătățire a condițiilor macroeconomice la nivel internațional. Astfel, în prognoza de toamnă din noiembrie 2024, Comisia Europeană prevede o accelerare a creșterii economice din România până la 2,5% în anul 2025, în condițiile unui avans economic anticipat de circa 1,5% la nivelul UE. În cazul principalilor parteneri comerciali ai României, respectiv Germania, Franța și Italia, anticipările sunt în sensul unei dinamici favorabile a activității economice, cu creșteri prognozate ale PIB real în anul 2025 de 0,7%, 0,8% și respectiv 1%.

Inflația încă ridicată reprezintă una dintre principalele provocări pe termen mediu, însă se conturează un proces dezinflaționist. Ulterior decelerării semnificative din anul 2023 (6,6% an la an

În luna decembrie 2023, comparativ cu o inflație de 16,4% în decembrie 2022 față de decembrie 2021), în anul 2024 rata inflației și-a continuat descreșterea, dar într-un ritm mai puțin alert, nivelul din luna septembrie 2024 față de aceeași perioadă a anului precedent fiind de 4,6%. Acest nivel este încă semnificativ peste ținta de inflație a băncii centrale (2,5 pp ± 1pp). Traectoria descendentă a fost susținută în mare parte de componentele exogene ale coșului de consum - respectiv de evoluția prețurilor administrate -, beneficiind de efecte statistice favorabile și de evoluții favorabile pe piața petrolului. Cu toate acestea, factori precum seceta severă, probleme conjuncturale la nivel regional pe piața energiei electrice și o creștere rapidă a salariilor, care a intensificat presiunile asupra costurilor, au încetinit ritmul procesului dezinflaționist. Procesul de dezinflație s-a manifestat diferit în funcție de principalele categorii de prețuri: a fost mai rapid în cazul bunurilor alimentare (+4,7% față de septembrie 2023) și nealimentare (+3,3% față de septembrie 2023), dar mai lent în sectorul serviciilor (+7,9% față de septembrie 2023).

Pe termen mediu, este anticipată o continuare a evoluției descendente a inflației măsurată prin indicele prețurilor de consum. Însă, față de scăderile semnificative înregistrate în anul 2023, procesul dezinflaționist își va diminua din ritm în 2024 și 2025, până la 4,9% în decembrie 2024 și respectiv 3,5% în decembrie 2025, marcând astfel revenirea în coridorul țintit de banca centrală.

Pe fondul unei inflații ridicate, deși în decelerare, Banca Națională a României a decis operarea pe parcursul anului 2024 a două reduceri cu câte 0,25 pp a ratei dobânzii de politică monetară de la 7% la 6,5%, cu impact asupra costurilor de finanțare atât pentru gospodării, cât și pentru companii. În condițiile unei inflații încă ridicate, Banca Centrală are în vedere ancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu, precum și stimularea economisirii prin dobânzi mai mari la nivelul depozitelor bancare.

Pe parcursul anului 2024, dobânzile la creditele noi pentru corporații nefinanciare au înregistrat un maxim de circa 8,8% în ianuarie-februarie, ulterior continuând trendul de ușoară scădere până la circa 7,9% în august 2024. O evoluție relativ asemănătoare au avut-o și dobânzile aferente creditelor noi contractate de gospodăriile populației, acestea atingând un maxim de circa 9% în ianuarie-februarie 2024, pentru a scădea ulterior către 8% în august 2024. Dobânzile la depozite au atins un maxim în anul

2024 în luna ianuarie, consemnând un nivel de circa 5,8% pentru a scădea ulterior cu circa 0,8 pp în august 2024. Prin urmare, în contextul în care Banca Națională a României a operat scăderi ale ratei dobânzii de politică monetară în anul 2024 cu 0,5 pp, dobânzile la credite și depozite s-au plasat pe un trend de ușoară scădere în anul 2024, scăderea fiind chiar mai ridicată prin comparație cu cea a dobânzii de politică monetară.

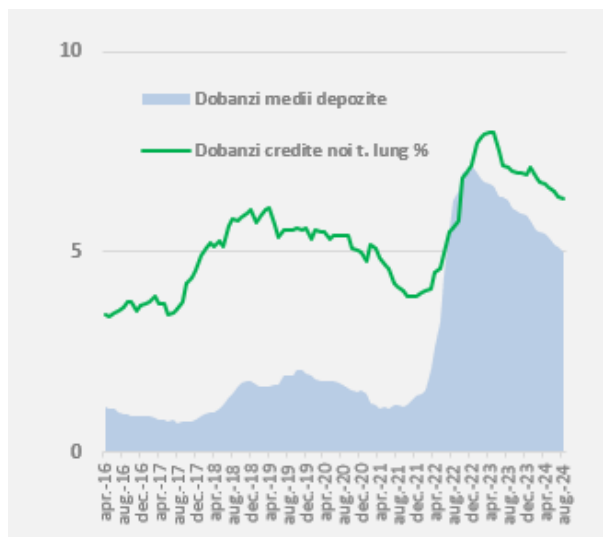

Figura 5. Rata dobânzii la depozitele în lei și la creditele noi pe termen lung

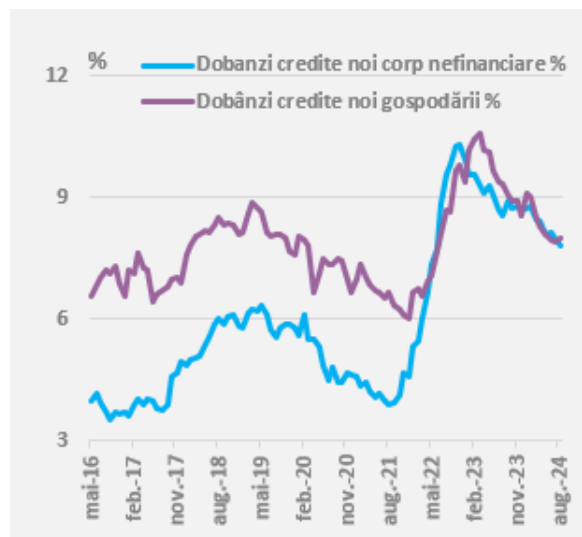

Figura 6. Rata dobânzii la creditele în lei, corporații nefinanciare și gospodării

Sursa: BNR

Piața muncii continuă să fie rezilientă: efectivul de salariați se plasează în proximitatea maximelor istorice în august 2024 (5,15 mil), chiar dacă nivelul este apropiat de cel de la începutul anului, iar sectorul privat înregistrează creșteri salariale double digit pentru al treilea an consecutiv.

Dinamica ușor pozitivă a efectivului de salariați (0,7% în perioada ianuarie – august 2024 comparativ cu perioada similară a anului trecut) este atribuită creșterii numărului de angajați din construcții (+1,7%), sănătate și asistență socială (+1,6%), educație (+1,3%), alte servicii (+1,1%), comerț (+0,5%) în timp ce modificarea numărului de angajați din industrie și informații și comunicații a fost apropiată de zero.

În primele 8 luni ale anului 2024, câștigul salarial mediu brut a înregistrat din nou creșteri double digit, respectiv de circa 14%, mai ales pe seama majorărilor din sectorul public (+19,4%, remarcându-se în special educația cu o dinamică de peste 29%), dar și a celor din sectorul privat – în industria dinamică salarială a fost de circa 11,5%. Creșterile salariale din sectorul privat sunt parțial explicate de: (i) majorarea salariului minim, de care beneficiază aproximativ o treime dintre salariați, (ii) sporul de productivitate și (iii) o piață a muncii cu un grad ridicat de tensionare.

La nivelul sectorului concurențial, dinamica salarială va continua cel mai probabil să crească într-un ritm alert ținând cont de decizia de majorare a salariului minim brut la 4.050 lei (+9,45%) cu aplicarea din ianuarie 2025, creșterea față de ianuarie 2024 fiind de 22,7%. În plus, în perioada următoare, rata încă relativ ridicată a inflației se poate concretiza în presiuni salariale ce vor impune renegocieri ale remunerației.

Câștigul salarial real se menține în teritoriu pozitiv la un nivel robust de circa 7,4% ca urmare a creșterilor salariale ample ce depășesc rata inflației, atât în sectorul public, cât și în cel concurențial.

La finalul lunii august 2024, rata șomajului BIM situat în jurul valorii de 5,5%, media pe primele 8 luni fiind de circa 5,3%, fluctuațiile pe parcursul anului 2024 fiind reduse. Este de remarcat faptul că rata

șomajului în România se menține sub nivelul din UE (5,9%), dar peste cel din economii similare din regiune (4,3% în Ungaria, 2,9% în Polonia, 2,6% în Cehia).

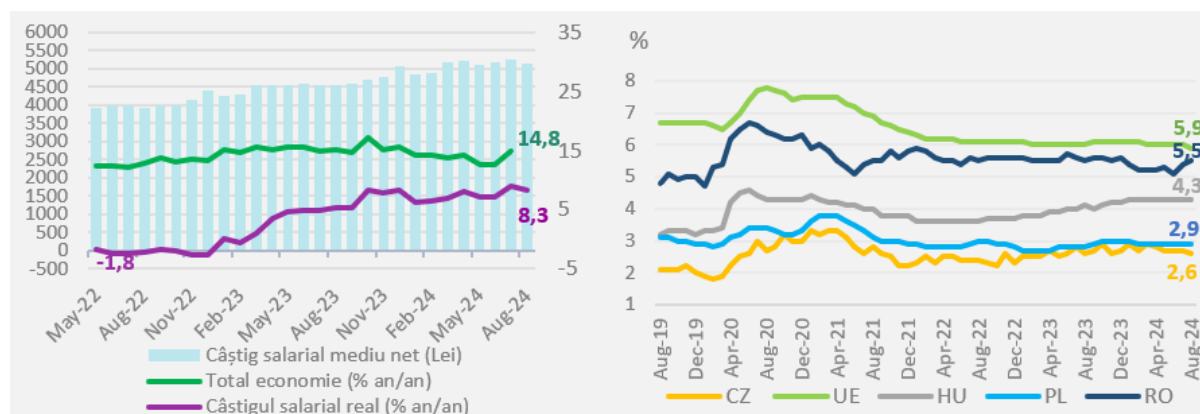

Figura 7. Căștigul salarial mediu net. Dinamica căștigului salarial nominal și real. Rata șomajului la nivel regional

Sursa: INS, calcule proprii

Ulterior, deteriorării din anul 2022 înregistrată pe fondul războiului din Ucraina de la -7,2% la -9,1% din PIB, soldul contului curent în România s-a îmbunătățit la -7% din PIB la finele anului 2023.

Însă, în perioada ianuarie-august 2024 deficitul de cont curent a înregistrat o creștere de 29% în termeni nominali față de aceeași perioadă din anul 2023, pe fondul unor evoluții negative în trei dintre cele patru componente principale: bunuri, servicii și venituri primare. Deficitul comercial a crescut cu aproape 15% în aceeași perioadă, comparativ cu intervalul similar din 2023. Deși sectorul serviciilor continuă să înregistreze un excedent, acesta s-a redus cu 9,6% în termeni nominali, sugerând o pierdere de competitivitate față de anul precedent. Veniturile primare au înregistrat o creștere nominală a deficitului de 17%, influențată de scăderea excedentului aferent remunerării salariaților și de creșterea ieșirilor asociate veniturilor din investiții de portofoliu. Singura componentă cu o evoluție favorabilă a fost segmentul veniturilor secundare, al cărui excedent a crescut cu 45% în primele opt luni ale anului 2024.

În ceea ce privește investițiile străine directe nete, acestea au scăzut ușor în perioada ianuarie-august 2024, respectiv cu 1,9% față de aceeași perioadă din anul 2023, situându-se la 4,1 miliarde de euro. Gradul de acoperire a deficitului de cont curent prin surse stabile, care nu generează datorie externă, se menține la 35%, în condițiile în care transferurile de capital au scăzut cu 18%.

În anul 2024, potrivit prognozei CE din noiembrie 2024, soldul contului curent este prevăzut să se deterioreze la -8,3% din PIB în ciuda unei evoluții favorabile a prețurilor importurilor raportat la cel al exporturilor, pe fondul contribuției negative ridicate a exporturilor nete la creșterea PIB.

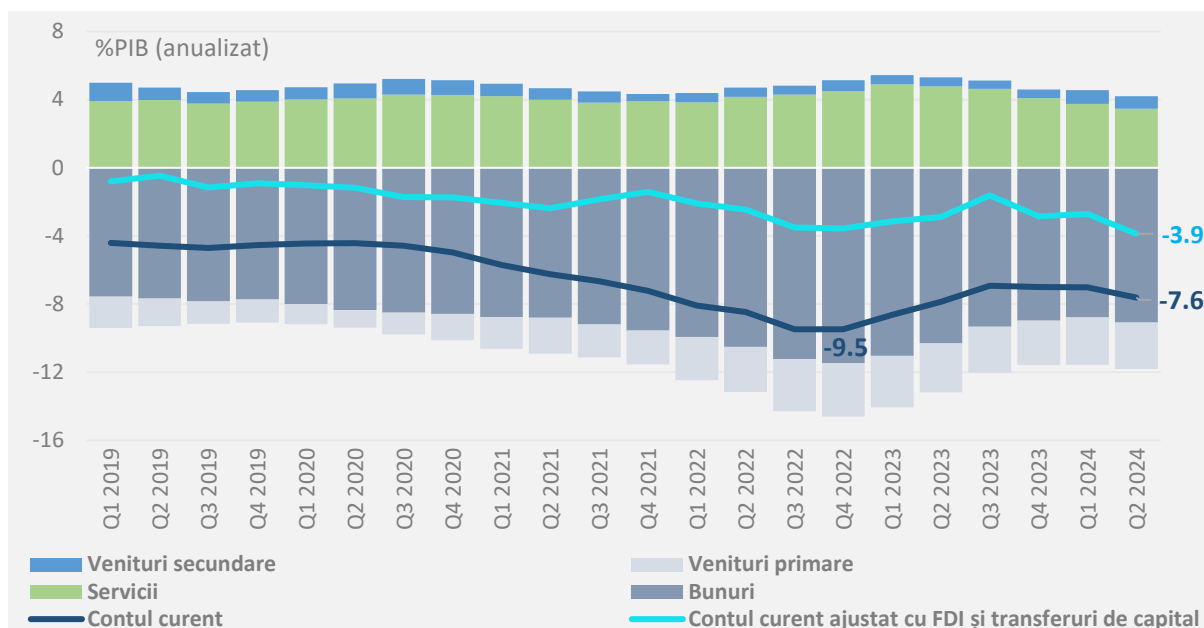

Figura 8. Evoluția soldului contului curent – agregat și în structură (% din PIB, anualizat)

România continuă să înregistreze cel mai mare deficit de cont curent în rândul statelor din regiune, un nivel ridicat conform standardelor internaționale (spre exemplu, limita inferioară de referință stabilită de Comisia Europeană în cadrul Procedurii privind Dezechilibrele macroeconomice drept indicator de performanță pentru statele membre este de -4% din PIB (medie pe 3 ani).

Analizând contul curent în structură, se remarcă faptul că balanța bunurilor și balanța veniturilor primare sunt deficitare, în timp ce balanța serviciilor și cea a veniturilor secundare sunt excedentare.

Pe plan fiscal, România rămâne sub incidența Procedurii de Deficit Excesiv (PDE), planul inițial fiind de a reduce gradual deficitul bugetar sub 3% din PIB până în anul 2024. Construcția bugetară pentru anul 2024 a avut în vedere o țintă de deficit bugetar potrivit metodologiei naționale de 5% din PIB, și respectiv de 4,9% din PIB potrivit metodologiei europene ESA 2010. Proiectul primei rectificări bugetare pe anul 2024, din septembrie 2024, prevedea o majorare amplă a deficitului bugetar cash la 6,94%. Deficitul mai mare decât cel anticipat inițial reflecta o creștere rapidă a cheltuielilor guvernamentale, în principal din cauza majorărilor semnificative ale salariilor din sectorul public, cheltuielilor pentru bunuri și servicii, precum și transferurilor sociale, inclusiv pensiile. De asemenea, acest deficit este influențat de o creștere ușor mai lentă a veniturilor, cauzată de o activitate economică mai slabă decât se estimase. Mai mult, estimarea de deficit bugetar a CE din noiembrie 2024 este de 8% din PIB, superioară țintei de deficit bugetar stabilită la rectificarea bugetară. Noile planurile pe termen mediu ale Guvernului au în vedere readucerea deficitului bugetar sub pragul de 3% din PIB pe un orizont de 7 ani, însă nu există deocamdată o confirmare a planului din partea CE.

Lipsa disciplinei fiscale poate conduce la costuri mai mari de finanțare, la un grad ridicat de incertitudine ce poate afecta nivelul investițiilor autohtone și străine, la o reziliență economică scăzută și la incapacitatea politicii fiscale de a își îndeplini rolul de stabilizare ca urmare a spațiului fiscal limitat. Declanșarea PDE a fost determinată de deteriorarea poziției fiscale ca urmare a unei politici fiscal-bugetare pro-ciclice din anii anteriori pandemiei (deficit bugetar de 4,3% din PIB în anul 2019). Ulterior, contextul pandemic a impus politicii fiscale o conduită anti-ciclică, iar deficitul bugetar a urcat la 9,4% din PIB în 2020 în condițiile încetinirii activității economice și sprijinului masiv oferit de către Guvern agenților economici și populației. În linie cu recomandările Consiliului, România a început un proces gradual de ajustare fiscală în anii 2021-2022, dar țintele au fost ratate începând cu anul 2023, proiecțiile pentru anul 2024 indicând o deteriorare severă a poziției finanțelor publice, progresele din perioada 2021-2022 fiind aproape inversate.

Investițiile publice pot deveni un motor de relansare economică, însă este nevoie de îmbunătățirea capacității administrative necesare pentru implementarea eficientă a volumului mare de investiții, în special a celor din fonduri europene. Pe termen mediu, investițiile publice vor completa investițiile realizate din fonduri europene, disponibile prin Cadrul Financiar Multianual și Fondul de Redresare și Reziliență (PNRR), promovând astfel o creștere economică robustă. Este important de menționat faptul că investițiile publice susțin un cerc virtuos al dezvoltării economice, încurajând totodată apetitul investițional al sectorului privat, ceea ce pe termen mediu și lung se traduce inclusiv prin venituri bugetare mai mari (taxe, impozite, contribuții). Astfel, investițiile publice vor antrena un efect de multiplicare în economie. Implementarea reformelor și investițiilor incluse în PNRR poate sprijini economia României să devină mai robustă, mai competitivă și să se poziționeze mai avantajos în lanțurile de producție regionale. PNRR presupune o alocare de 12,12 miliarde euro (granturi) și 14,94 miliarde (împrumuturi).

4. Rezultate

4.1. Rezultatele obținute pentru indicele la nivel național privind așteptările mediului de afaceri

Indicele privind așteptările mediului de afaceri din România (sau, pe scurt, indicele RBI¹ – indicele mediului de afaceri din România) relevă un grad de optimism al mediului de afaceri asupra evoluțiilor la nivel economic și social din anul 2025 deasupra mediei. Valoarea indicelui se situează la 3,38 puncte din maxim 5, față de 3,35 pentru anul 2024, ceea ce indică faptul că **mediul de afaceri se așteaptă, în general, ca evoluțiile economico-sociale din 2025 să fie cel puțin la fel de bune cu cele din anul 2024.**

Valorile obținute pentru fiecare pilon care contribuie la construcția indicelui național sunt prezentate în Figura 3. Pilonii cu așteptările cele mai ridicate, indicând perspective mai bune pentru anul 2025, privesc evoluția cifrei de afaceri și pieței (Pilonul 1), a investițiilor (Pilonul 3) și a profitabilității (Pilonul 2), fiecare cu un punctaj superior mediei. Practic, în cazul Pilonului 1, evoluția cifrei de afaceri este privită cu un grad de optimism superior mediei, ca urmare a așteptărilor crescute într-o evoluție mai bună a cererii de pe piața națională și a disponibilității produselor și serviciilor oferite de furnizori. De asemenea, firmele sunt încrezătoare că nivelul investițiilor în dezvoltare, creșterea competențelor angajaților, marketing și promovare, transformarea digitală a activității, dar și inovarea sau colaborarea cu mediul academic vor avea o evoluție mai bună în anul 2024 (Pilonul 3). Având în vedere aceste aspecte, evoluția profitabilității companiei și acordarea de dividende sunt privite cu un grad mai ridicat de încredere pentru anul care va urma (Pilonul 2).

Comparativ cu anul anterior, când se așteptau la evoluții superioare mediei, firmele nu mai sunt la fel de încrezătoare că forța de muncă și dimensiunea companiei (Pilonul 4) vor avea o evoluție la fel de bună în anul 2025. Pentru ceilalți trei piloni, așteptările se situează sub medie, similar situației de anul trecut. Scorurile obținute la nivelul Pilonului 6, interacțiunea cu autoritățile și Pilonului 7, evoluția economiei naționale și globale, sunt situate sub media indicelui compozit, indicând faptul că firmele au un nivel scăzut de încredere pentru colaborarea cu autoritățile locale și centrale, pentru interacțiunea cu acestea prin platforme digitale, pentru stabilitatea cadrului legislativ, a acordării stimulentei și subvențiilor pentru inovare sau a schimbărilor la nivel politic. De asemenea, sunt circumspecte în ceea ce privește evoluția inflației și a cursului de schimb, dar și a schimbărilor la nivelul economiei UE și a celei globale.

Cel mai scăzut nivel al așteptărilor, sub medie, continuă să se înregistreze pentru Pilonul 5, care indică nivelul costurilor și dificultatea accesului la finanțare. Companiile se tem de costuri mai ridicate cu reglementările de mediu, utilități, impozitarea muncii și a profiturilor sau veniturilor, accesul la finanțare.

---

¹ Romanian Business Index

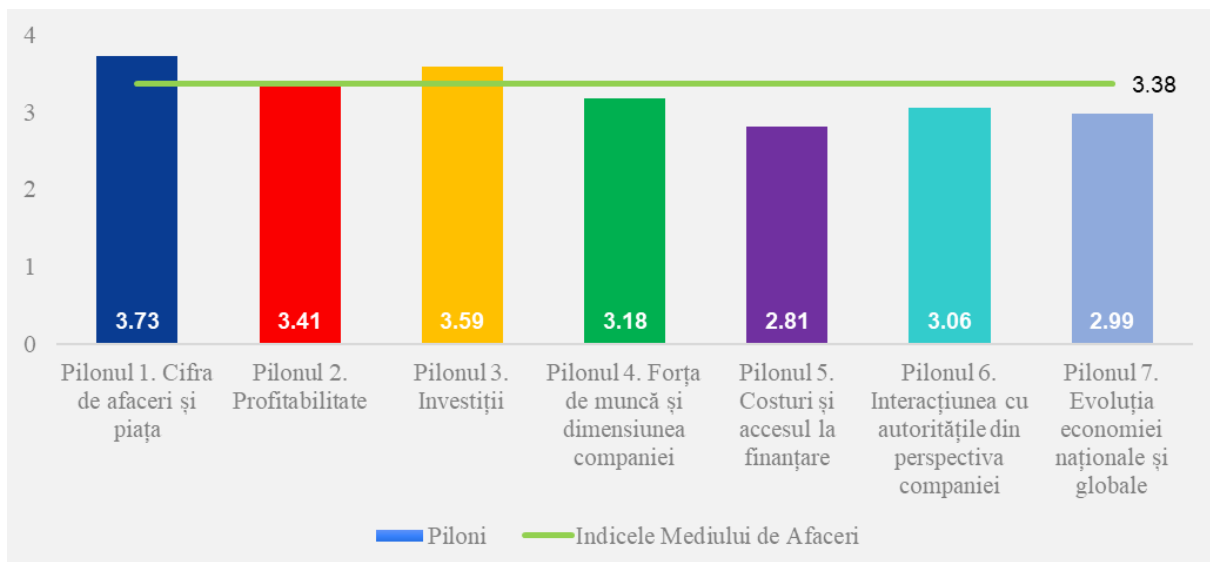

Figura 9. Valorile obținute pentru RBI și pilonii aferenți

Peste o treime (37,2%) din companiile din România consideră că aspectele economico-sociale le vor fi favorabile sau foarte favorabile în 2025 (așteptări în creștere și creștere semnificativă privind evoluțiile economico-sociale), și doar 2,5% se așteaptă la o înrăutățire a situației. O pondere ridicată din companiile chestionate (60,3%) din companiile chestionate consideră că evoluțiile din anul 2025 vor fi similare celor din anul precedent, astfel încât își mențin așteptările la un nivel constant (figura 10).

Comparativ cu așteptările firmelor pentru anul 2024, mai multe firme trec în categoria celor care își mențin constante așteptările pentru anul 2025 (60,3% comparativ cu 59,4% în urmă cu un an). Ponderea totală a companiilor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației și chiar a celor care consideră că evoluția va rămâne constantă este relativ similară celei din urmă cu un an, în timp ce scade ponderea companiilor care prevedeau o înrăutățire a situației.

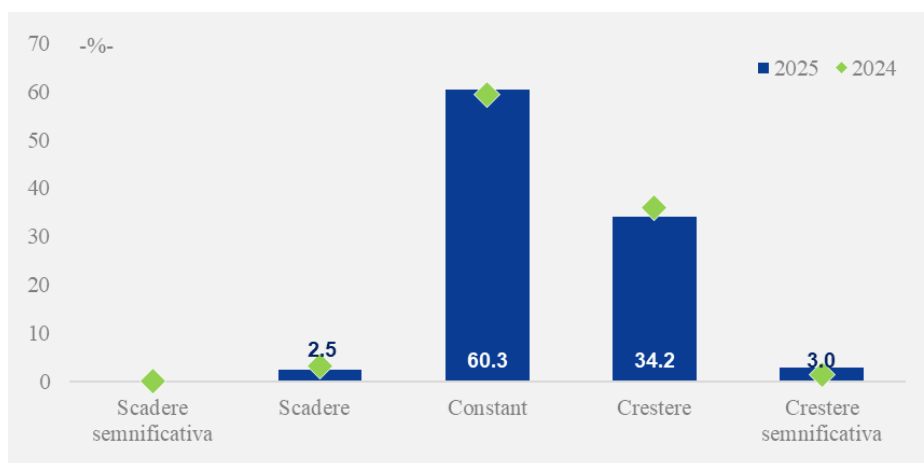

Figura 10. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială

4.2. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

Peste 61% dintre companii se așteaptă la evoluții mai bune pentru cifra de afaceri și piață în anul 2025, în timp ce peste o treime (35,8%) consideră că evoluțiile din acest an vor fi similare celor din anul precedent, astfel încât își mențin așteptările la un nivel constant. Mai detaliat, 45,1% dintre firme indică o creștere a așteptărilor privind evoluțiile economico-sociale, iar 15,9% așteaptă o creștere semnificativă. În schimb, 3,1% dintre respondenți se așteaptă la o înrăutățire a situației (figura 11).

Comparativ cu așteptările exprimate pentru anul 2024, scade ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere, respectiv o scădere semnificativă, crește cea a grupei companiilor cu așteptări constante și în creștere. În schimb, se diminuează, cu aproape 5 puncte procentuale, ponderea companiilor foarte optimiste în evoluția cifrei de afaceri și a pieței în anul 2025.

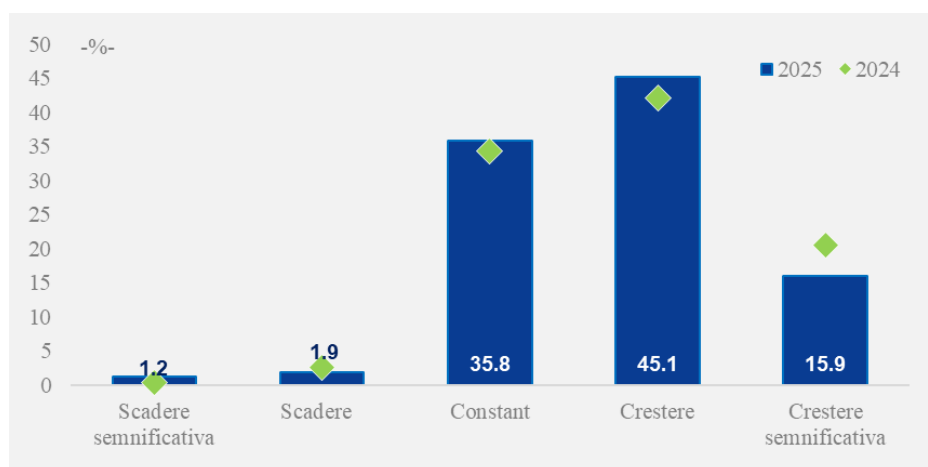

Figura 11. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața

4.3. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Așteptările în privința profitabilității înregistrate de companii în anul 2024 tind să indice spre evoluții mai degrabă optimiste. Cea mai mare pondere a firmelor (48,9%) consideră că evoluțiile vor fi menținute constante, similare anului trecut. 42% dintre respondenți sunt optimiști, astfel că din numărul total, 10,1% indică o creștere semnificativă a așteptărilor, iar alți 31,9% au așteptări în creștere. Ponderea companiilor pesimiste se situează la 9,1% (figura 12).

Tendința, comparativ cu anul anterior, este de îmbunătățire a perspectivelor la nivelul tuturor grupelor de așteptări, cu excepția celor care întrevăd creșteri semnificative ale nivelului profitabilității. Similar evoluției prezentate mai sus pentru Pilonul 1, ponderea companiilor care se așteaptă la creșteri semnificative se diminuează.

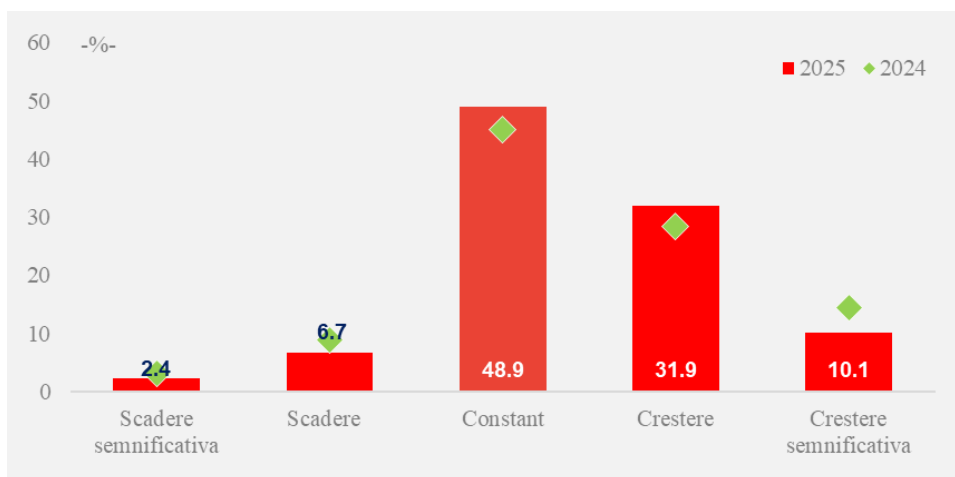

Figura 12. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 2. Profitabilitate

4.4. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3.

Investiții

Ponderea companiilor care au așteptări legate de îmbunătățirea investițiilor pe care le vor realiza în anul 2025 este preponderentă. S-a majorat procentul companiilor care așteaptă evoluții similare anului anterior (46,4%), cu toate acestea se menține mai redus decât cele care așteaptă condiții mai bune față de anul anterior (49,3%), în condițiile în care este vizibilă scăderea ponderii companiilor care așteaptă o creștere a investițiilor (33,7% față de 49,9% în anul anterior). A crescut ușor și ponderea companiilor cu așteptări pesimiste, procentul celor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă a investițiilor fiind de 4,3% comparativ cu 3,7% în anul anterior, în special pe seama creșterii procentului companiilor cu așteptări în scădere (figura 13).

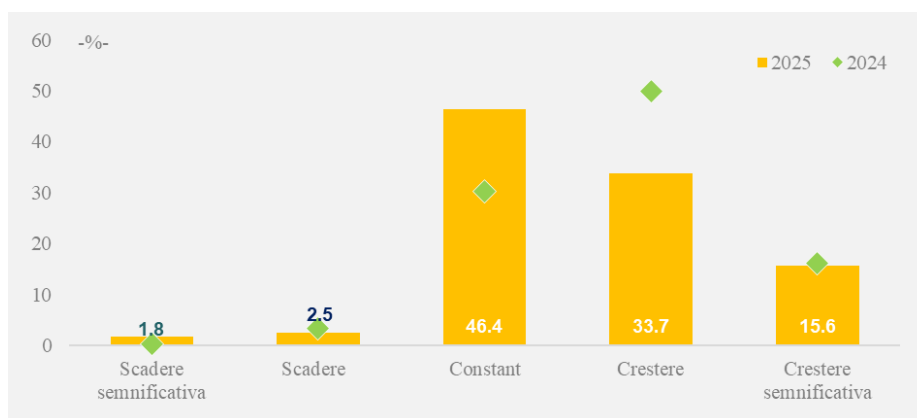

Figura 13. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 3. Investiții

4.5. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

Așteptările în privința disponibilității forței de muncă și a evoluției dimensiunii companiei tind să fie mai degrabă optimiste. Cu toate acestea, se remarcă o serie de schimbări în așteptările companiilor față de anul anterior. 29,3% dintre respondenți (32,3%) sunt de părere că situația se va îmbunătăți în anul 2025, în ușoară scădere față de anul anterior (când procentul se situa la 32,3%). În schimb, 13,9% dintre

companii așteaptă o înrăutățire a situației, față de 8,1% anul trecut. Peste jumătate dintre firmele respondente (56,9%) își mențin la un nivel constant așteptările, în ușoară scădere față de procentul de anul trecut (59,5%) (figura 14).

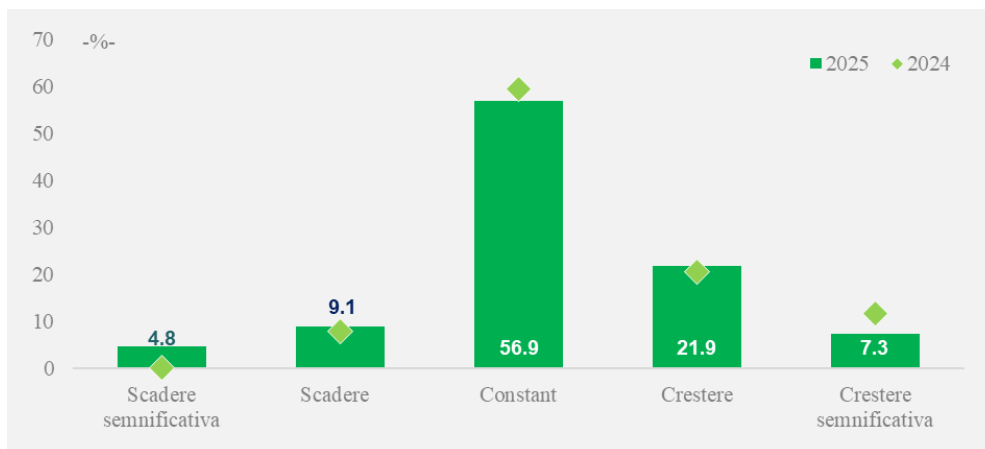

Figura 14. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

4.6. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

Costurile și accesul la finanțare continuă să fie printre problemele pentru care perspectivele mediului de afaceri sunt dintre cele mai pesimiste. Cu toate acestea, ponderea firmelor care se așteaptă la înrăutățirea situației, în sensul scăderii accesului la finanțare, a scăzut față de anul anterior (27,8% consideră că situația se va înrăutăți în anul 2025, comparativ cu 35% care aveau perspective similare asupra anului 2024). Ponderea celor care consideră că perspectivele vor fi mai bune pe acest pilon în anul 2025 rămâne redusă (9,1%), dar este mai ridicată decât rezultatele pe care le-am obținut în anul anterior (6,6%). Pentru 63,1% dintre firme, așteptările se mențin la un nivel constant (figura 15).

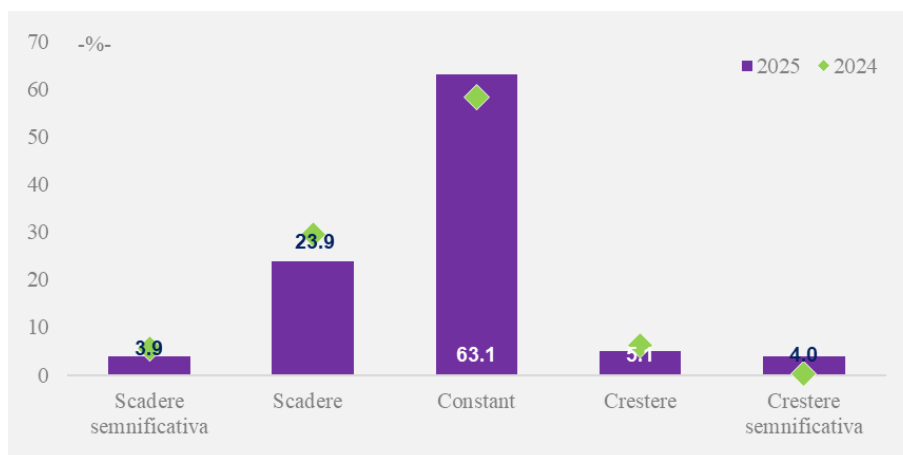

Figura 15. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

4.7. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

Nivelul de optimism în privința interacțiunii cu autoritățile e mai ridicat decât pentru anul 2024. Astfel, 21,4% dintre companii întrevăd o îmbunătățire a evoluțiilor în acest domeniu, față de doar 18,2% anul anterior. Așteptările privind interacțiunea cu autoritățile se mențin la nivel constant pentru 60,7% dintre

companii, relativ similar anului anterior (figura 16). Procentul celor care se așteaptă la o degradare a interacțiunii cu autoritățile în anul 2025 se situează la 17,9%, în scădere ușoară față de anul anterior (21,6%).

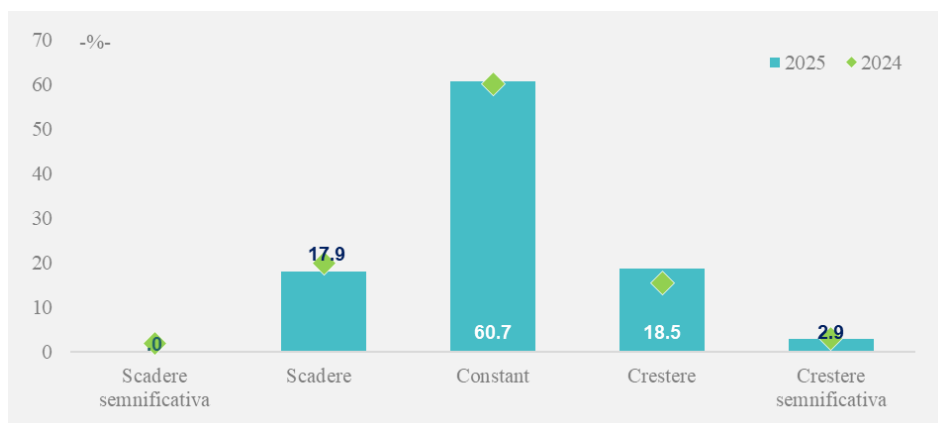

Figura 16. Așteptările mediului de afaceri pentru Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

4.8. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

Ponderea firmelor chestionate care se așteaptă ca evoluțiile economice la nivel național și global să se îmbunătățească în anul 2025 a crescut la 19,5%, față de 16,8% în anul precedent. Se menține la un nivel relativ similar (în jur de 21%) ponderea companiilor sunt pesimiste în această privință.

Procentul celor care se așteaptă la evoluții constante a scăzut semnificativ, reunind 59,1% dintre companiile respondente, comparativ cu peste 62% dintre companii anul anterior (Figura 11).

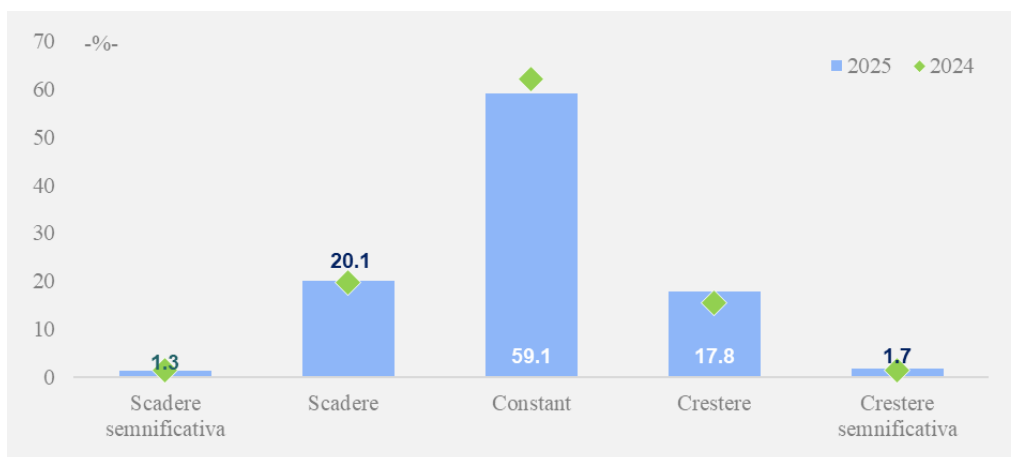

Figura 17. Așteptările mediului de afaceri din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

4.9. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție geografică pe macroregiuni

Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri la nivel de macroregiuni și evoluția față de anul anterior

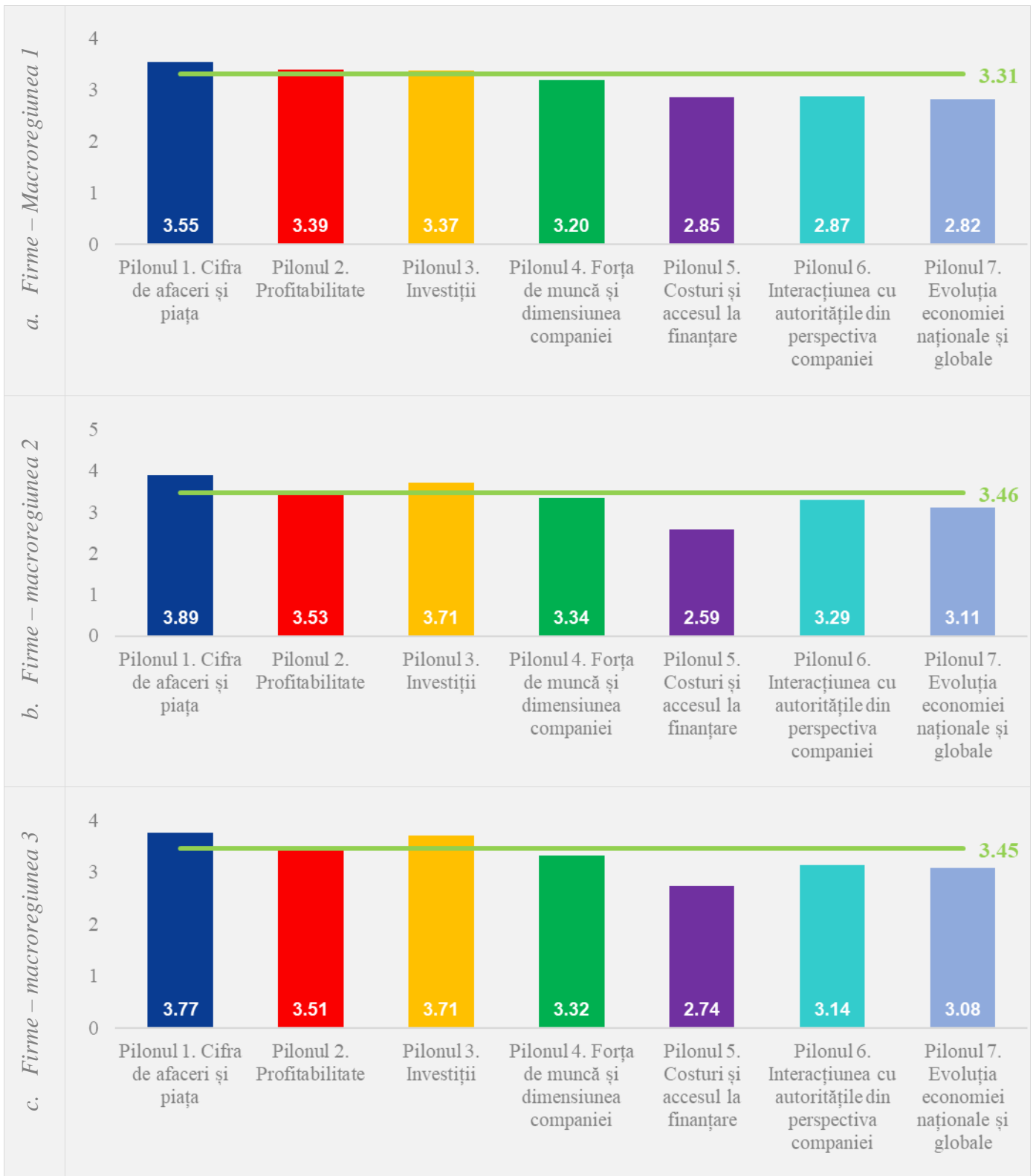
Pe macroregiuni, cea mai mare valoare a indicelui RBI se înregistrează pentru Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), cu o valoare a indicelui de 3,46 din maximul de 5, urmată îndeaproape de Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), unde indicele se situează la un nivel de 3,45. Ambele valori înregistrate se situează peste valoarea medie a RBI, de 3,38 puncte. Sub valoarea medie a indicelui se situează celelalte două macroregiuni, însă la distanță față de primele din clasament. Astfel, Macroregiunea 1 înregistrează un indice de 3,31, iar la distanță semnificativă se plasează Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), cu un nivel al indicelui de 3,22. Topul așteptărilor pentru anul 2025 pe macroregiuni este diferit de cel al așteptărilor pentru anul 2024, unde ordinea, în funcție de nivelul indicelui, plasa în top Macroregiunea 3, urmată de Macroregiunea 4, Macroregiunea 2 și Macroregiunea 1.

Macroregiunea 1 are așteptări mai optimiste, cu valori peste media macroregiunii la nivelul a 3 piloni (Pilonii 1, 2 și 3). În schimb, perspective pesimiste se înregistrează pentru Pilonul 5 și mai cu seamă pentru Pilonul 7, unde sunt și cele mai scăzute așteptări din țară (un scor de 2,82, cel mai mic la nivelul celor 4 macroregiuni).

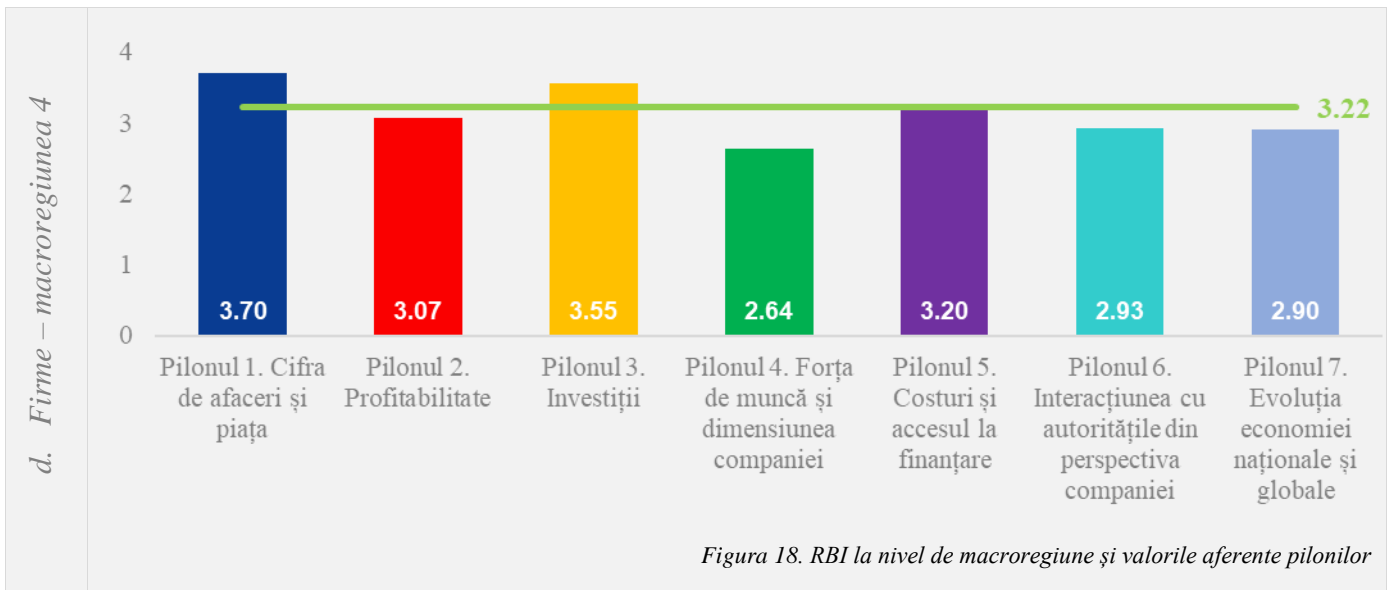
Macroregiunea 2 înregistrează cele mai ridicate niveluri din țară în cazul a cinci dintre piloni (Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața; Pilonul 2. Profitabilitate; Pilonul 3. Investiții – similar cu Macroregiunea 3; Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei; Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și Pilonul 7. Evoluția economiei naționale și globale). În schimb, rămân la un nivel redus așteptările privind Pilonul 5. Costuri și accesul la finanțare, al cărui scor este cel mai pesimist dintre toate macroregiunile. Valori peste media macroregiunii se înregistrează însă numai pentru primii trei piloni.

În Macroregiunea 3, companiile afișează un grad de optimism peste media regiunii în ceea ce privește Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața și Pilonul 3. Investiții, urmate de Pilonul 2. Profitabilitate. Cel mai mare scor este obținut pentru perspectivele de evoluție ale Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața (3,77), iar cele mai pesimiste rezultate se înregistrează în cazul Pilonului 5 (2,74).

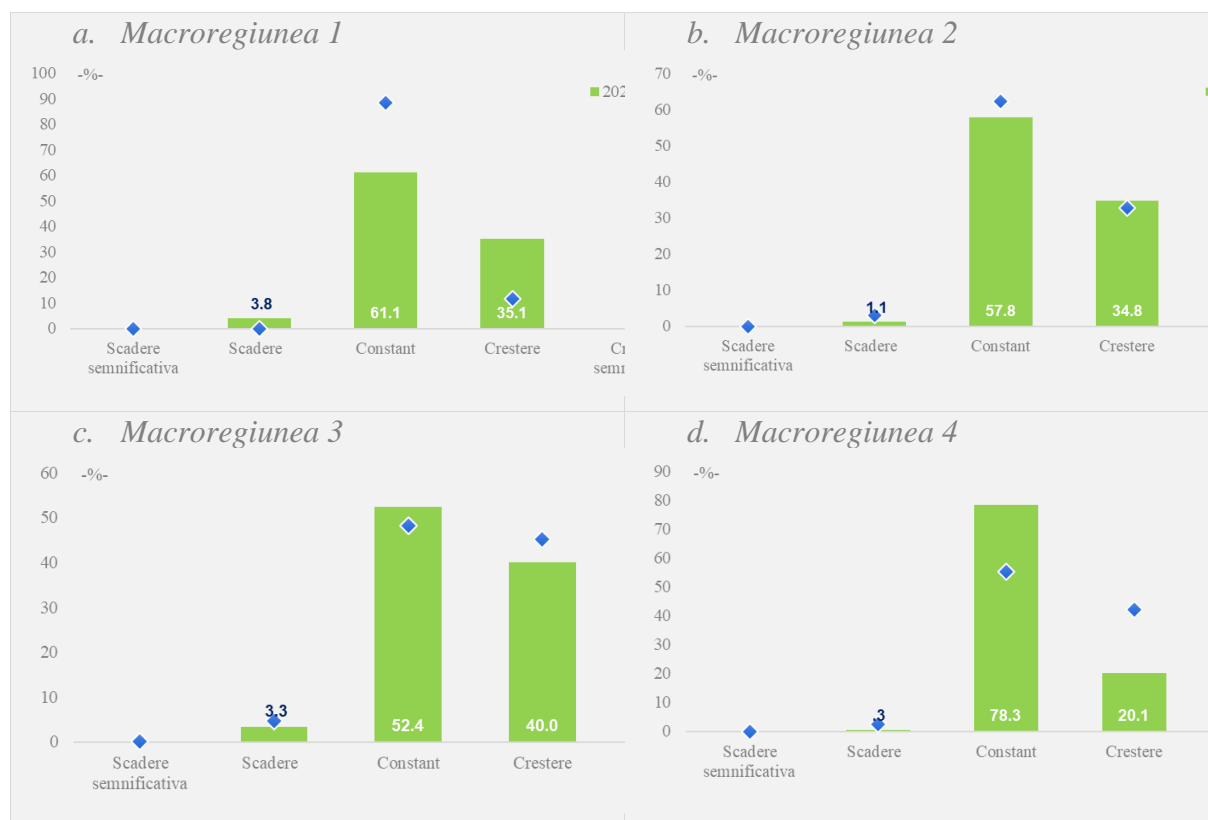
În cazul Macroregiunii 4, optimismul este peste media regiunii în cazul pilonilor 1 și 3. De această dată, pentru Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei se întrevăd cele mai nefavorabile evoluții, la acest aspect fiind înregistrat cel mai mic scor dintre toate regiunile (2,64). În schimb, companiile de aici tind să fie mai optimiste în privința evoluției costurilor și a accesului la finanțare (Pilonul 5), al cărui scor este cel mai ridicat dintre toate macroregiunile (3,2).

Cele mai optimiste în privința evoluțiilor economico-sociale din anul 2025 sunt companiile din Macroregiunea 3, unde 44,3% dintre firmele chestionate se așteaptă la evoluții în creștere și creștere semnificativă, urmate de companiile din Macroregiunea 2, unde 41,1% indică spre o îmbunătățire a situației. Un context favorabil se întâlnește și în Macroregiunea 1, unde 35,1% dintre companii afișează optimism față de evoluțiile din anul 2024. Macroregiunea 4 face notă discordantă, în sensul că doar o pondere de 21,3% dintre companii declară că se așteaptă la evoluții mai bune. Restul companiilor de aici (78,3%) sunt concentrate în zona în care anticipează o evoluție constantă a situației economice și sociale. Gradul de pesimism din toate macroregiunile este relativ similar cu situația din anul anterior; cea mai mare pondere a companiilor pesimiste asupra evoluțiilor viitoare nu depășește 3,8%, iar acestea sunt situate în Macroregiunea 1.

Figura 19. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială pe macroregiuni

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru) a scăzut semnificativ ponderea companiilor care își mențin așteptările constante pentru anul 2025 pe seama celor care întrevăd o situație mai bună. Chiar dacă ponderea celor care se așteaptă la înrăutățirea situației este relativ mică, grupul celor pesimiști a crescut față de anul anterior și are cea mai mare dimensiune dintre toate regiunile (3,8%).

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), se menține relativ constantă ponderea companiilor care consideră că evoluțiile din 2025 vor fi similare celor din 2024. Astfel, 57,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară scădere față de 62,1% la exercițiul anterior. Așteptările pesimiste se mențin relativ la același nivel, în schimb ponderea celor care așteaptă o îmbunătățire a condițiilor economice și sociale a urcat la 41,1% față de 32,7% în exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 40% dintre companii anticipează pentru anul 2025 evoluții mai bune decât în anul precedent, în scădere ușoară față de 45,1% în exercițiul anterior, procentul celor care anticipează o creștere semnificativă s-a dublat (4,3% față de 2%), iar ponderea celor care prognozează evoluții constatăte s-a ridicat la 52,4%, în ușoară urcare față de 48,1% în exercițiul anterior. Ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 a scăzut la 3,3%, sub nivelul de 4,8% în exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), s-a diminuat considerabil ponderea firmelor care văd o creștere sau o creștere semnificativă pentru anul 2025, la 21,3% față de 42,4% în exercițiul anterior. În schimb, grupul celor pesimiști este foarte redus (0,3%), iar 78,3% companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în urcare față de 55,3% în exercițiul anterior.

a) Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

Companiile tind să fie mai degrabă optimiste cu privire la evoluția pe anul 2025 a cifrei de afaceri. Anticipările care vizează creșteri și creșteri semnificative reunesec cele mai mari ponderi de companii în Macroregiunea 4 (67,5%) și Macroregiunea 2 (66%). Mai puțin similare, dar totuși cu un nivel de optimism ridicat, sunt Macroregiunea 3 (59,8% din companii se așteaptă la creșteri și creșteri semnificative, iar 55% manifestă un comportament similar în Macroregiunea 1. Cu toate acestea, ponderea celor care se așteaptă la creșteri semnificative tinde să se reducă și să crească ponderea celor care prevăd creșteri la nivel de cifră de afaceri și piață. În primele două macroregiuni, procentul companiilor cu așteptări constante se diminuează vizibil, iar în celelalte două macroregiuni, ponderea acelorași companii înregistrează creșteri. Rămâne în continuare scăzută ponderea celor care au așteptări de scădere și scădere semnificativă a cifrei de afaceri, deși în ușoară urcare față de anul anterior în special în Macroregiunea 1.

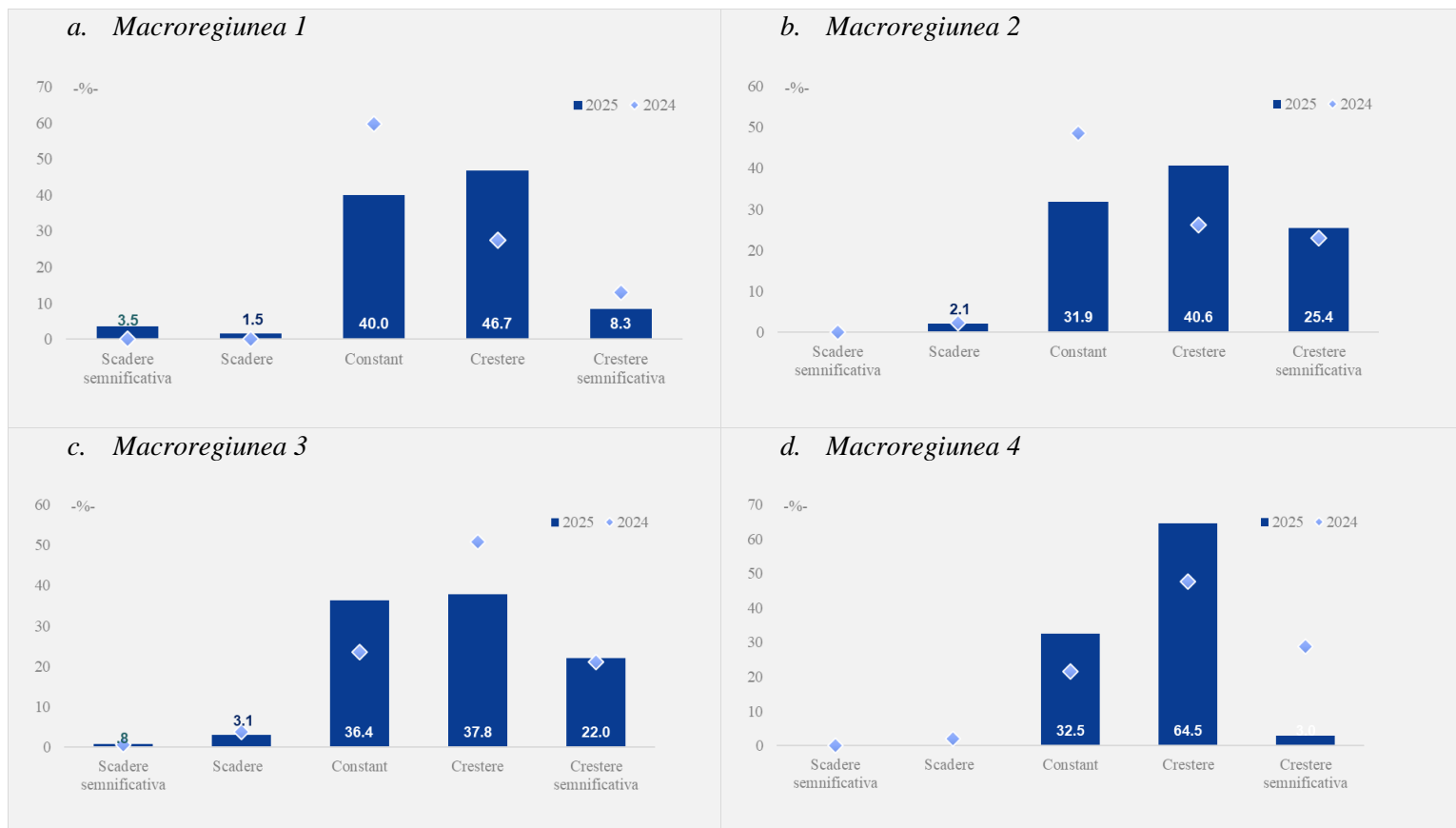

Figura 20. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, pe macroregiuni

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 40% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere de la 59,7 în exercițiul anterior, 55% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 40,4% în exercițiul anterior în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă este de 5%, de la aproape nulă în exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est) se constată aceeași îmbunătățire a așteptărilor firmelor pentru anul 2025 comparativ cu așteptările pentru anul 2024. Astfel, 66% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții în creștere sau creștere semnificativă comparativ cu anul precedent față de 48,6% în exercițiul anterior, iar pentru 31,9% dintre companii evoluțiile sunt considerate a fi similare. Se constată o reducere importantă a procentului format din aceste companii, întrucât 49% prognozează o astfel de evoluție pentru anul 2024. Ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 2,1%, față de 2,4% anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov) 37,8% dintre companii care se așteaptă la creșteri în anul 2025 (față de 50,8% anul anterior), în timp ce ponderea celor care prognozează o creștere semnificativă a rămas relativ constantă (22% față de 21,2% anterior). A crescut însă numărul companiilor care anticipează evoluții constante la 36,4% față de 23,6% anterior. Se păstrează la 4,3% din total procentul companiilor care așteaptă scăderi și scăderi semnificative.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), ponderea firmelor care se așteaptă la creșteri este cea mai mare din țară (64,5%, în creștere față de 47,6% în exercițiul anterior), însă scade drastic numărul celor care prognozează creșteri semnificative (la 3% față de 28,8% anul anterior). Aproape o treime dintre companii (32,5%) anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 21,6% în exercițiul anterior.

b) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate*

Divergența în așteptările la nivelul macroregiunilor este destul de ridicată. Gradul de optimism predomină în Macroregiunile 1 și 2, unde procentul celor ce indică așteptări de creștere a profitabilității au crescut față de anii anteriori, în schimb în Macroregiunile 3 și 4, același procent s-a redus. În plus, tinde să scadă procentul celor care așteaptă creșteri semnificative, cu excepția Macroregiunii 3. Cele mai optimiste companii se regăsesc în Macroregiunea 3 (47,1%) și Macroregiunea 2 (46,1%), în timp ce grupul optimiștilor s-a redus cel mai drastic în Macroregiunea 4 (doar 21,1% se mai așteaptă la o creștere, respectiv creștere semnificativă a evoluțiilor în cazul profitabilității în anul 2025).

Tot Macroregiunea 4 reunește cea mai mare pondere a companiilor care întrevăd scăderi și scăderi semnificative (17,5%), urmată de Macroregiunea 3 (11,7%). În celelalte două macroregiuni, procentul celor pesimiști este mai scăzut (3,9% din companiile din Macroregiunea 1 se aliază acestor previziuni, cel mai scăzut nivel, urmată de Macroregiunea 2, cu 4,7%).

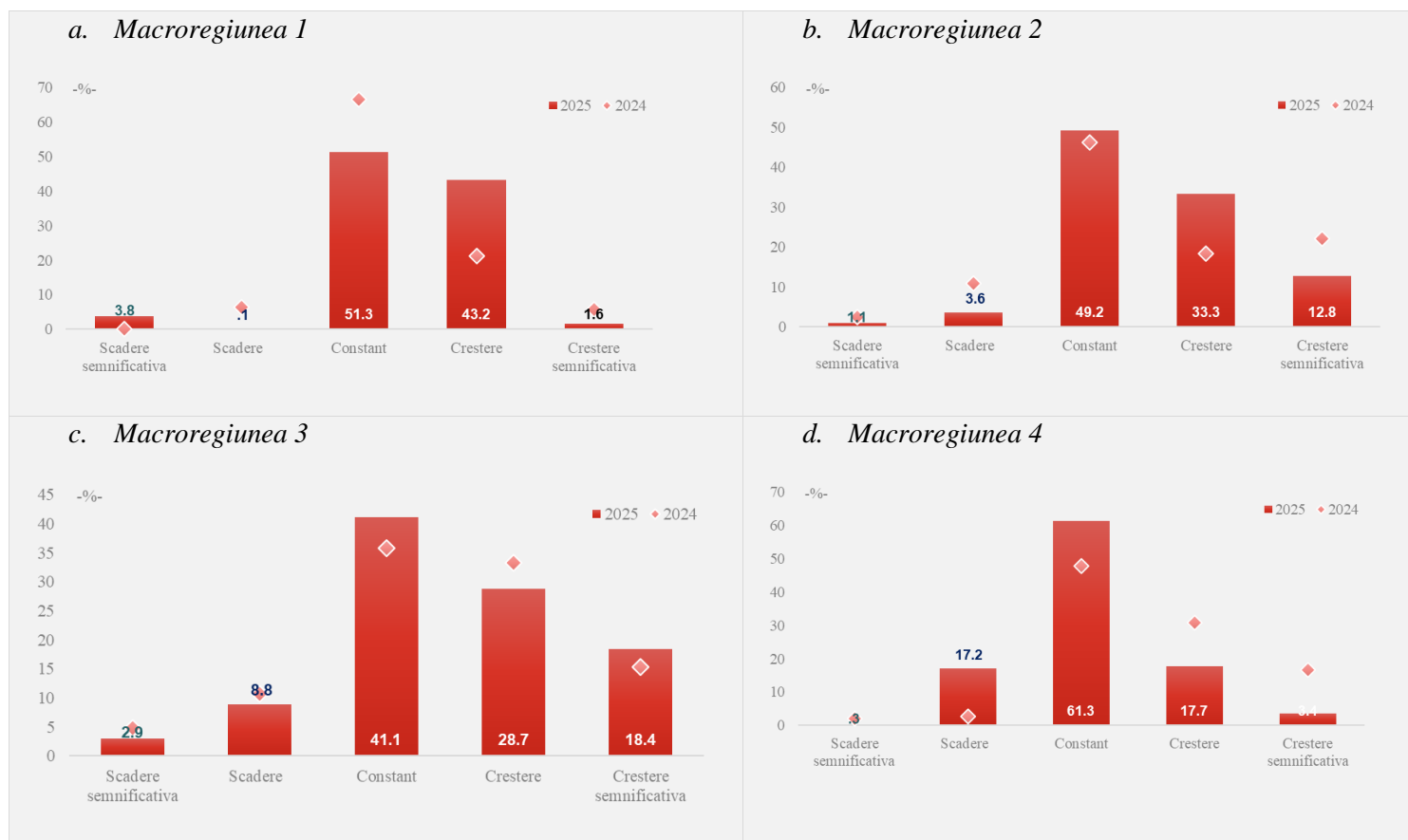

Figura 21. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, pe macroregiuni*

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru) se constată o creștere importantă a ponderii firmelor care așteaptă o creștere sau o creștere semnificativă pentru anul 2025, la 44,8% față de 27% în exercițiul anterior. În schimb, 51,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, față de 66,5% care aveau aceleași prognoze în exercițiul anterior, iar 3,9% prognozează o scădere sau scădere semnificativă, comparativ cu 6,4% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 49,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară urcare față de 46,3% la exercițiul anterior, 46,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 40,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,7%, în diminuare față de 13,2% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 41,1% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 35,8% la exercițiul anterior, 47,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în ușoară scădere față de 48,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 11,7%, în diminuare față de 15,6% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 61,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de exercițiul anterior (47,8%), 21,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, o diminuare drastică față de 47,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 17,5%, în creștere puternică față de 4,7% la exercițiul anterior.

c) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 3. Investiții*

Companiile înclină, și în acest caz, mai degrabă spre optimism decât spre pesimism. În general, peste jumătate din companii se așteaptă la evoluții mai bune decât în anul anterior (cu excepția Macroregiunii 1 – 33,8%), cea mai mare pondere fiind în Macroregiunea 3 (56,9%), urmată de Macroregiunea 2 (55,2%) și Macroregiunea 4 (51,6%). Ponderea companiilor pesimiste este însă în scădere, în favoarea creșterii celor cu așteptări constante. Procentul companiilor care se așteaptă la evoluții mai slabe ale investițiilor în 2025 față de 2024 se ridică la 7,5% în Macroregiunea 1, în timp ce în Macroregiunea 4 este foarte redus.

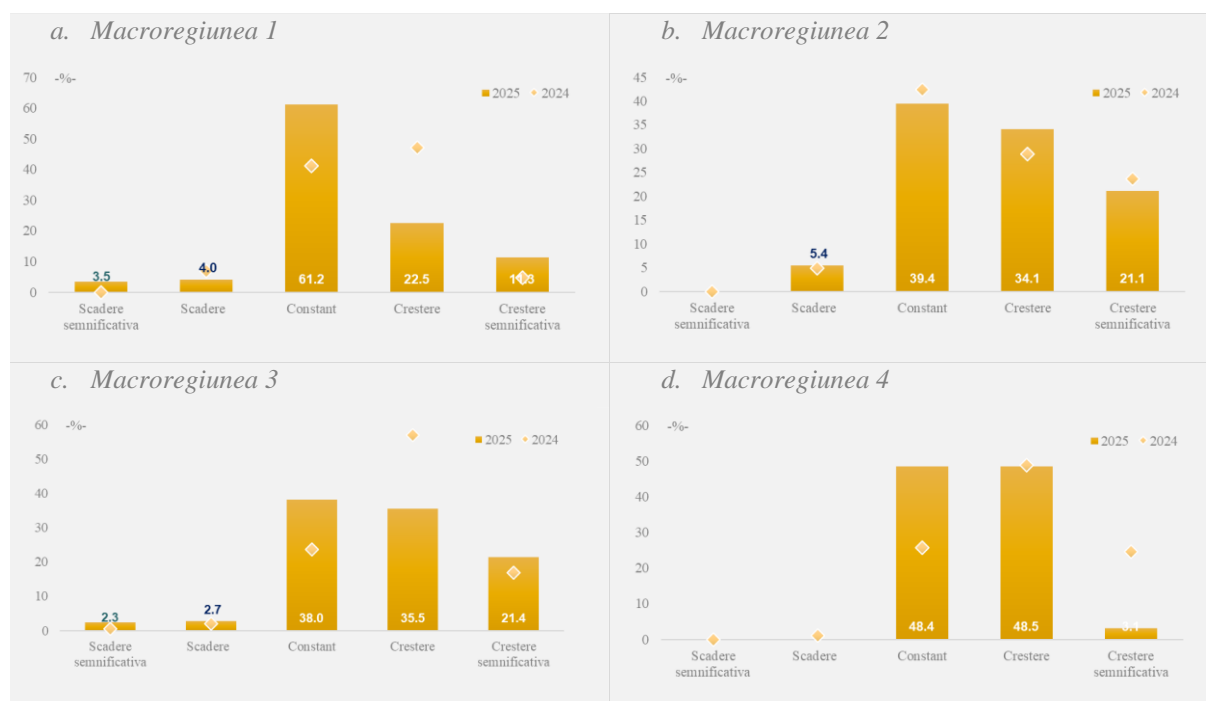

Figura 22. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, pe macroregiuni

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 61,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 41,3% în exercițiul anterior, 33,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere importantă față de 51,9% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 7,5%, în urcare față de nivelul de 6,9% înregistrat anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 39,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 42,5% la exercițiul anterior, 55,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, relativ similar față de 52,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 5,4%, în creștere ușoară față de 4,9% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 38% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 23,7% la exercițiul anterior, 56,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, diminuându-se semnificativ față de 80,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 5%, în urcare față de 2,6% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 48,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 25,7% la exercițiul anterior, 51,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, mult sub nivelul de 73,3% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este foarte redus, similar rezultatelor obținute în anul anterior.

d) Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

Perspectivile privind evoluția forței de muncă și a dimensiunii companiei tind să fie mai degrabă constante la nivelul tuturor macroregiunilor, similar celor înregistrate pentru perspectivele asupra anului 2024, deci la exercițiul anterior. O inversare a tendințelor se observă în rândul companiilor din Macroregiunea 4, unde ponderea celor pesimiști este mai ridicată decât a celor încrezători în evoluții pozitive, contrar situației din restul macroregiunilor. Macroregiunile 2 și 3 au ponderile cele mai mari de companii cu așteptări privind îmbunătățirea situației pe piața muncii (42,7%, respectiv 34,2%), în timp ce în Macroregiunea 4 se regăsește cel mai mare procent de companii care se așteaptă la evoluții mai slabe (30,8%), urmată de Macroregiunea 1 (15%).

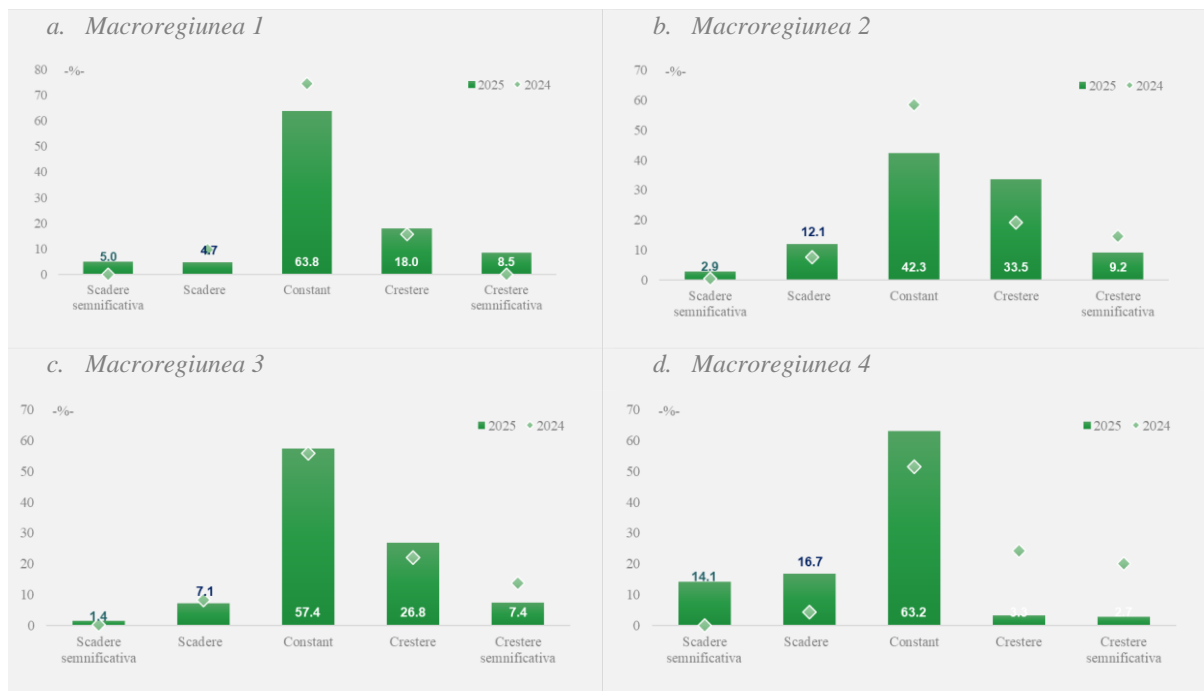

Figura 23. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, pe macroregiuni

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 63,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 74,6% la exercițiul anterior, 26,5% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în majorare față de 15,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 9,7%, similar procentului din exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 42,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 58,4% la exercițiul anterior, 42,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 33,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 15%, aproape dublu față de 7,9% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 57,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, aproape la fel față de 55,8% la exercițiul anterior, 34,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere ușoară față de 35,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 8,5%, similar rezultatului din exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 63,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 51,4% la exercițiul anterior, 6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, reducându-se drastic față de 44,2% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 30,8%, comparativ cu doar 4,4% la exercițiul anterior.

e) *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare*

Așteptările privind evoluția costurilor și a accesului la finanțare în anul 2025 comparativ cu anul 2024 oferă o imagine divergentă la nivelul celor patru macroregiuni. Există un grup important de companii care au așteptări pesimiste în toate regiunile, cu excepția macroregiunii 4. Totuși, comparativ cu anul anterior, ponderea acestora s-a diminuat. Tendința generală este de majorare a celor care au așteptări similare și o ușoară creștere în rândul celor optimiști. Cele mai multe companii pesimiste sunt în Macroregiunea 2, având în vedere că 42,7% dintre respondenți indică spre accentuarea semnificativă a dificultăților de accesare a fondurilor. Pe poziția a doua se află companiile din Macroregiunea 3 (30,7%). Ponderea companiilor optimiste nu depășește 14,8% în Macroregiunea 4, dar este o situație deosebită față de restul regiunilor, unde procentele sunt mult mai scăzute (maxim 10,6% în Macroregiunea 2).

Figura 24. *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, pe macroregiuni*

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 70% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 63,4% la exercițiul anterior, 5,3% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere importantă față de 18,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 24,7%, în creștere față de 18,1% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 46,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 51,6% la exercițiul anterior, 10,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, peste nivelul de 4,7% obținut la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 42,7%, relativ similar cu nivelul de 43,7% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 60,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 57,3% la exercițiul anterior, 7,4% prognozează o creștere sau creștere semnificativă față de nivelul de 3,8% din exercițiul

anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 30,7%, în scădere față de 39% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 77,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 63,1% la exercițiul anterior, 14,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere importantă față de 1,4% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 7,2%, în scădere semnificativă față de 35,5% la exercițiul anterior.

f) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei*

În general, așteptările sunt mai optimiste față de cele obținute anul anterior. Pentru toate macroregiunile, ponderea companiilor care așteaptă niveluri relativ similare din perspectiva interacțiunii cu autoritățile sunt cele mai ridicate, însă în Macroregiunea 1 și 4, ponderea companiilor pesimiste este mai ridicată decât a celor optimiste. În Macroregiunea 2 și 3 situație este exact inversă. Cele mai multe companii care se așteaptă la înrăutățirea situației (30,4%) se regăsesc în Macroregiunea 1. Jumătate din ponderea acestora descriu situația în Macroregiunile 3 (15,1%) și 4 (14,6%). Deși procentul companiilor pesimiste rămâne ridicat, în anumite macroregiuni se constată o ușoară ameliorare față de rezultatele asupra anului anterior. Macroregiunea 2 este de departe cea care înregistrează cea mai mare pondere a companiilor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației (30,7%), urmată la distanță de Macroregiunea 3 (cu 25,1% dintre companii).

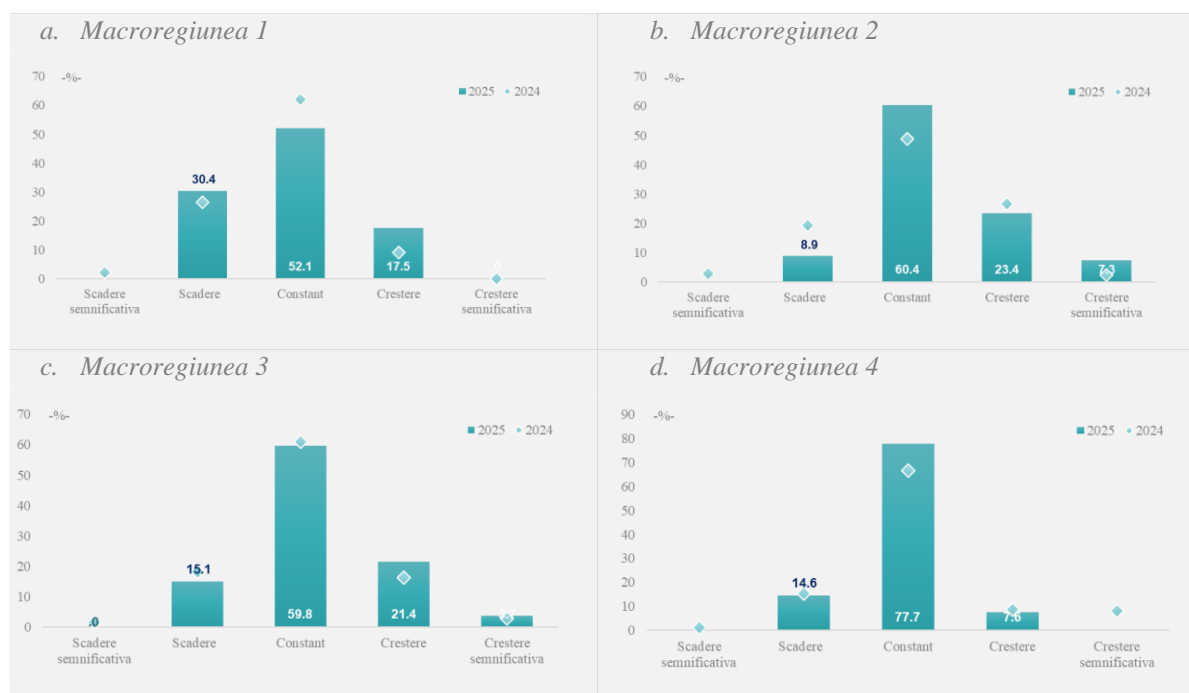

Figura 25. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, pe macroregiuni

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 52,1% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, comparativ cu 62,2% la exercițiul anterior, 17,5% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 9,1% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 30,4%, în urcare față de 28,7% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 60,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 48,8% la exercițiul anterior, 30,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 29,2% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 8,9%, în coborâre față de 22% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 59,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, relativ similar față de 61% la exercițiul anterior, 25,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față 19,2% exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 15,1%, în scădere față de 19,8% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 77,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în urcare față de 66,8% la exercițiul anterior, 7,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 16,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 14,6%, sub nivelul de 16,5% la exercițiul anterior.

g) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale*

Ca o tendință generală, în majoritatea regiunilor tinde să se diminueze procentul celor care au așteptări similare anului 2024 și pentru anul 2025 (cu excepția Macroregiunii 4). O creștere a așteptărilor optimiste sunt înregistrate în Macroregiunile 2 și 3, în timp ce ponderea companiilor optimiste scad în Macroregiunile 1 și 4. doar în Macroregiunea 1, însă, crește ponderea companiilor care se așteaptă la evoluții mai nefavorabile pentru anul 2025. Cea mai mare pondere a companiilor care întrevăd înrăutățiri ale evoluțiilor (înrăutățire și înrăutățire semnificativă) se regăsește în Macroregiunea 1 (25,7%), urmată de Macroregiunea 2 (23,1%) și Macroregiunea 3 (19,7%). În schimb, cele mai multe companii care mizează pe o îmbunătățire a situației se află în Macroregiunea 2 (35,9%), urmată de Macroregiunea 3 (27,9%).

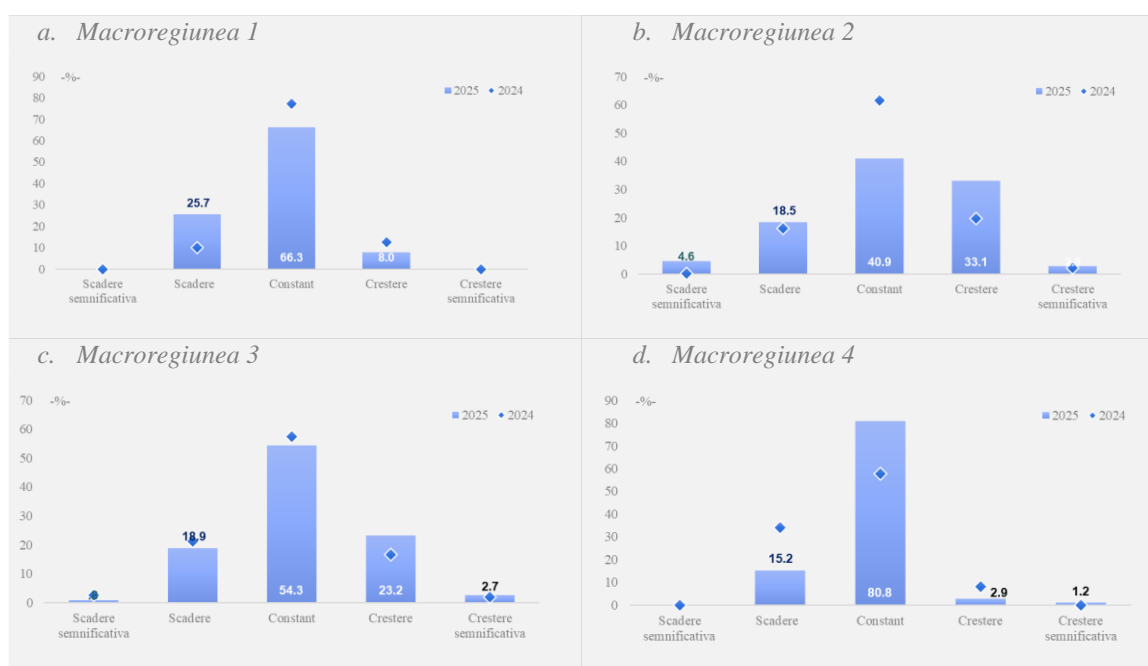

Figura 26. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, pe macroregiuni*

În Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru), 66,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 77,1% la exercițiul anterior, 8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă față de 12,7% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 25,7%, în creștere abruptă față de 10,2% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), 40,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 61,6% la exercițiul anterior, 35,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 21,9% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 23,1%, în creștere față de 16,5% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 3 (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), 54,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară scădere față de 57,5% la exercițiul anterior, 27,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 18,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 19,7%, în scădere față de 23,8% la exercițiul anterior.

În Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest și Vest), 80,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în urcare față de 57,8% la exercițiul anterior, 4,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, procent aproape la jumătate față de 8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 15,2%, în scădere față de 41,1% la exercițiul anterior.

4.10. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție în funcție de dimensiunea companiei (firme mici, medii și mari)

Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri în funcție de dimensiunea firmei și evoluția față de anul anterior

Calculat din perspectiva dimensiunii firmei pe o scală de la 1 la 5, RBI se menține superior mediei la nivel național (stabilită la 3,38) pentru companiile mari (3,67) și cele de dimensiuni medii (RBI de 3,52) și sub medie, însă destul de aproape de aceasta, pentru companiile de dimensiuni mici (RBI de 3,36), cu valori semnificativ mai ridicate decât în exercițiul anterior.

Companiile de dimensiuni mari au așteptări mai ridicate decât restul asupra evoluției a șase dintre cei șapte piloni (Pilonii 1, 2, 3, 4, 6 și 7). Companiile de dimensiuni mici sunt cele care au cele mai mari așteptări comparativ cu restul privind accesul la finanțare (Pilonul 5) și interacțiunea cu autoritățile (Pilonul 6), în schimb sunt cele mai pesimiste asupra restului pilonilor.

Valoarea indicatorului pe piloni sugerează că așteptările privind îmbunătățirea evoluțiilor sunt cele mai mari pentru cifra de afaceri și piață (Pilonul 1) și profitabilitate (Pilonul 2), în această ordine, pentru firmele mari și mici, în timp ce firmele medii se așteaptă în primul rând la o evoluție mai bună a investițiilor, urmată de cea a cifrei de afaceri și pieței, urmată de cea a investițiilor.

În schimb, așteptările privind înrăutățirea situației sunt cele mai mari în cazul costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5) pentru companiile medii și mari, urmate de evoluțiile economice la nivel național și global (Pilonul 7). În schimb, firmele mici anticipează mai degrabă o înrăutățire a evoluțiilor economice la nivel național și global, pe locul doi fiind aspectele legate de costuri și accesul la finanțare.

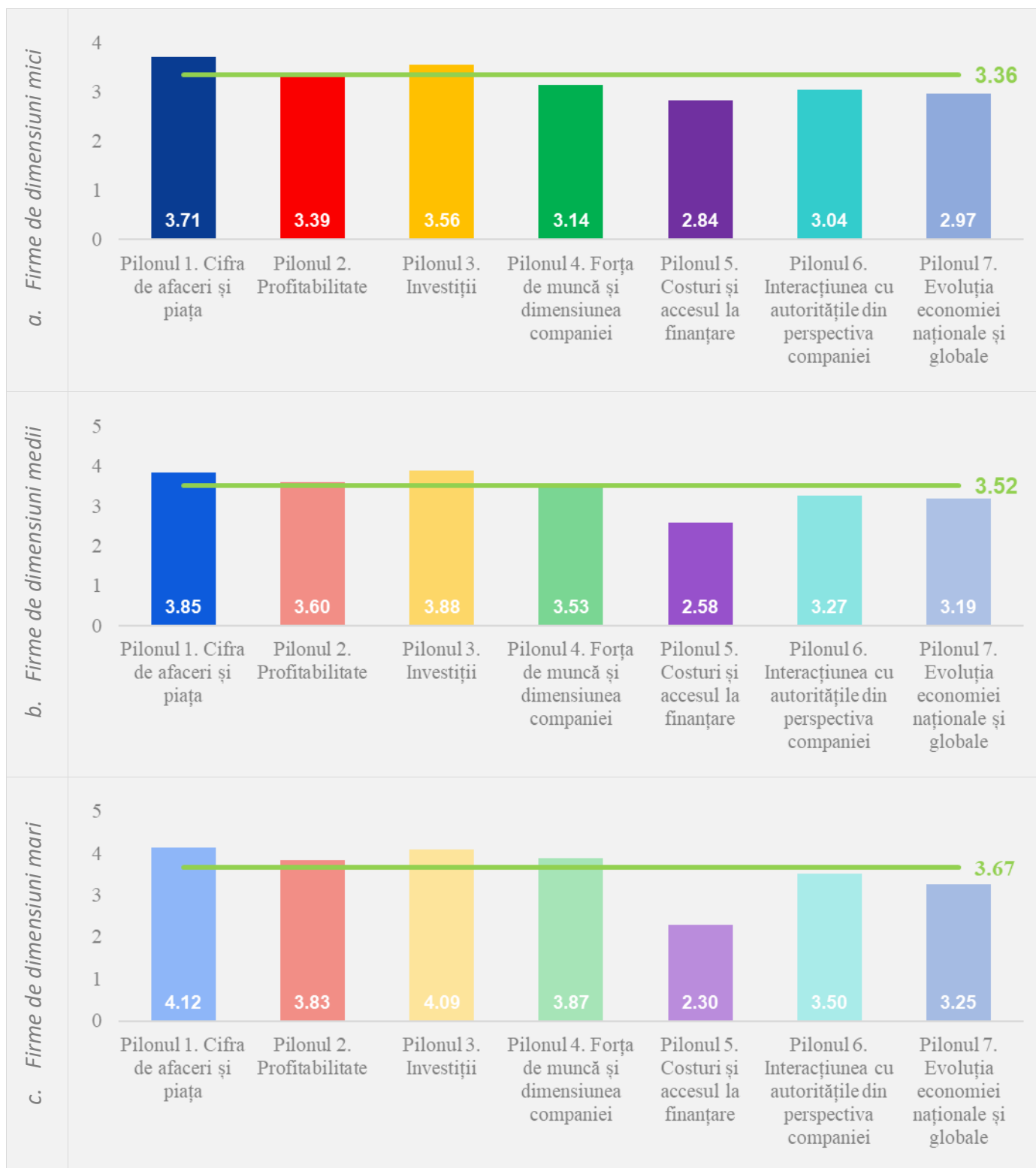

Figura 27. RBI în funcție de dimensiunea firmelor și valorile aferente pilonilor

Companiile anticipează, cu precădere, o creștere a evoluțiilor economico-sociale în anul 2025 comparativ cu exercițiul anterior (cu excepția companiilor mici). De asemenea, o pondere semnificativă întrevide evoluții similare anului anterior. Astfel, cel mai mare procent de companii optimiste se regăsește în rândul celor mari (65,1%), urmate de cele medii (50,5%) și firmele mici (35,7%). În schimb, cea mai mare pondere a firmelor care se așteaptă la o înrăutățire a situației economico-sociale în anul 2024 se întâlnește în cazul celor de mici dimensiuni (2,6%), urmată la distanță semnificativă de firmele

medii (2%) și mari (0,8%); procentele sunt însă în scădere vizibilă față de așteptările pentru anul anterior.

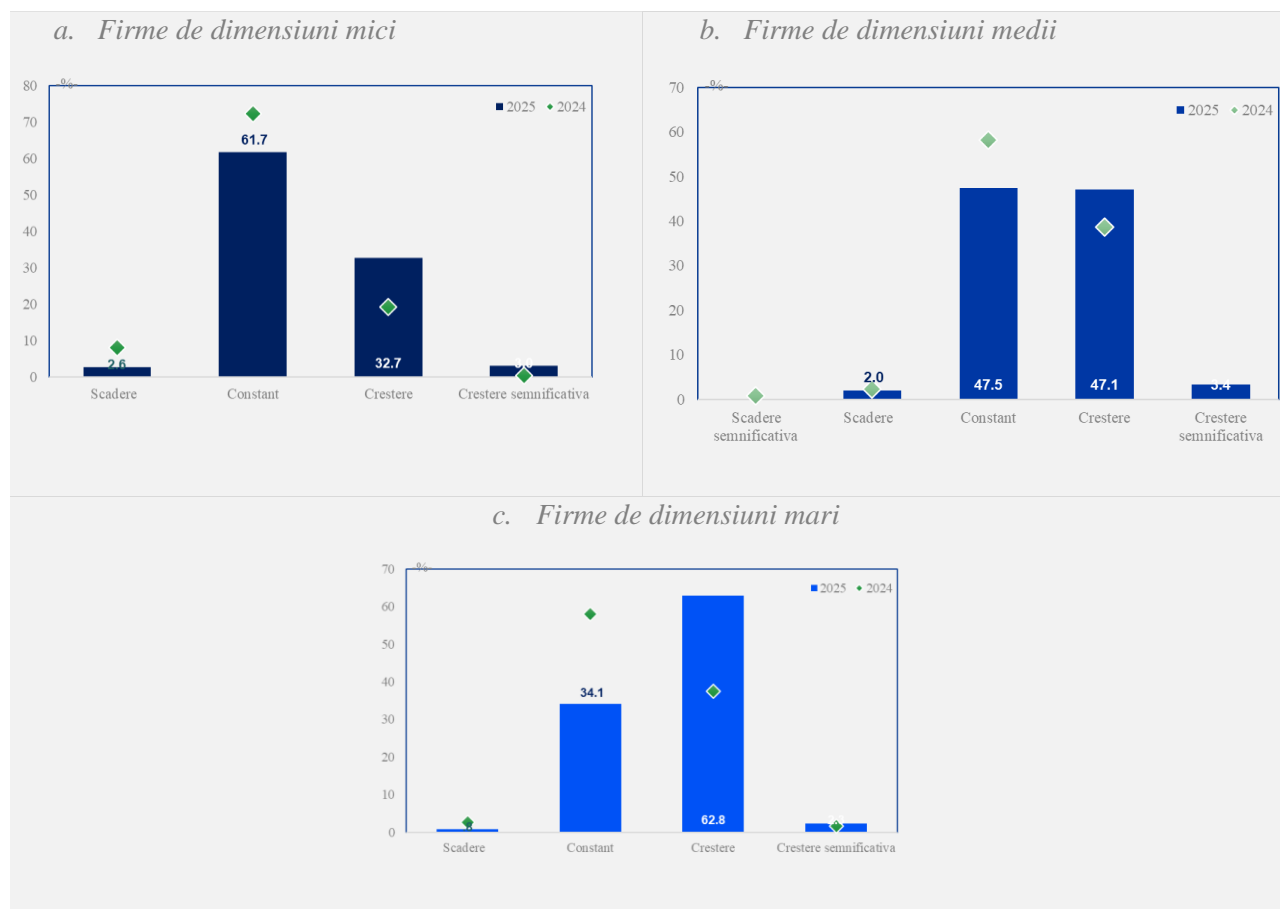

Figura 28. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de dimensiunea firmei

Din perspectiva dimensiunii firmei, așteptările firmelor mici pentru anul 2025 comparativ cu așteptările pentru anul 2024 indică spre o creștere a ponderii celor care anticipează îmbunătățirea situației, și o scădere atât a celor care prevăd o înrăutățire, cât și evoluții similare. Astfel, 61,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 72,4% la exercițiul anterior, 35,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 19,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care văd o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 2,6%, în scădere față de 8% la exercițiul anterior.

Așteptările firmelor medii pentru anul 2025 comparativ cu așteptările pentru anul 2024 sunt în creștere. Astfel, 47,5% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, nivel sub de cel 58,2% din exercițiul anterior, 50,5% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 38,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 0,8%, în scădere față de 3,2% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 34,1% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față 58,1% la exercițiul anterior, 65,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 60,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 0,8%, în scădere față de 2,7% la exercițiul anterior.

a) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața*

Situația tinde mai degrabă spre un optimism ridicat în ceea ce privește așteptările asupra evoluțiilor cifrei de afaceri și pieței în anul 2025. Cea mai mare pondere a firmelor care se așteaptă la îmbunătățiri (78,9%) se regăsește în rândul companiilor mari, urmată de cele medii (cu 62,2% dintre companii), cu un procent aproape similar celor mici (60,6%).

Reticența se păstrează la niveluri reduse, fiind cea mai ridicată în rândul firmelor mici, având în vedere că 4,9% dintre acestea se așteaptă la o înrăutățire. Procentul este mai redus la nivelul companiilor medii (3,1%) și mari (1%).

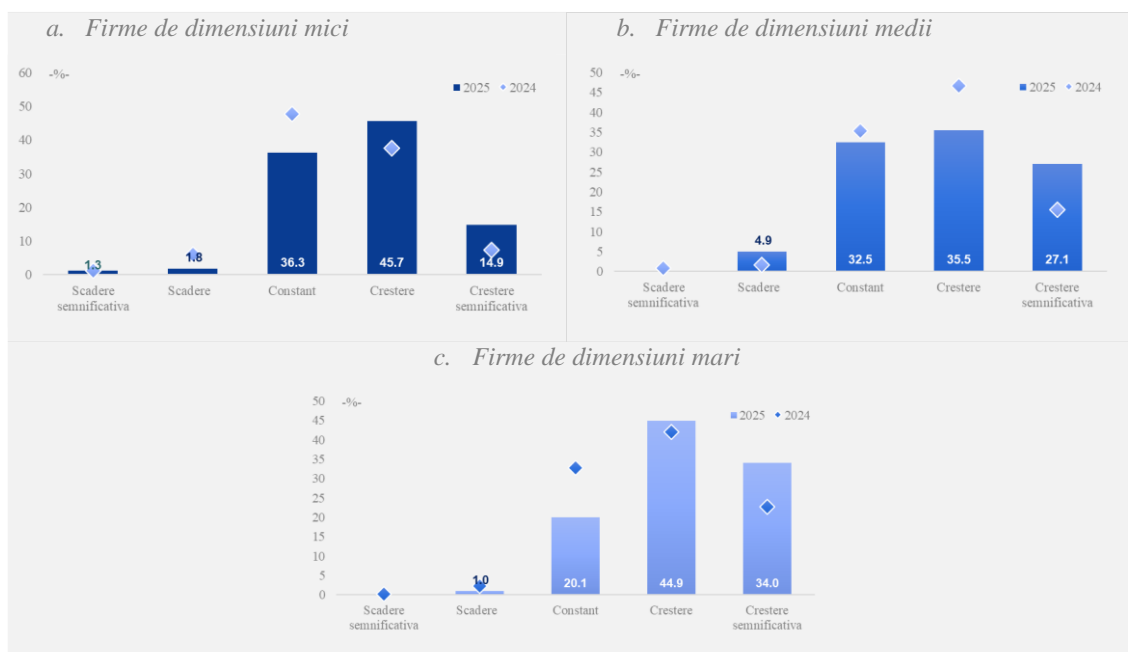

Figura 29. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața, în funcție de dimensiunea firmei*

Din perspectiva firmelor de mici dimensiuni, 36,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 47,7% la exercițiul anterior, 60,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 45% la exercițiul anterior în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 3,1%, în scădere față de 7,3% la exercițiul anterior.

În cazul firmelor medii, 32,5% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 35,4% la exercițiul anterior, 62,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, similar situației înregistrate la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,9%, în urcare față de 2,5%, la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 20,1% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 32,7% la exercițiul anterior, 78,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 64,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 1%, în diminuare față de 2,5% la exercițiul anterior.

b) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate*

Așteptările în privința profitabilității sugerează o îmbunătățire a așteptărilor în privința evoluției profitabilității. Sunt mai numeroase companiile cu așteptări optimiste în toate grupele de mărime ale firmelor (63,7% în cazul firmelor medii și 50,3% în cazul firmelor mari, 41% în cazul firmelor mici).

Ponderea firmelor pesimiste este relativ similară în cadrul grupurilor de mărime. Astfel, 9,1% din firmele mici și un procent similar din cele mari întrevăd o înrăutățire a situației, iar 8,9% din firmele de dimensiune medie împărtășesc aceeași opinie a înrăutățirii profitabilității în anul 2025.

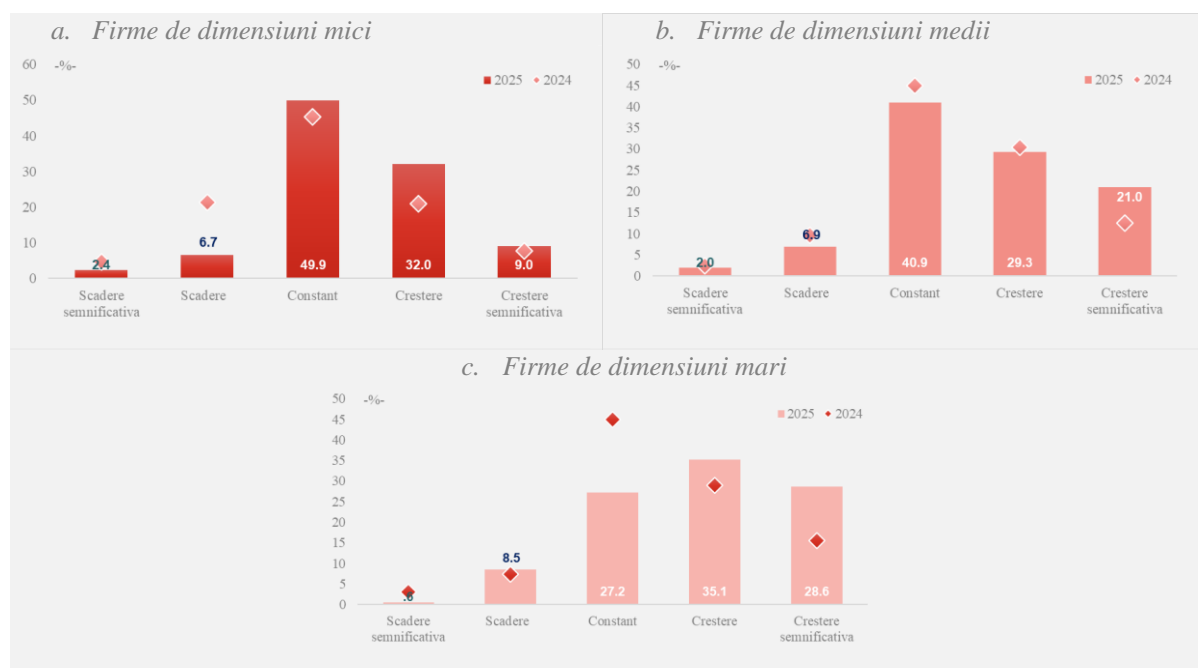

Figura 30. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate, în funcție de dimensiunea firmei*

Considerând dimensiunea firmei, în cazul firmelor mici, 49,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 45,4% la exercițiul anterior, 41% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 28,6% la exercițiul anterior în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 9,1%, în scădere față de 26% la exercițiul anterior.

În cazul firmelor medii, 40,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în urcare față de 45% la exercițiul anterior, 50,3% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 42,9% la exercițiul anterior în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 8,9%, în scădere față de 12% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 27,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 45% la exercițiul anterior, 63,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 44,5% la exercițiul anterior în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 9,1%, în scădere ușoară față de 10,5% la exercițiul anterior.

c) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 3. Investiții*

În general, companiile, indiferent de dimensiunea lor, tind să fie optimiste asupra perspectivelor privind investițiilor în anul 2025. Se disting companiile mari, în rândul cărora se găsesc cele mai multe care se așteaptă la îmbunătățirea, respectiv îmbunătățirea semnificativă a evoluțiilor la nivelul investițiilor pe care le vor realiza. Astfel, 80% sunt optimiste și se așteaptă la creștere la nivelul acestui pilon, iar alte 18% consideră că situația se va menține similară anului anterior. Doar 2% indică spre o scădere.

Nivelul de optimism se menține ridicat și pentru celelalte tipuri de companii. Astfel, 61,7% din companiile medii și 48% din cele mici așteaptă îmbunătățirea nivelului investițiilor în 2025. Scade considerabil procentul companiilor care se așteaptă la o scădere: 4,5% în rândul companiilor mici și 0,8% în rândul celor de dimensiune medie.

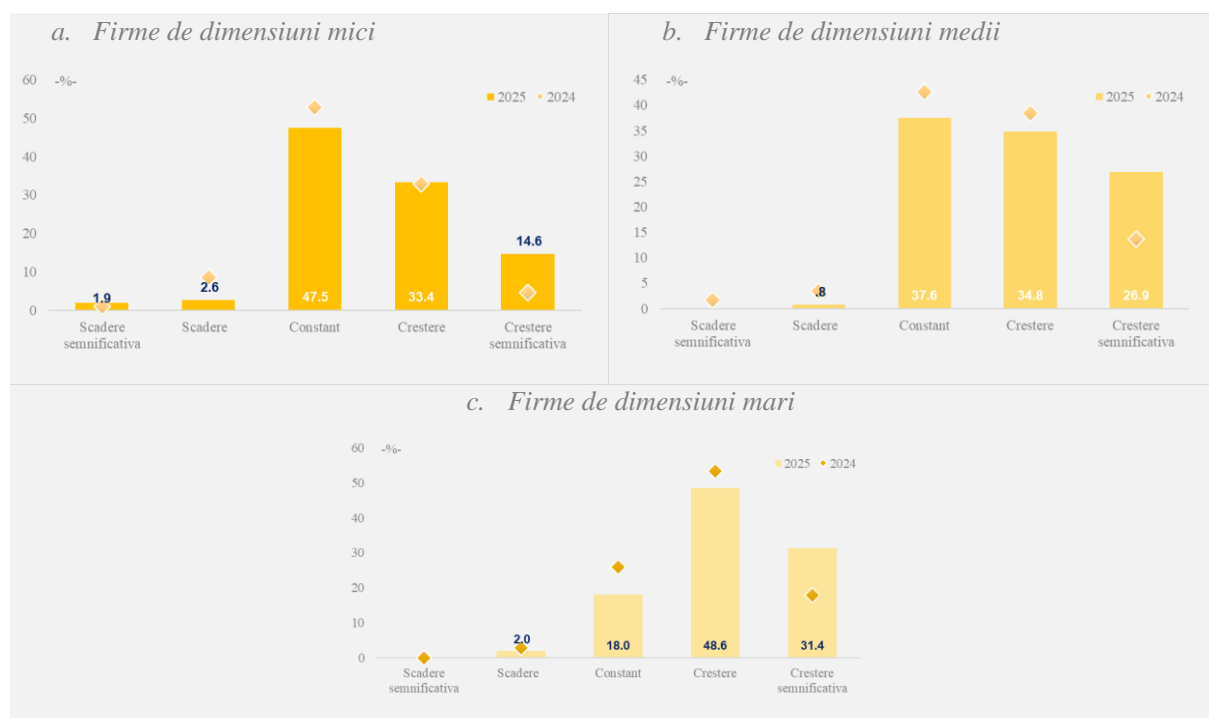

Figura 31. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții, în funcție de dimensiunea firmei*

În cazul firmelor mici, 47,5% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 52,9% la exercițiul anterior, 48% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 37,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,5%, în scădere față de 9,6% la exercițiul anterior.

În cazul firmelor medii, 37,6% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în diminuare față de 42,7% la exercițiul anterior, 61,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 52,2% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 0,8%, în scădere față de 5,2% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 18% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în diminuare față de 25,9% la exercițiul anterior, 80% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 71,3% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care vă

se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 2%, în scădere față de 2,8% la exercițiul anterior.

d) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei*

La nivelul pilonului 4, tendința generală este de creștere a ponderii companiilor care au așteptări mai bune pentru anul 2025, concomitent cu majorarea procentului companiilor care întrevăd o înrăutățire a situației (cu excepția companiilor mari), în special pe seama diminuării celor care se așteaptă a condiții similare. Astfel, la nivelul companiilor mici, 14,3% întrevăd o înrăutățire a situației față de 27,3% care se așteaptă la îmbunătățire. Pentru cele medii, 10,4% sunt pesimiste față de 46,9% optimiste. Pentru companiile mari, 66,4% din companii se așteaptă la evoluții mai bune, față de 4,1% care întrevăd o înrăutățire.

Figura 32. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei, în funcție de dimensiunea firmei

Din perspectiva dimensiunii firmei, în cazul firmelor mici, 58,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 65,8% la exercițiul anterior, 27,3% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 23,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 14,3%, în creștere față de 10,7% în exercițiul anterior.

În cazul firmelor medii, 42,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, sub nivelul de 67,8% la exercițiul anterior, 46,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 28% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 10,4%, în urcare față de 4,2% la exercițiul anterior.

Pentru companiile mari, 19,5% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 57,7% la exercițiul anterior, 66,4% prognozează o creștere sau creștere

semnificativă, aproape dublu față de 33,9% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,1%, în coborâre față de 8,4% la exercițiul anterior.

e) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare*

Indiferent de categoria de mărime, majoritatea companiilor chestionate se așteaptă la înrăutățire a costurilor și a accesului la finanțare, cu anumite tendințe de înrăutățire față de anul anterior. Cele mai pesimiste sunt companiile de dimensiuni mari, unde 62,6% indică o înrăutățire, respectiv o înrăutățire semnificativă a situației, urmată de companiile medii, unde ponderea firmelor care declară același lucru se ridică la 46,2%, și apoi de companiile de dimensiuni mici (26%). Procentul firmelor cu așteptări optimiste se ridică la 9,2% doar în cazul companiilor mici, fiind mai redus în cadrul celorlalte grupe. De asemenea, proporții ridicate dintre companiile chestionate consideră că situația va rămâne neschimbată față de anul anterior.

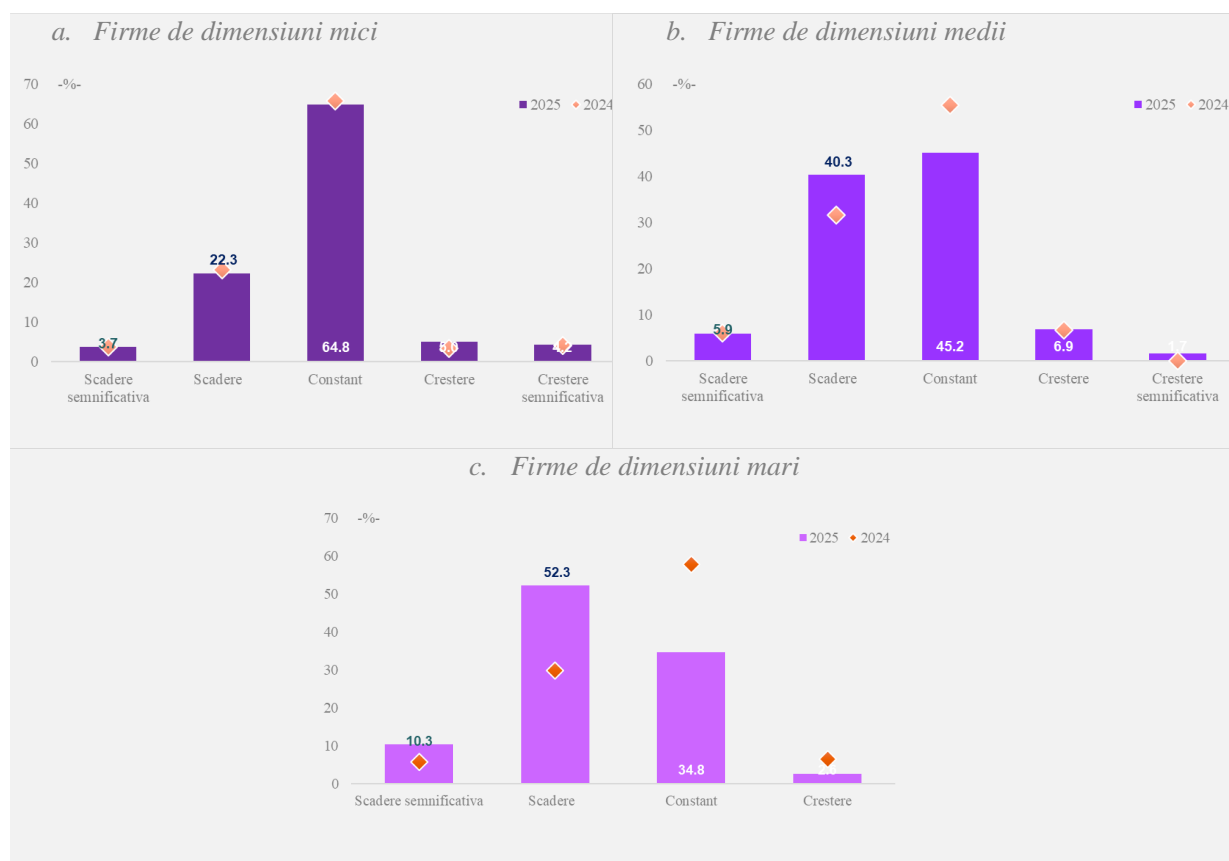

Figura 33. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare, în funcție de dimensiunea firmei

Din perspectiva dimensiunii firmei, pentru firmele mici, 64,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară scădere față de 65,8% la exercițiul anterior, 9,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 7,4% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 26%, în ușoară scădere față de 26,9% la exercițiul anterior.

Pentru firmele medii, 45,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere de la 55,5% în exercițiul anterior, 8,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, peste procentul de 6,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 46,2%, în creștere față de 37,7% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 34,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 57,9% la exercițiul anterior, 2,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 6,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 62,6%, în urcare față de 35,6% la exercițiul anterior.

f) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei*

Spre deosebire de anul trecut, previziunile optimiste în interacțiunea cu autoritățile sunt anticipate de mai multe companii decât cele pesimiste. Scade ponderea celor cu așteptări similare în favoarea celor care se așteaptă la îmbunătățirea situației. Astfel, 52,8% din companiile mari, 39,2% din cele medii și 19,6% din cele mici întrevăd evoluții în scădere pentru anul 2025. Cele mai pesimiste rămân companiile mici (18,5%), unde aproape o cincime continuă să se aștepte la înrăutățirea situației, în timp ce doar 4,2% din companiile mari împărtășesc aceeași opinie.

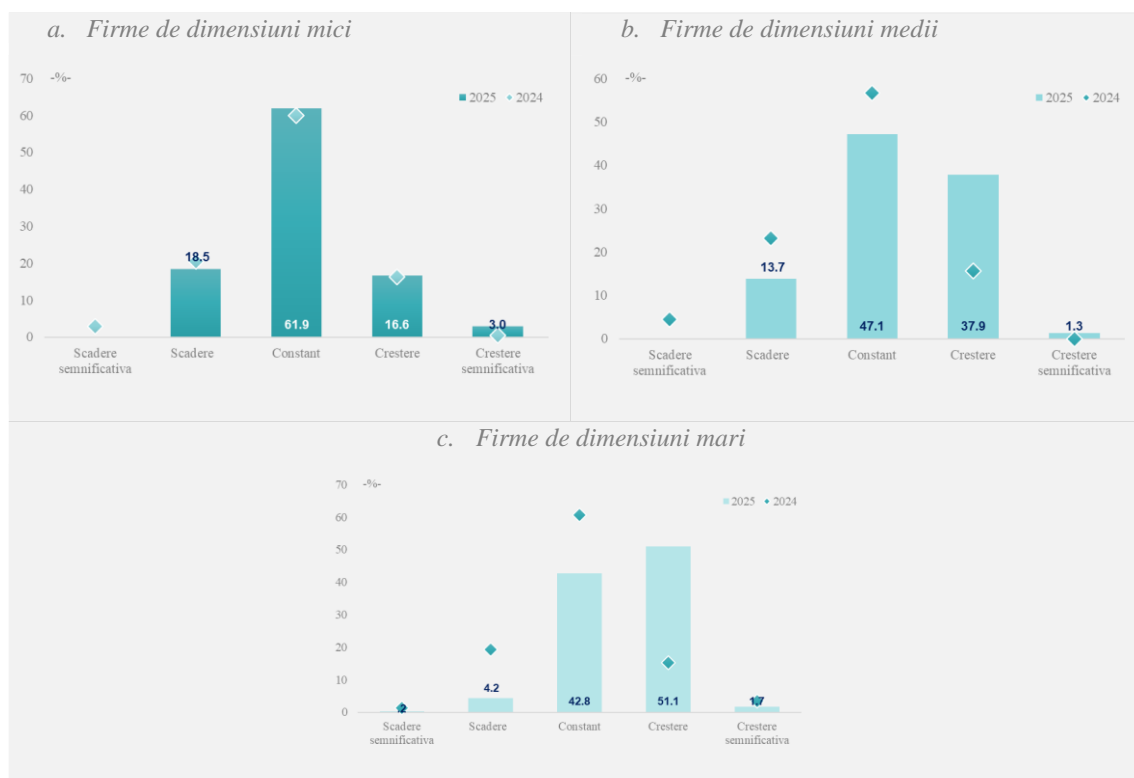

Figura 34. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei, în funcție de dimensiunea firmei

Pentru firmele mici, 61,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară creștere față de 59,9% la exercițiul anterior, 19,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în majorare de la 16,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 18,5%, în coborâre față de 23,3% la exercițiul anterior.

Pentru firmele medii, 47,1% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 56,7% din exercițiul anterior, 39,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în majorare față de 15,7% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 13,7%, în diminuare față de 27,6% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 42,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 60,7% la exercițiul anterior, 52,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 18,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,2%, în scădere semnificativă față de 20,6% din exercițiul anterior.

g) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale*

În general, cele mai multe firme agreează asupra unei menținerii unei situații similare în anul 2025 față de anul 2024 la nivelul economiei naționale și globale, urmare de o pondere mai ridicată a celor care anticipează îmbunătățiri, situație contrară anului anterior, când predominau companiile care anticipau înrăutățiri ale situației. În fiecare categorie de dimensiune a crescut ponderea companiilor care au perspective mai bune. Firmele mici sunt cele mai pesimiste cu privire la evoluția economiei naționale și globale (22%), urmate de cele mari (13,4%) și de cele medii (13%). În schimb, 37% dintre companiile mari, 29,1% din cele medii și 18,6% din cele mici se așteaptă la îmbunătățirea situației.

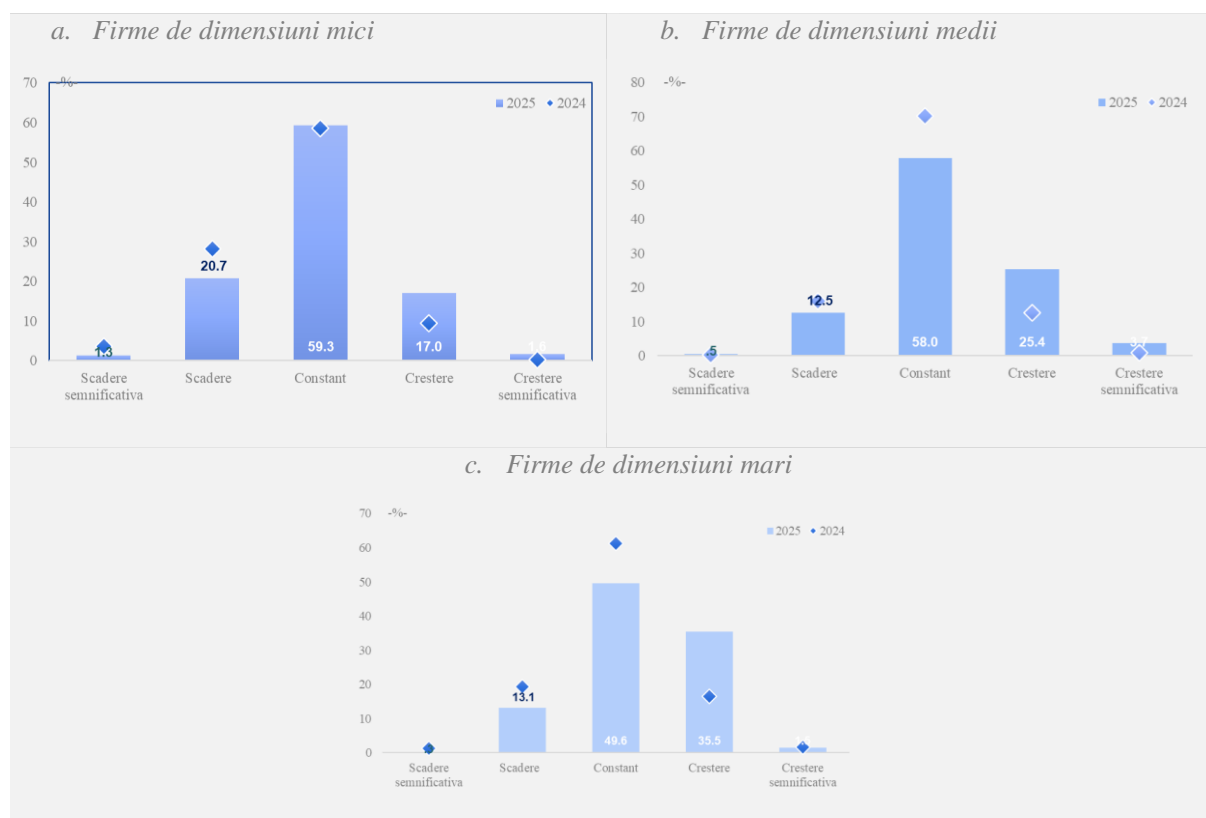

Figura 35. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale, în funcție de dimensiunea firmei

Pentru firmele mici, 59,3% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere ușoară față de 58,8% la exercițiul anterior, 18,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 9,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 22%, în scădere față de 31,9% la exercițiul anterior.

Pentru firmele medii, 58% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, sub procentul de 70,3% obținut în exercițiul anterior, 29,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, nivel superior celui de 13,4% din exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 13%, sub nivelul de 16,3% la exercițiul anterior.

În cazul companiilor mari, 49,6% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 61,3% la exercițiul anterior, 37% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, dublu față de procentul de 18% din exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 13,4%, în coborâre față de 20,7% la exercițiul anterior.

4.11. Așteptările mediului de afaceri din România pentru anul 2025 și evoluția față de anul 2024 – distribuție în funcție de sectorul de activitate

Rezultatele obținute pentru indicele general privind așteptările mediului de afaceri în funcție de sectorul de activitate și evoluția față de anul anterior

La nivelul sectoarelor de activitate, RBI are valoarea cea mai ridicată pentru activitățile din grupa CAEN 1, care cuprinde activitățile din agricultură, silvicultură și pescuit, cu o valoare de 3,49, superioară mediei RBI (de 3,38). Urmează grupa CAEN 3 (serviciile IT, serviciile financiare, imobiliare, activitățile profesionale și altele), pentru care indicele RBI se află la același nivel cu media, singura care rămâne ușor sub nivelul mediu al indicelui RBI fiind grupa CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activitățile de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), cu o valoare de 3,37.

Firmele din grupa CAEN 3 au cele mai mari așteptări în privința evoluției cifrei de afaceri și a pieței (Pilonul 1), cele din grupa CAEN 2 sunt cele mai optimiste în privința evoluției investițiilor (Pilonul 2) și a costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5), iar cele din grupa 1 sunt cele mai optimiste în privința evoluției profitabilității (Pilonul 2), forței de muncă și dimensiunii companiei (Pilonul 4), interacțiunii cu autoritățile (Pilonul 6) și evoluției economiei naționale și globale (Pilonul 7). Cele mai pesimiste perspective se mențin asupra accesului la finanțare.

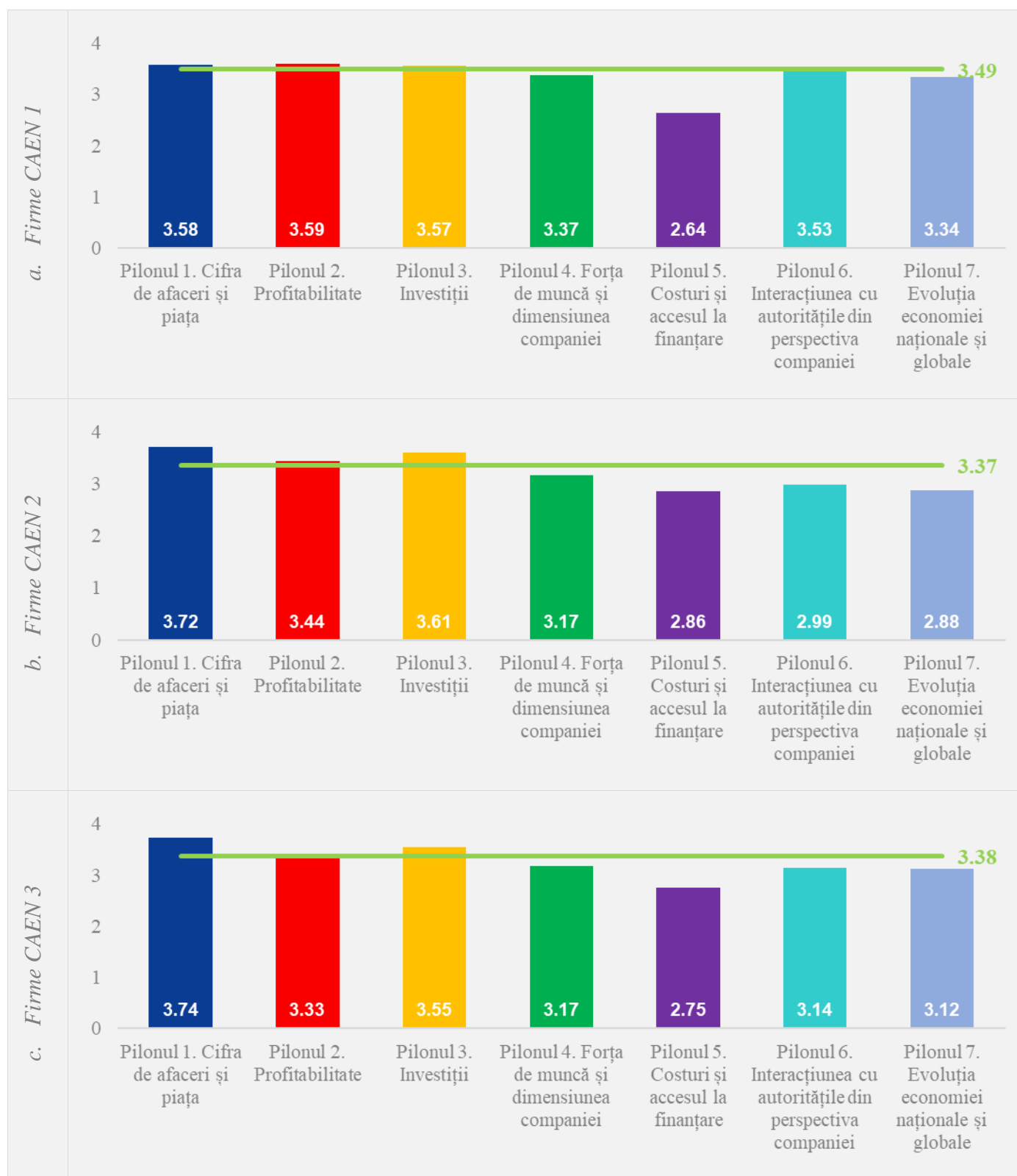

Figura 36. RBI în funcție de sectorul de activitate și valorile aferente pilonilor

Companiile sunt mai degrabă optimiste asupra evoluțiilor din anul 2025, indiferent de grupa CAEN din care fac parte, dar se menține la un nivel ridicat și ponderea celor care se așteaptă la evoluții similare celor din anul anterior. Cele mai multe companii optimiste sunt în grupa CAEN 1 (56,8), singura în care ponderea acestora a crescut, urmată de companiile din grupa CAEN 2 (37%) și grupa CAEN 3 (35,4%).

Ponderea companiilor care anticipează o înrăutățire a situației nu depășește 8,5%, nivelul maxim care se regăsește în rândul companiilor din grupa CAEN 1.

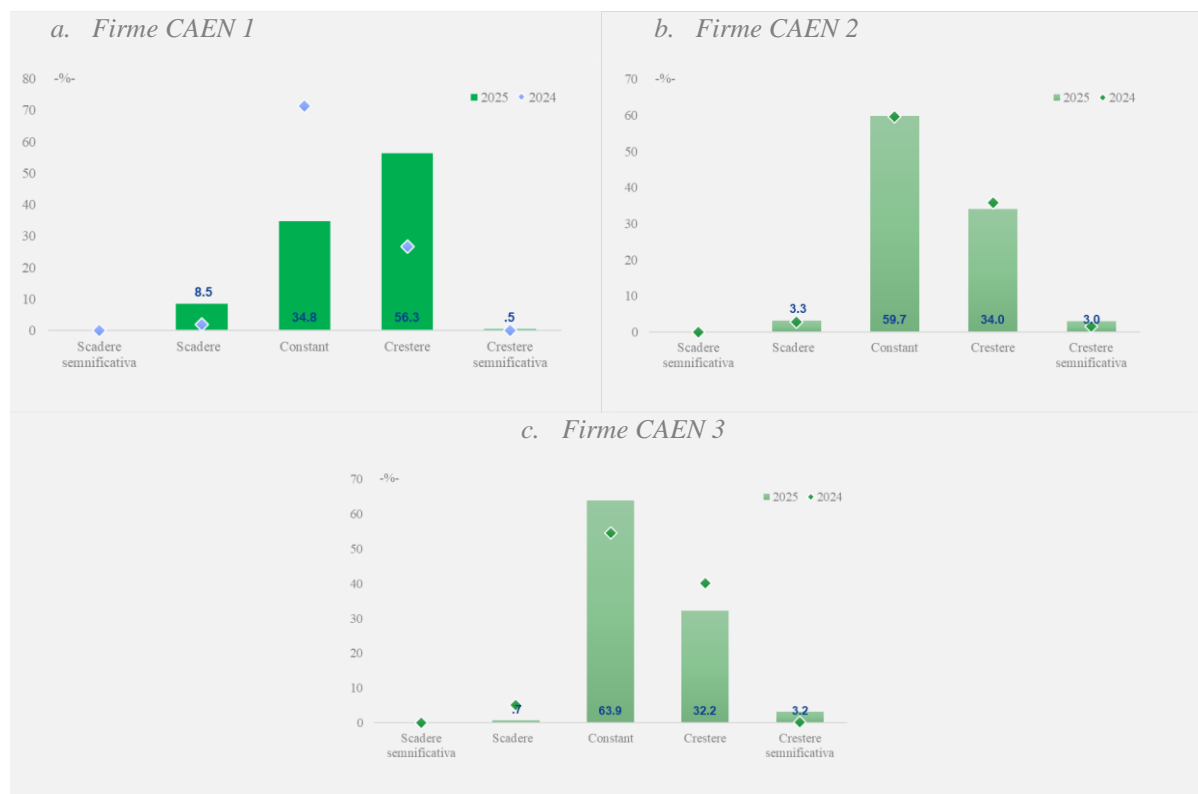

Figura 37. Așteptările mediului de afaceri privind evoluția economico-socială în funcție de sectorul de activitate

La nivelul sectoarelor de activitate, în cazul grupeii majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 34,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 71,3% la exercițiul anterior, 56,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 26,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 8,5%, în creștere față de 1,9% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 59,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, un procent egal celui de anul trecut, 37% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 37,3% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 3,3%, în ușoară creștere de la 3% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 63,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 54,5% la exercițiul anterior, 35,4% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere față de 40,3% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 0,7%, în diminuare față de 5,2% la exercițiul anterior.

a) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața*

O pondere ridicată de companii din fiecare dintre sectoarele analizate întrevăd îmbunătățiri la nivelul cifrei de afaceri și pieței, relativ similar situației din anul anterior. Ponderea companiilor optimiste este

cea mai ridicată în cazul companiilor din grupa CAEN 1 (64,8%), urmată de cele din grupa CAEN 2 (61,3%) și CAEN 3 (38,9%). Procentele companiilor care se așteaptă la înrăutățiri variază în funcție de sectorul de activitate, de la 17,7% pentru companiile din grupa CAEN 1 la 0,6% la cele din grupa CAEN 3.

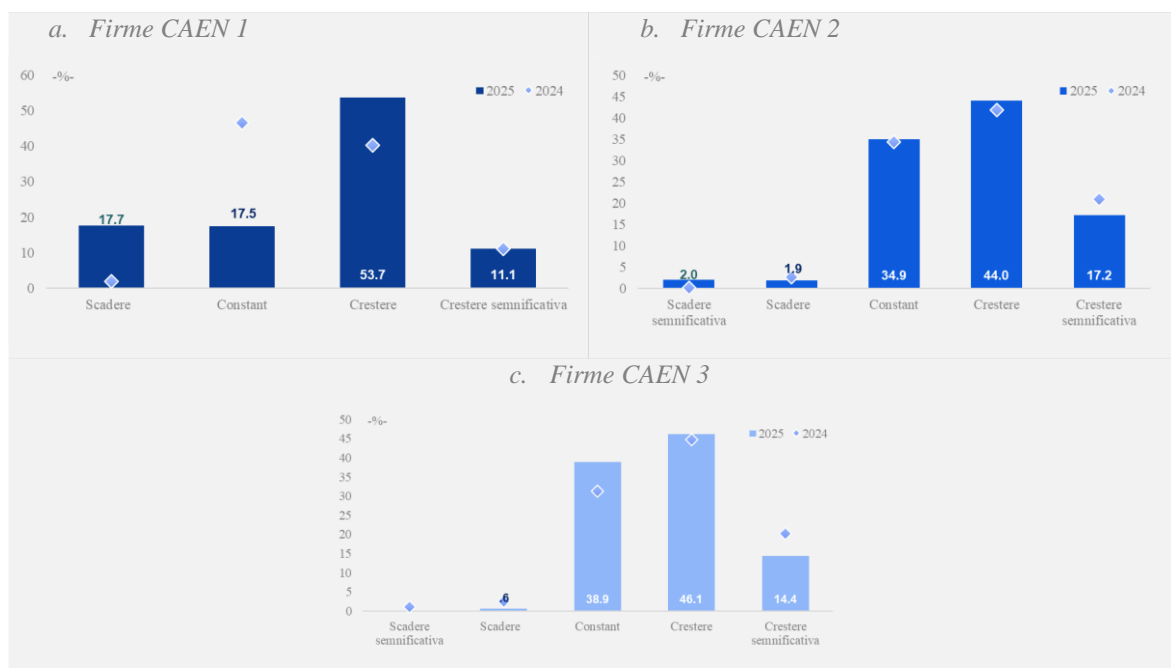

Figura 38. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 1. Cifra de afaceri și piața

La nivelul sectoarelor de activitate, așteptările la nivelul grupeii majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit) pentru anul 2025 comparativ cu cele pentru anul 2024 arată o diminuare a ponderii companiilor care anticipează evoluții similare anului precedent la 17,5% de la 46,7% în exercițiul anterior. Companiile care anticipează creșteri sau creșteri semnificative își majorează ponderea la 64,8% comparativ cu 51,5% în exercițiul anterior, în timp ce firmele care anticipează scăderi sau scăderi semnificative au o pondere de 17,7% față de 1,9% în exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 34,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, relativ la fel față de 34,4% la exercițiul anterior, 61,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în ușoară scădere față de 62,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 3,9%, în creștere față de 1,9% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele) așteptările firmelor sunt relativ similare celor din exercițiul anterior. Astfel, 38,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 31,3% la exercițiul anterior, 60,5% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, comparativ cu 65% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 0,6%, în scădere față de 3,7%, la exercițiul anterior.

b) Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

Pe lângă o pondere importantă de companii care anticipează o evoluție similară pe anul 2025 în privința profitabilității, predomină grupa celor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației. Cu excepția grupeii

CAEN 3, ponderea companiilor optimiste este mai mare decât cea din anul anterior. De asemenea, ponderea celor care anticipează evoluții constante se reduce doar în cazul companiilor din grupa CAEN 1. Cele mai optimiste sunt companiile din grupa CAEN 1 (57,1%), urmate din grupele CAEN 2 și 3 (43,9%, respectiv 37,4%). Cu toate acestea, cea mai mare pondere a firmelor pesimiste se află tot în grupa CAEN 3 (11,7%), urmată de cele din grupa CAEN 3 (11,4%).

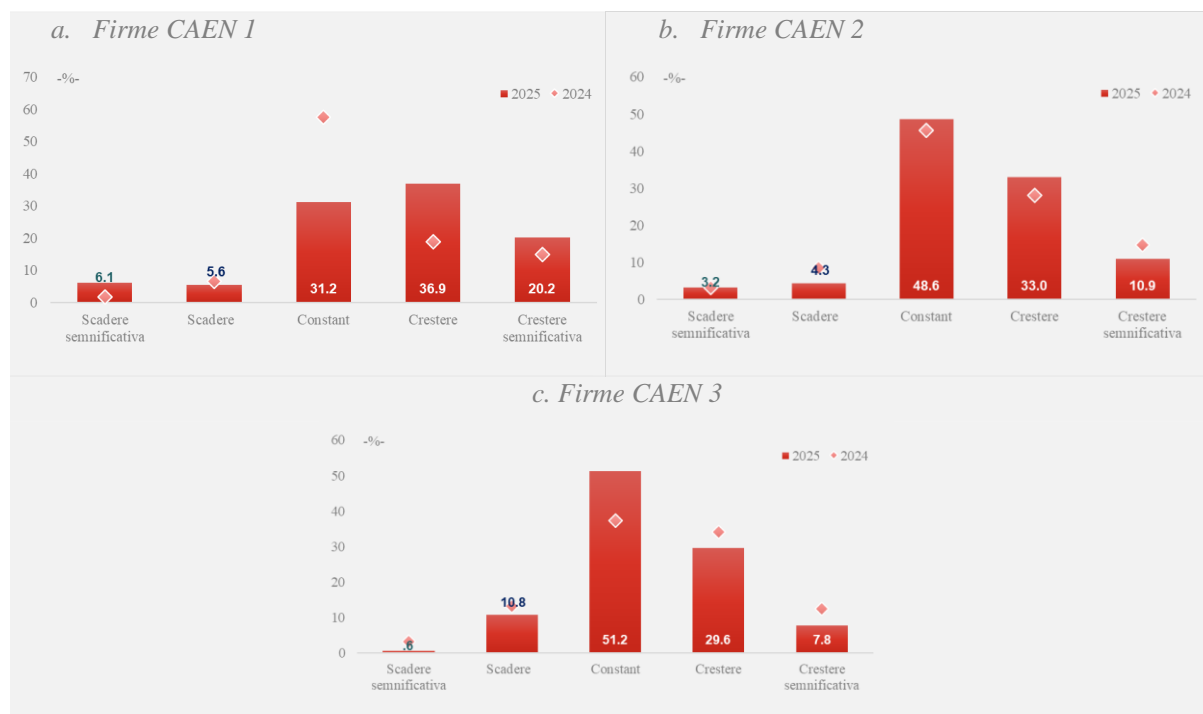

Figura 39. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 2. Profitabilitate

La nivelul sectoarelor de activitate, în cazul grupeii majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 31,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 57,6% la exercițiul anterior, 57,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere față de 33,9% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 11,7%, peste nivelul de 8,4% din exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 48,6% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere față de 45,6% la exercițiul anterior, 43,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 42,7% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 7,5%, în scădere de la 11,7% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 51,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 37,3% la exercițiul anterior, 37,4% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere de la 46,4% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 11,4%, în coborâre față de 16,3% la exercițiul anterior.

c) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 3. Investiții*

Perspectiva asupra investițiilor este mai degrabă optimistă, cu o concertare a așteptărilor în zona de creștere. Se remarcă însă companiile din grupa CAEN 1, unde scad așteptările de creștere, dar se majorează ponderea celor care întrevăd o creștere semnificativă. În schimb, în cadrul grupei CAEN 3, ponderea companiilor care așteaptă creșteri se diminuează. Cea mai mare pondere a companiilor optimiste se regăsește în grupa CAEN 1 (58,3%), urmată de cele din grupa CAEN 2 (49,7%) și de grupa CAEN 3 (47,9%). Pesimismul este ridicat doar pentru grupa CAEN 1, unde 22% dintre companii se așteaptă la înrăutățirea perspectivelor. Pentru celelalte grupe CAEN, procentul acestora nu depășește 4,4%.

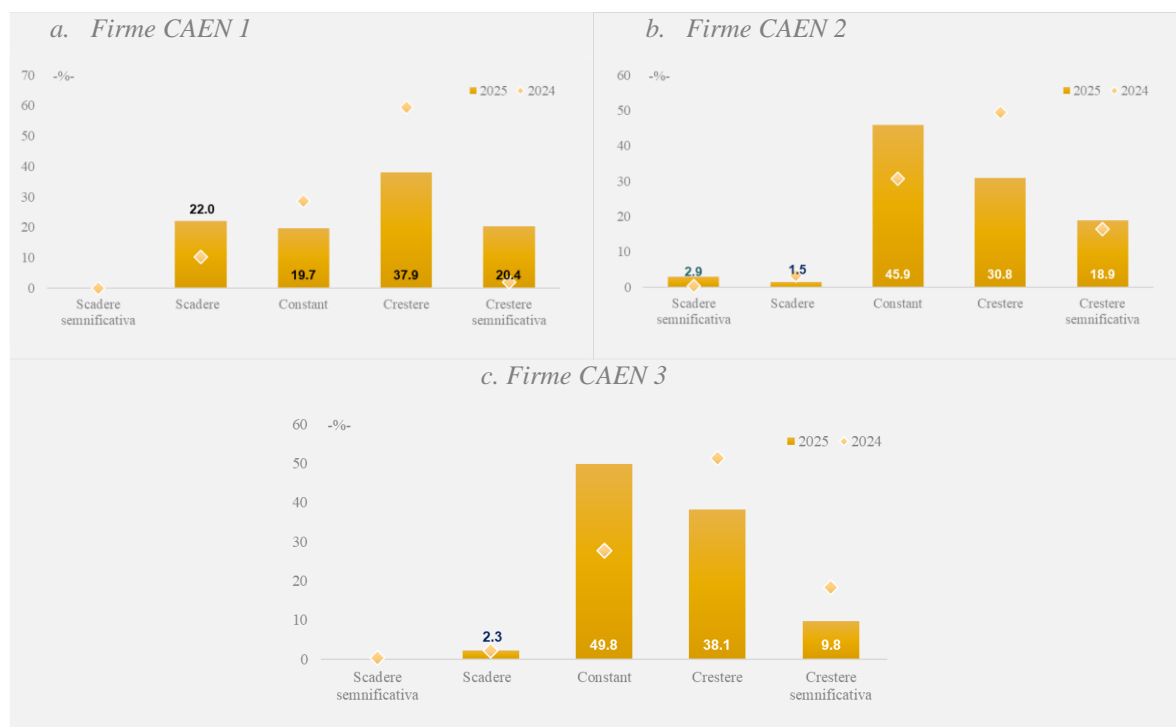

Figura 40. *Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 3. Investiții*

La nivelul sectoarelor de activitate, în cadrul grupei majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit) 19,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 28,5% la exercițiul anterior, 58,3% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere față de 61,3% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 22%, aproape de două ori mai are decât procentul de 10,2% în exercițiul anterior.

La nivelul grupei majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 45,9% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în diminuare față de 30,6% la exercițiul anterior, 49,7% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere față de 65,8% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 4,4%, în ușoară creștere față de 3,6%, la exercițiul anterior.

La nivelul grupei majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 49,8% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 27,7% la exercițiul anterior, 47,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere

de la 69,8% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 2,3%, relativ similar față de 2,5% la exercițiul anterior.

d) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei*

Pentru acest pilon, cele mai optimiste sunt companiile din grupa CAEN 1 (56%), singurele a căror pondere de companii care se așteaptă la îmbunătățiri pe acest pilon este în creștere. Pentru companiile din celelalte sectoare de activitate, procentul de companii optimiste scade ușor, iar al celor care așteaptă condiții similare se menține relativ stabil.

Pesimismul se menține cel mai ridicat pentru tot companiile din grupa CAEN 1 (14,5%), urmate de cele din grupa CAEN 2 (14,1%) și grupa CAEN 3 (13,3%).

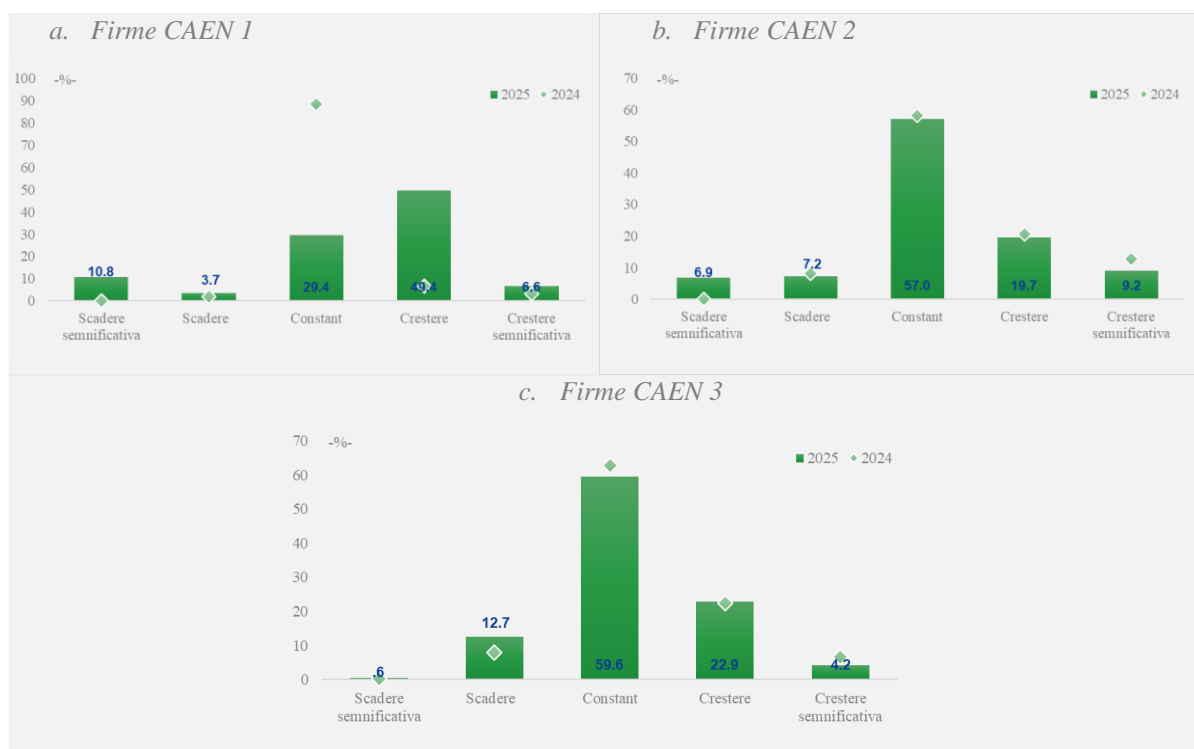

Figura 41. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei

La nivelul sectoarelor de activitate, în cadrul grupei majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 29,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere drastică față de 88,3% la exercițiul anterior, 56% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în creștere semnificativă față de nivelul de 9,9% din exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 14,5%, în creștere puternică față de 1,9% la exercițiul anterior.

La nivelul grupei majore CAEN 2, 57% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, relativ similar față de 58,1% la exercițiul anterior, 28,9% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere față de 33,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 14,1%, în coborâre de la 8,3% la exercițiul anterior.

La nivelul grupei majore CAEN 3, 59,6% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară scădere de la 62,7% la exercițiul anterior, 27,1% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în scădere față de 29% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 13,3%, în creștere față de 8,3% la exercițiul anterior.

e) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare*

Situația tinde să fie divergentă în cadrul acestui pilon în funcție de sectoarele de activitate. Astfel, firmele din grupele CAEN 2 și 3 indică spre așteptări relativ similare, fiind predominante companiile care se așteaptă la evoluții similare celui din anul precedent pentru costurile și accesul la finanțare, cu procente mai mari de firme pesimiste decât optimiste. Totuși, situația este în ușoară ameliorare față de anul anterior, cu creșteri în rândul celor care așteaptă îmbunătățiri și scăderi ale procentului de firme care întrevăd înrăutățiri. În schimb, în grupa CAEN 1, predomină companiile care se așteaptă la o înrăutățire a situației. În schimb, și procentul firmelor optimiste a crescut, pe seama scăderii celor cu așteptări similare.

Astfel, cele mai pesimiste sunt companiile din grupa CAEN 1, unde 58,4% indică o înrăutățire, respectiv o înrăutățire semnificativă a evoluțiilor, urmată de grupa CAEN 2, unde ponderea firmelor care declară același lucru se ridică la 27,7%, și cele din grupa CAEN 3, cu un nivel de 25,1%. Procentul firmelor cu așteptări optimiste nu depășește 13,6%, tot în rândul firmelor din grupa CAEN 1.

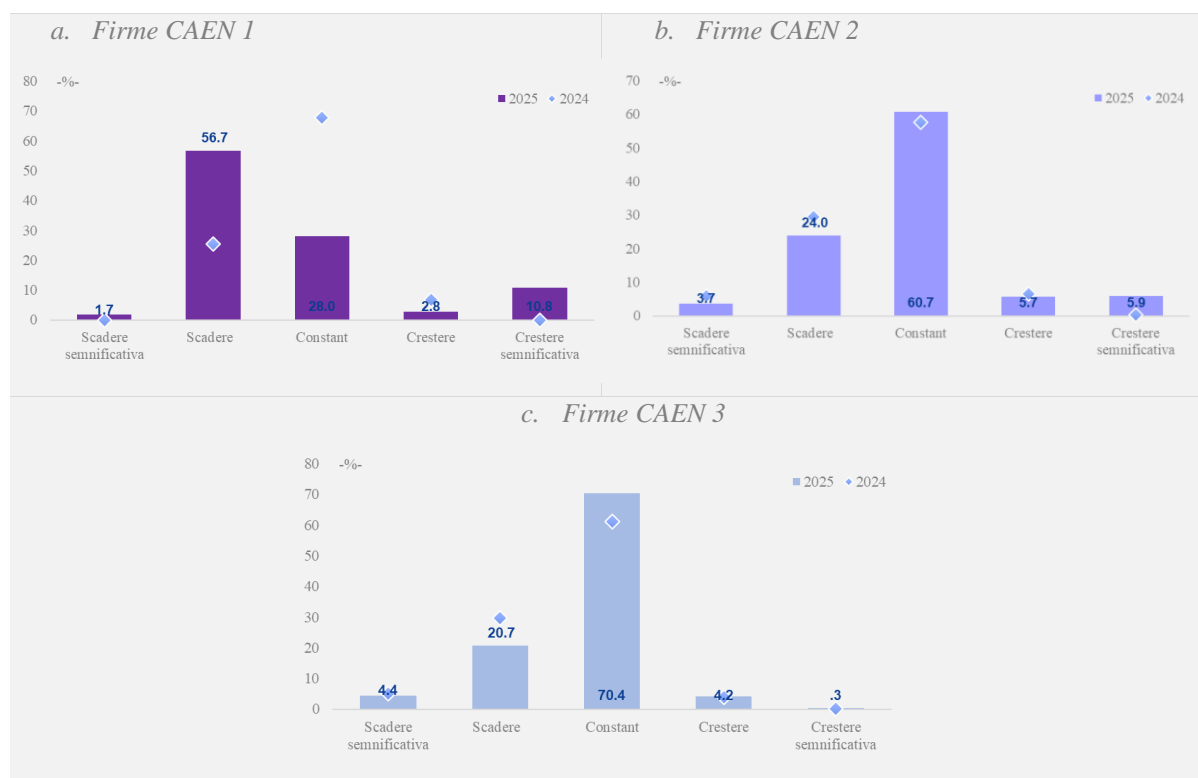

Figura 42. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 5. Costuri și accesul la finanțare

La nivelul sectoarelor de activitate, în cadrul grupei majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 28% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 67,7% la exercițiul anterior, 13,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, comparativ cu

6,8% în exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 58,4%, mai mult decât dublu față de 25,5% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 60,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în ușoară creștere față de 57,6% la exercițiul anterior, 11,4% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 6,9% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 27,7%, față de 35,5% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 70,4% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 61,2% la exercițiul anterior, 4,5% prognozează o creștere sau creștere semnificativă față de 4,2% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 25,1%, în scădere față de 34,7% la exercițiul anterior.

f) *Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei*

Interacțiunea cu autoritățile este anticipată mai degrabă cu optimism, ponderea companiilor care se așteaptă la o îmbunătățire a situației fiind mai mare în fiecare sector de activitate, dacă lăsăm la o parte faptul că cea mai mare parte a firmelor anticipează evoluții similare anului anterior. Ponderea companiilor optimiste se menține aproape la același nivel cu cel de anul trecut pentru companiile din grupele CAEN 2 și 3, în schimb un nivel de optimism ridicat caracterizează companiile din grupa CAEN 1, având în vedere că 56,6% se așteaptă la evoluții pozitive. Pesimismul este temperat pentru grupa CAEN 1 (3,2% din companii), mai ridicat pentru firmele din grupa CAEN 3 (9,1%) și substanțial pentru cele din grupa CAEN 2 (24,2%).

Figura 43. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei

La nivelul sectoarelor de activitate, în cazul grupeii majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 40,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere importantă față de 75,9% la exercițiul anterior, 56,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, nivel superior celui de 15,9% din exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 3,2%, în coborâre față de 8,2% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 56% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 60% la exercițiul anterior, 19,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, nivel superior celui de 18,3% din exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 24,2%, sub peste ponderea de 21,7% din exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 70,2% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 57,1% la exercițiul anterior, 20,6% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, în urcare față de 18,6% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 9,1%, în scădere semnificativă față de 24,4% anterior.

g) Așteptările mediului de afaceri din România și evoluția față de anul anterior din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

O mare parte a companiilor din toate cele trei sectoare de activitate își mențin așteptările în evoluția economiei naționale și globale similare celui din anul 2024. Gradul de optimism crește doar în rândul companiilor din grupa CAEN 1 (42,3%), și este relativ la același nivel cu cel din anul anterior pentru companiile din grupele CAEN 2 (17,8%) și 3 (20,2%). Ponderea companiilor pesimiste crește doar în rândul celor din grupa CAEN 2 (29,5%), însă este în scădere pentru celelalte sectoare de activitate (8,8% pentru grupa CAEN 1 și 9,3% pentru grupa CAEN 3).

Figura 44. Așteptările mediului de afaceri din România din perspectiva Pilonului 7. Evoluția economiei naționale și globale

La nivelul sectoarelor de activitate, în cazul grupeii majore CAEN 1 (agricultură, silvicultură și pescuit), 49% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 74,6% la exercițiul anterior, 42,3% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, față de 8,4% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 8,8%, în scădere față de 17%, la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 2 (industrie, construcții, comerț, activități de reparații autovehicule și motociclete, logistică și HORECA), 52,7% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în scădere față de 62,3% la exercițiul anterior, 17,8% prognozează o creștere sau creștere semnificativă, relativ similar față de 17,2% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 29,5%, în creștere față de 20,5% la exercițiul anterior.

La nivelul grupeii majore CAEN 3 (servicii IT, servicii financiare, imobiliare, activități profesionale și altele), 70,5% din companii anticipează pentru anul 2025 evoluții similare anului precedent, în creștere de la 57,3% la exercițiul anterior, 20,2% prognozează o creștere sau creștere semnificativă față de 15,5% la exercițiul anterior, în timp ce ponderea companiilor care se așteaptă la o scădere sau o scădere semnificativă pentru anul 2025 este de 9,3%, față de 27,2% la exercițiul anterior.

4.12. Percepția mediului de afaceri asupra gradului de digitalizare

a) Impactul inteligenței artificiale

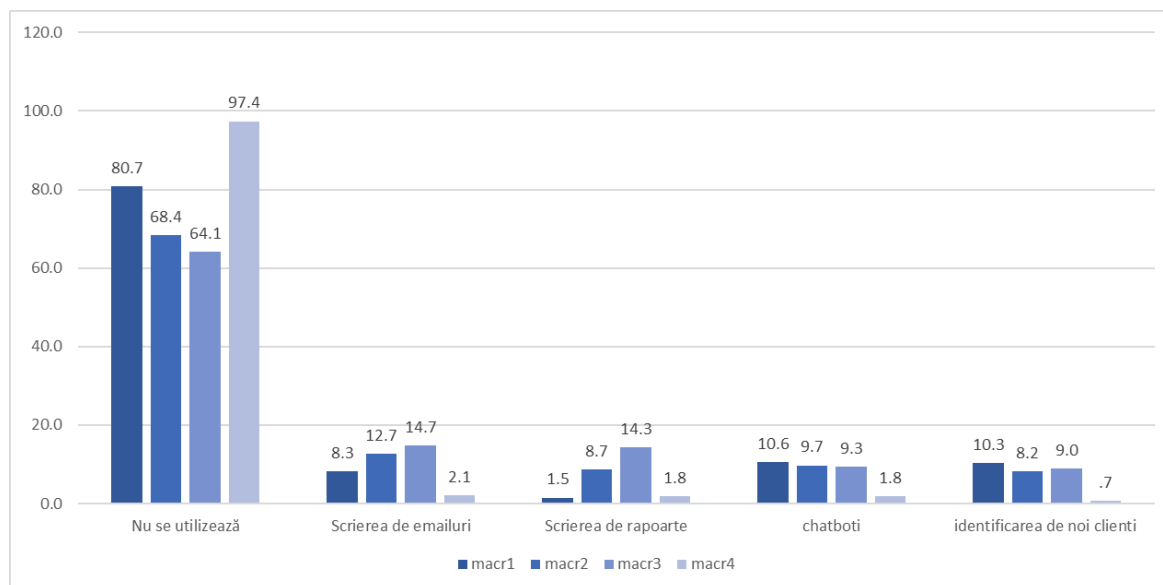

Figura 45. Gradul de utilizare a inteligenței artificiale

Pentru gradul de utilizare a inteligenței artificiale (IA) în cele patru macroregiuni ale României, observăm că un procent ridicat de companii nu utilizează deloc IA. Macroregiunea 4 (Sud-Vest Oltenia, Vest) se remarcă printr-un procent de 97.4% dintre companii care raportează că nu folosesc IA, urmată de Macroregiunea 1 (Nord-Vest, Centru), unde 80.7% dintre companii nu utilizează IA. Macroregiunea 2 (Nord-Est, Sud-Est - 68.4%) și Macroregiunea 3 (Sud-Muntenia, Bucuresti-Ilfov - 64.1%) prezintă procente mai scăzute de neutilizare, respectiv o adopție treptat mai mare. Faptul că Macroregiunea 3 are cea mai mare rata de utilizare a IA nu este surprinzător, având în vedere că municipiul București găzduiește cea mai mare concentrație de firme de tehnologie, start-up-uri, corporații multinaționale și hub-uri de inovație din țară. Datorită prezenței puternice a companiilor IT, accesului la o forță de muncă

înalt calificată și infrastructurii digitale răspândite, mediul acesta este propice pentru o adopție mai rapidă a tehnologiilor bazate pe IA.

Pe de altă parte, Macroregiunea 4, deși include județul Timiș, cu Timișoara ca centru universitar, de cercetare și dezvoltare în creștere, de asemenea cuprinde în ansamblu județe cu structuri economice tradiționale, axate pe industrii grele, agricultură și sectoare de servicii mai puțin diversificate, ceea ce determina o rată de adopție mai lentă și o posibilă creștere tehnologică insulară care nu s-a extins încă la nivelul întregii macroregiuni. Macroregiunile 1 și 2 ocupă o poziție intermediară, echilibrând prezența unor hub-uri tehnologice vibrante cu zone rurale mai puțin dezvoltate. Adopția inegală a IA-ului la nivel regional accentuează discrepanțele în ceea ce privește infrastructura tehnologică și dezvoltarea economică, evidențiind în același timp modul în care accesul la tehnologie, forța de muncă calificată și hub-urile de inovație influențează amploarea și ritmul integrării IA în operațiunile de afaceri.

Datele relevă, de asemenea, că majoritatea respondenților care utilizează IA o fac în activități de rutină precum redactarea de e-mailuri și rapoarte, utilizarea de chatboți și identificarea de noi clienți. IA este folosită în special pentru redactarea e-mail-urilor în Macroregiunile 2 (12.7%) și 3 (14.7%), în timp ce în Macroregiunea 1 este utilizată în principal pentru chatboți și identificarea de noi clienți. Macroregiunea 3 înregistrează cel mai mare procent în ceea ce privește redactarea de rapoarte (14.3%) comparativ cu celelalte regiuni. Rezultatele acestea sunt în concordanță cu stadiul actual al aplicațiilor IA în mediul de afaceri, caracterizate de implementări țintite, specifice anumitor sarcini, axate pe creșterea eficienței în procese repetitive, bazate pe date și orientate către interacțiunea cu clienții, unde IA poate oferi rapid câștiguri de productivitate și reduceri de costuri.

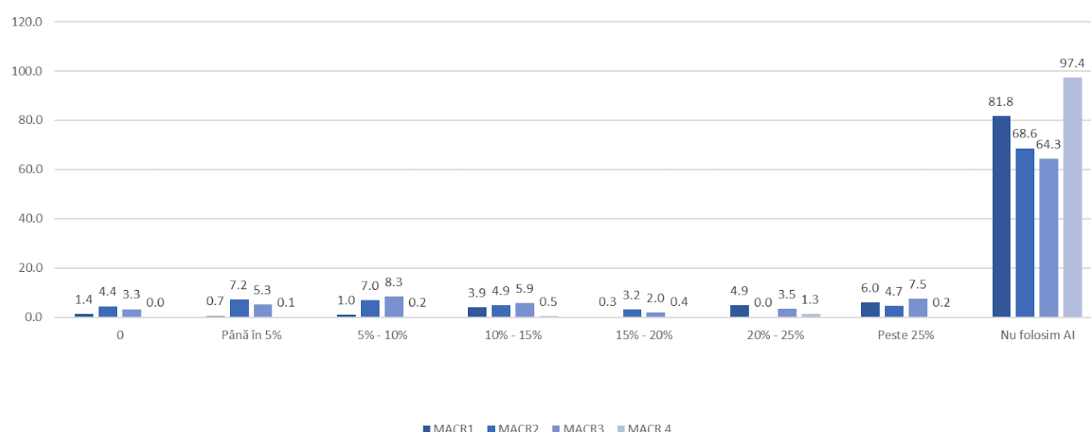

Figura 46. Creșterea de productivitate ca rezultat al utilizării inteligenței artificiale

Dintre companiile care utilizează IA, majoritatea raportează câștiguri modeste de productivitate, cu estimări concentrate sub pragul de 15%.

Interesant este faptul că cele mai mari creșteri ale productivității, care depășesc 25%, sunt raportate mai frecvent în Macroregiunea 3 (7.5%) și Macroregiunea 1 (6%), ceea ce sugerează că în regiunile cu hub-uri tehnologice bine dezvoltate, precum București și Cluj-Napoca, IA nu doar că este adoptată pe scară mai mare, dar este și utilizată mai eficient pentru obținerea unor performanțe valoroase. Pe de altă parte, Macroregiunea 4 prezintă rezultate neglijabile în toate categoriile de productivitate, fapt ce consolidează astfel decalajul său în adopția și integrarea IA.

Mesajul principal al acestui grafic relevă că este încă prea devreme pentru ca afacerile să poată evalua corect câștigurile de productivitate generate de IA și să înțeleagă pe deplin potențialul său transformator în diverse sectoare. Multe companii se află fie în etapele incipiente ale adopției IA, fie au implementat soluții limitate, orientate către sarcini specifice, ceea ce face dificilă evaluarea impactului său pe termen

mediu-lung asupra productivității. Pe măsură ce tehnologiile IA se vor maturiza și vor fi integrate mai profund în procesele de afaceri, este de așteptat ca firmele să dezvolte repere mai clare, care să permită evaluări mai precise și mai încrezătoare ale contribuției IA la creșterea productivității.

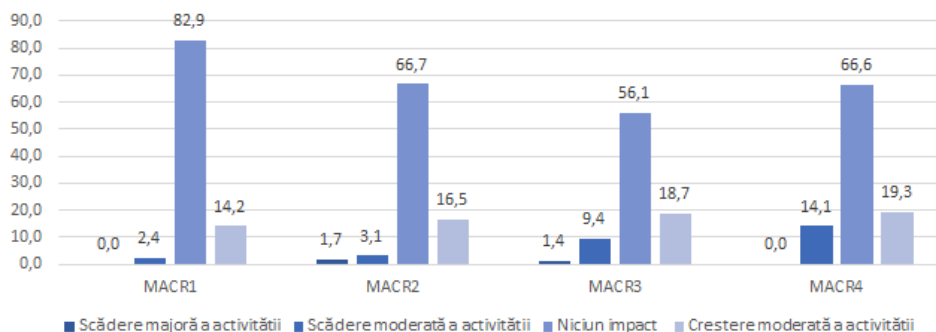

Figura 47. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 12 luni (%)

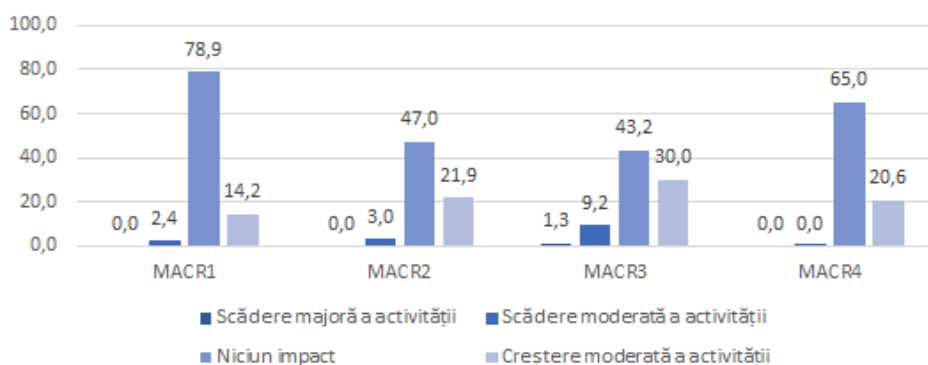

Figura 48. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 18 luni (%)

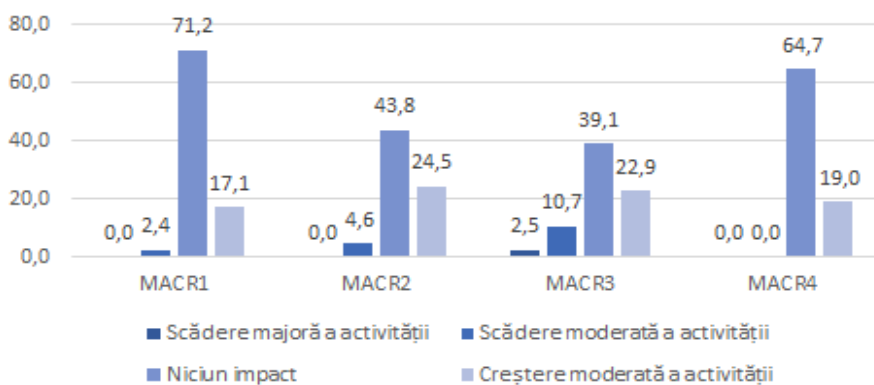

Figura 49. Percepția impactului inteligenței artificiale asupra companiei în următoarele 24 luni (%)

Legat de percepția impactului IA asupra companiilor, Macroregiunea 1 (Nord-Vest și Centru) înregistrează cele mai pesimiste așteptări, cu 82,9% dintre companii care consideră că nu va exista niciun impact în următoarele 12 luni, procent ce scade la 71,2% în 24 de luni, indicând o deschidere ușoară către recunoașterea unui impact pe termen lung. În Macroregiunea 2 (Nord-Est și Sud-Est), percepțiile sunt mai nuanțate, cu o scădere de la 66,7% în 12 luni la 43,8% în 24 de luni. Macroregiunea 3 (Sud-Muntenia și București-Ilfov) prezintă o tendință similară, cu o scădere de la 56,1% la 39,1%, ceea ce arată o deschidere mai mare față de adopția tehnologică. În schimb, macroregiunea 4 (Sud-Vest Oltenia și Vest) menține o percepție relativ constantă și mai conservatoare, cu un procent ridicat de companii care anticipează un impact limitat, în jur de 65%.

Pentru toate cele patru macroregiuni, chiar dacă procentele sunt modeste, se observă o creștere a procentajelor companiilor care anticipează o creștere moderată a activității ca urmare a impactului inteligenței artificiale, pe măsură ce orizontul de timp se extinde de la 12 la 24 de luni. Această tendință arată o conștientizare progresivă a potențialului IA de a influența pozitiv procesele de afaceri și o deschidere tot mai mare către adoptarea tehnologiilor emergente în contextul noilor realități ale economiei digitale.

Un lucru interesant pe care îl putem observa în grafic la macroregiunea 3, este faptul că procentul companiilor care anticipează o creștere moderată a activității crește semnificativ de la 18,7% în următoarele 12 luni la 30% în următoarele 18 luni, urmat de o scădere la 22,9% în următoarele 24 de luni. Această evoluție poate fi explicată prin faptul că, pe termen scurt și mediu (12-18 luni) companiile din această macroregiune anticipează un impact pozitiv datorat integrării soluțiilor IA în procesele operaționale și automatizării sarcinilor repetitive. Pe de altă parte, scăderea de la 30% la 22,9% între 18 și 24 de luni, sugerează că, odată ce impactul inițial al implementării IA s-a materializat, companiile s-ar putea confrunta cu provocarea că beneficiile suplimentare să necesite investiții mai mari, ceea ce poate tempera entuziasmul inițial, dat fiind faptul că ar putea întâmpina dificultăți în scalarea acestor tehnologii sau în integrarea lor completă în toate segmentele de activitate. Un alt factor posibil este schimbarea rapidă a trendurilor tehnologice, unde anticiparea unor noi valuri de inovație ar putea duce la o reorientare a strategiilor de investiții și la o reevaluare a rolului IA pe termen mai lung.

Datele reflectă un optimism moderat în macroregiunile 2 și 3, unde companiile sunt mai receptive la potențialul impact al IA pe termen lung, în timp ce macroregiunile 1 și 4 manifestă un grad mai ridicat de reticență față de schimbările tehnologice, menținând așteptări scăzute privind influența IA asupra activităților economice.

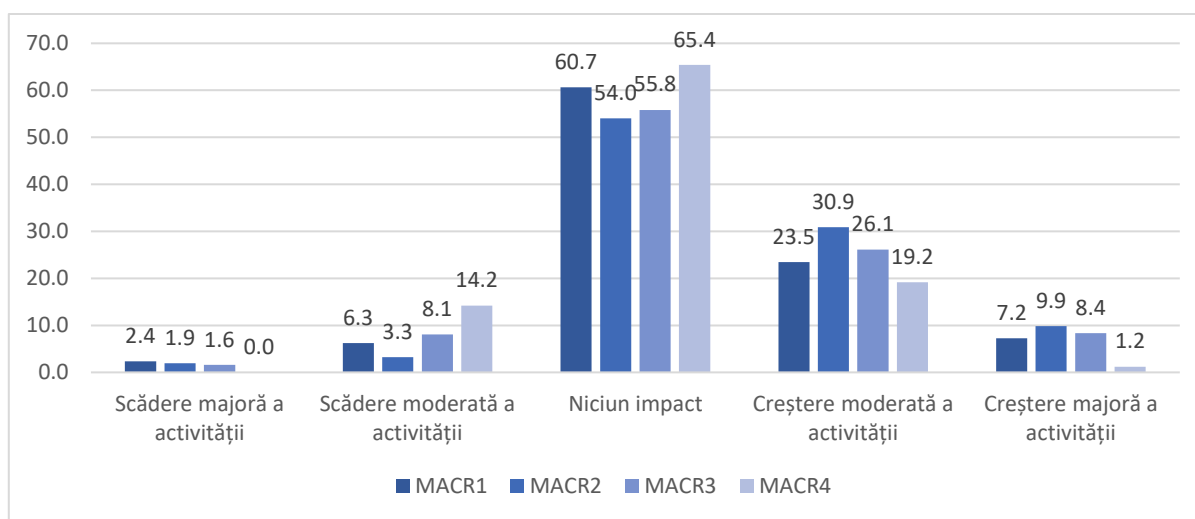

Figura 50. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 12 luni (%)

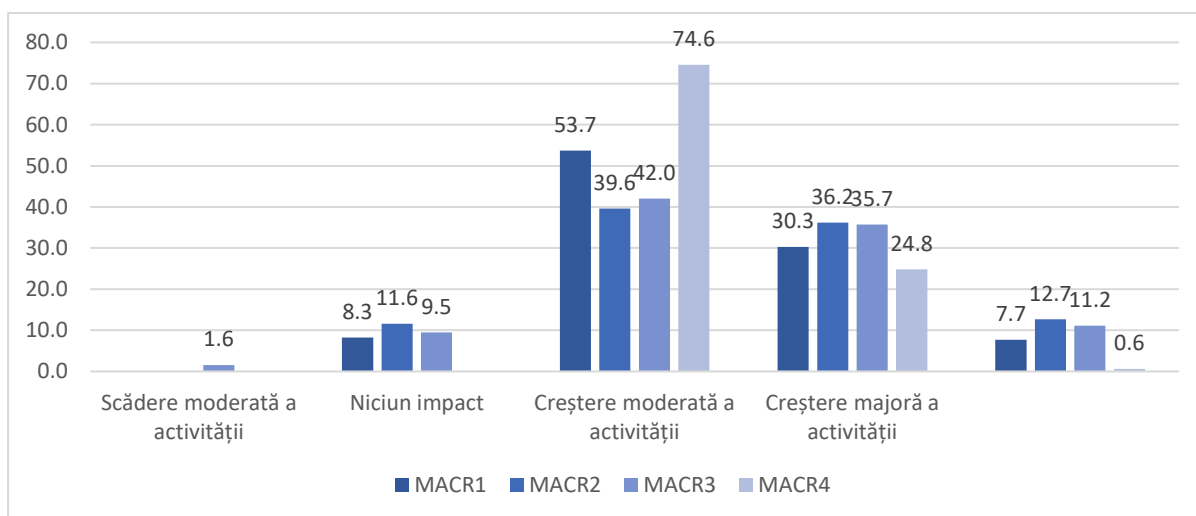

Figura 51. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 18 luni (%)

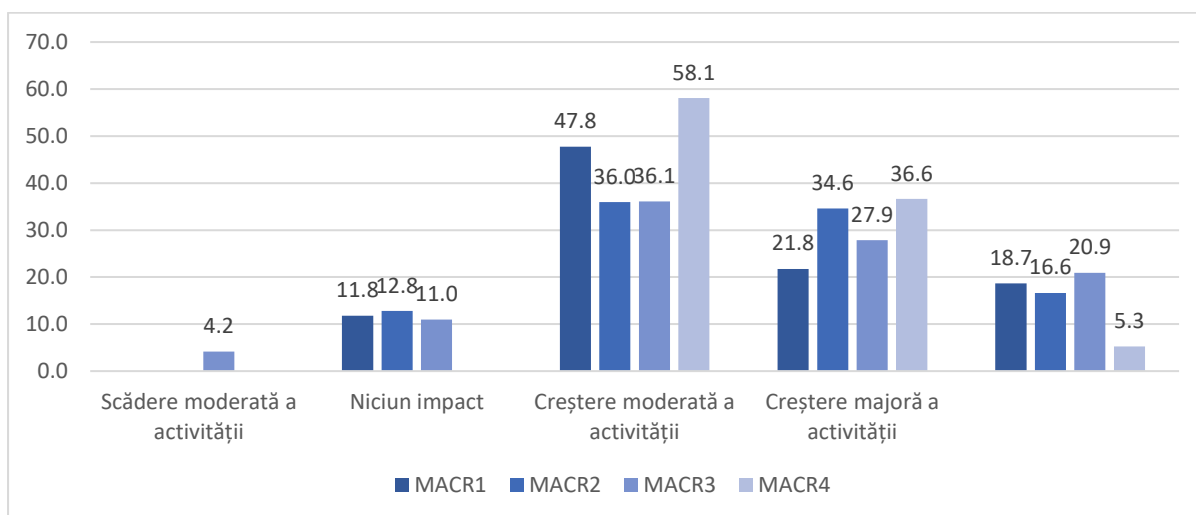

Figura 52. Percepția impactului IA asupra industriei în următoarele 24 luni (%)

Legat de percepția impactului inteligenței artificiale asupra industriei în următoarele 12 luni, macroregiunea 4 menține constant cel mai ridicat nivel de companii care consideră că IA nu va avea niciun impact asupra industriei, însă se observă o ușoară tendință de scădere pe măsură ce orizontul de timp se extinde către 24 de luni. Acest fapt subliniază o deschidere treptată față de recunoașterea potențialului IA, deși ritmul rămâne lent. În macroregiunea 3 tendința este clar descrescătoare în ceea ce privește percepția lipsei de impact a IA, iar în paralel se observă o creștere constantă a companiilor care anticipează o creștere moderată a activității, mai ales pe termen scurt-mediu (12-18 luni). Macroregiunea 2 urmează un model similar cu macroregiunea 3, cu o scădere progresivă a întreprinderilor care nu percep niciun impact și o creștere vizibilă a celor care se așteaptă la beneficii moderate. În schimb, macroregiunea 1 manifestă un grad mai ridicat de scepticism, păstrând o proporție mai mare de companii care nu anticipează un impact major. Totuși, și aici se observă o tendință ușoară de reducere a acestei percepții pe termen mai lung. Deși ritmul de schimbare variază în funcție de specificul fiecărei regiuni, evoluțiile prezentate reflectă o adaptare progresivă la actualele realități și inovații tehnologice.

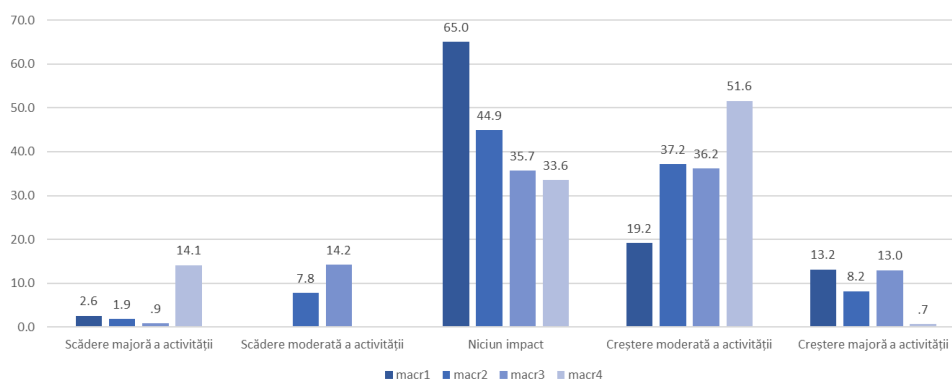

Figura 53. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 12 luni (%)

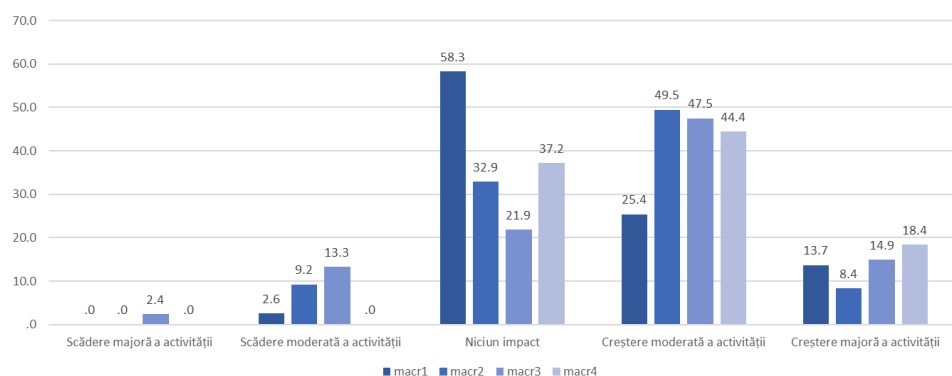

Figura 54. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 18 luni (%)

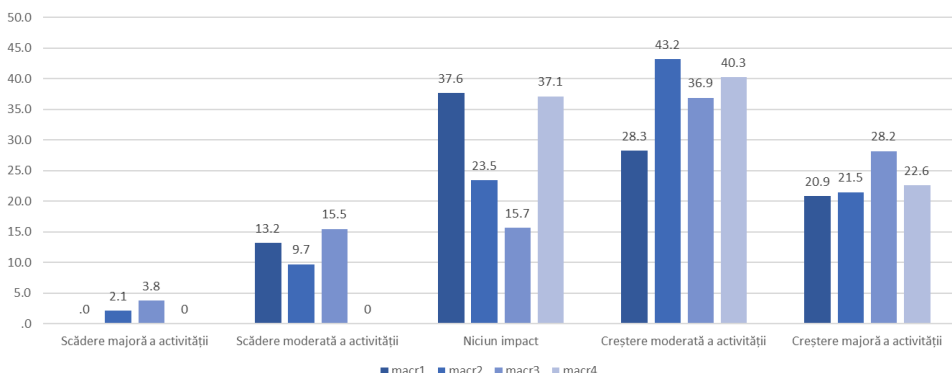

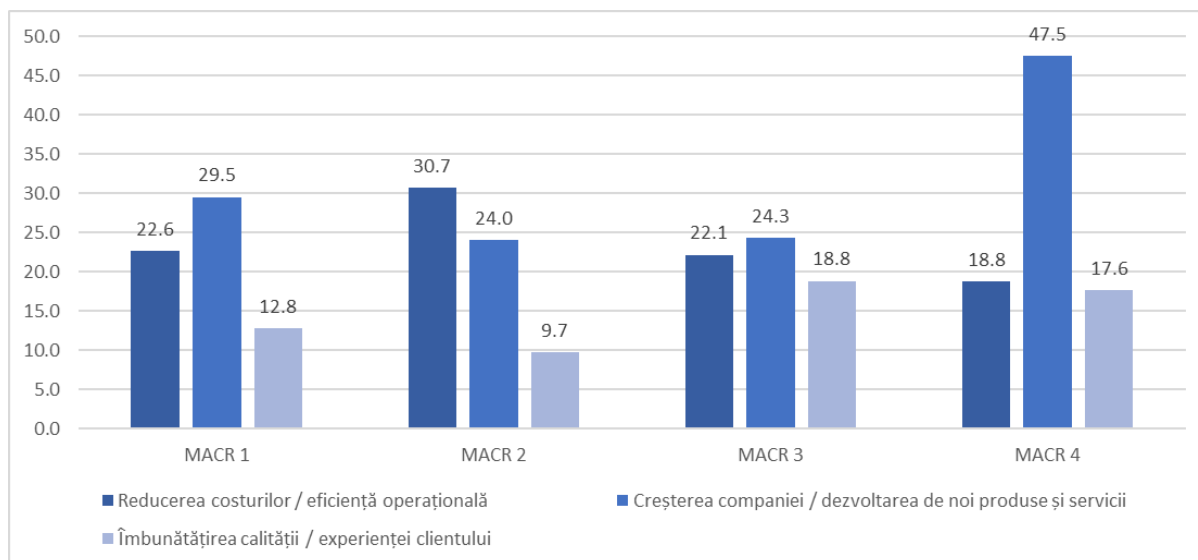
Figura 55. Percepția impactului IA asupra economiei naționale în următoarele 24 luni (%)

Impactul inteligenței artificiale asupra economiei naționale se referă la modul în care tehnologiile bazate pe IA influențează diverse aspecte economice, de la productivitate și eficiență, pâna la structura pieței muncii, inovare și competitivitate. În graficul de mai sus, observăm că cea mai mare așteptare privind creșterea majoră a activității apare în Macroregiunea 4, unde procentul crește semnificativ de la doar 0,7% în 12 luni la 22,6% în 24 luni. Posibil ca această creștere să fie percepută datorită așteptărilor respondenților de a beneficia de digitalizare accelerată odată cu comodificarea aplicațiilor inteligenței artificiale, precum IA generativă.

Pe de altă parte, un alt aspect relevant este percepția scăzută privind un impact negativ major al inteligenței artificiale asupra economiei, întrucât procentul companiilor care anticipează o scădere majoră a activității rămâne extrem de scăzut în toate regiunile, aproape de zero în toate cele trei scenarii analizate. Bazat pe aceste cifre, putem conchuziona că IA este percepută mai degrabă ca o oportunitate decât ca o amenințare pentru companiile respondente. Îngrijorările privind o scădere moderată rămân, de asemenea, minime, în toate cele trei scenarii.

Imaginea de ansamblu ne arată o tranziție de la incertitudine sau indiferență față de inteligența artificială la o perspectivă din ce în ce mai pozitivă și subliniază, în același timp, adaptarea progresivă la schimbările tehnologice și creșterea încrederii în ceea ce privește rolul inteligenței artificiale ca motor al dezvoltării economice în România.

b) Transformarea digitală

Din punct de vedere al scopului principal pentru inițiativele de digitalizare ale companiilor, remarcăm macroregiunea 4, datorită procentului mare de companii (47,5%) care vizează creșterea întreprinderii și dezvoltarea de noi produse și servicii, rezultate ce indică o orientare puternică spre inovație și expansiune. În schimb, în macroregiunea 2 accentul este pus pe reducerea costurilor și eficiența operațională (30,7%), optimizarea resurselor fiind mai importantă în această regiune decât creșterea agresivă. În macroregiunile 1 și 3, obiectivele sunt mai echilibrate, cu procente apropiate între eficiența operațională și dezvoltare, fapt ce relevă o strategie mixtă care combină atât consolidarea internă, cât și extinderea pe piețe noi. Un alt aspect interesant este că îmbunătățirea calității și experienței clientului are valori mai scăzute în toate regiunile, cu un maxim de 18,8% în macroregiunea 3, digitalizarea fiind percepută în principal ca un instrument de creștere și eficientizare, decât ca o prioritate pentru relația directă cu clienții. Aceste diferențe regionale în prioritățile de afaceri sunt influențate, posibil, de nivelul de maturitate digitală și de specificul economic al fiecărei macroregiuni.

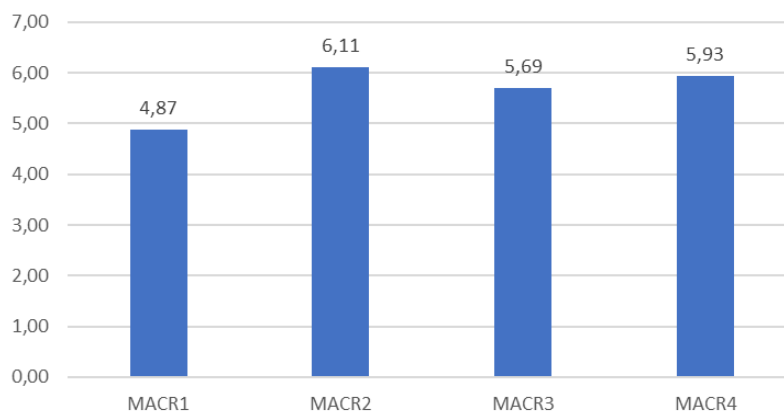

Figura 56. Evoluția investițiilor în transformarea digitală

În cazul investițiilor în transformarea digitală, macroregiunea 2 conduce cu cel mai ridicat nivel de investiții, înregistrând un scor de 6,11, în linie cu faptul că este a doua regiune cu cea mai mare adopție de IA, sugerând o corelație pozitivă între investițiile acordate pentru digitalizare și utilizarea acestor tehnologii avansate. Următoarea este Macroregiunea 4, cu un scor de 5,93, un rezultat surprinzător având în vedere rata de utilizare foarte scăzută observată anterior. Acest lucru ar putea indica faptul că, deși integrarea IA este limitată, inițiativele mai mari de transformare digitală sunt în creștere, pregătind terenul pentru o viitoare implementare a tehnologiilor IA. Macroregiunea 3 înregistrează un nivel al investițiilor de 5,69, care, deși ridicat, este ușor sub așteptări, având în vedere rolul Bucureștiului ca principal hub tehnologic al țării. În același timp, sugerează că afacerile din această regiune au realizat deja investiții importante în digitalizare în anii anteriori, concentrându-se acum mai degrabă pe optimizare decât pe extindere. Macroregiunea 1 are cel mai scăzut nivel al investițiilor, cu un scor de 4,87, ceea ce indică faptul că, în ciuda prezenței unor hub-uri tehnologice precum Cluj-Napoca, eforturile de transformare digitală ar putea fi distribuite inegal în regiune. Per ansamblu, datele reflectă strategii regionale dinamice, în care zonele emergente intensifică investițiile digitale pentru a ajunge din urmă liderii din tehnologie, semnalând o tendință spre o creștere digitală mai echilibrată la nivel național.

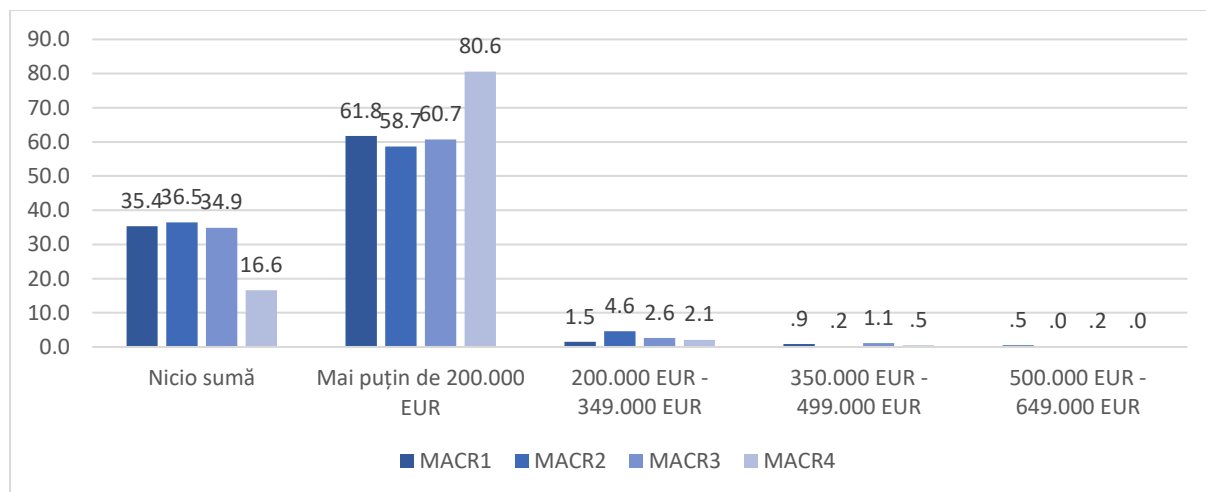

Figura 57. Bugetele alocate pentru digitalizare în 2025

Din perspectiva intențiilor de alocare a bugetelor pentru digitalizare în 2025, observăm faptul că procentul cel mai ridicat de companii intenționează să aloce sume de sub 200.000 EUR, în special în macroregiunea 4, ceea ce arată un interes crescut pentru digitalizare, dar limitat de constrângeri bugetare. Transformarea digitală din macroregiunea 4 se evidențiază și prin faptul că aceasta înregistrează cel mai mic procent de companii care nu intenționează să aloce nicio suma (16,6%) dintre toate regiunile, cu o diferență de 18,3% față de macroregiunea 3, care are al doilea cel mai mic procent. Pe de altă parte, în macroregiunile 1, 2 și 3, între 35% și 37% dintre companii nu prevăd alocarea de fonduri, ceea ce denotă fie o reticiență, fie o lipsă de resurse dedicate. Investițiile mai mari de 200.000 EUR sunt extrem de rare, cu procente care abia depășesc pragul de 2% în câteva regiuni, iar alocările de peste 1 milion EUR sunt aproape inexistente. Aceste rezultate reflectă fie o fază incipientă a transformării digitale în mai multe companii, fie o lipsă de încredere în rentabilitatea investițiilor pe termen scurt.

c) Achiziționarea vs. dezvoltarea soluțiilor IT

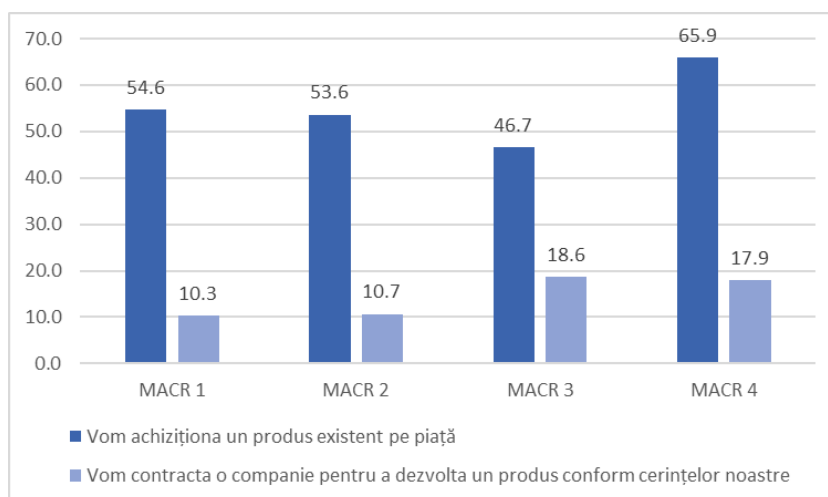

Figura 58. Distribuția opțiunilor companiilor între achiziția unui produs IT existent și dezvoltarea unei soluții personalizate

Din punct de vedere al preferințelor companiilor privind strategia de digitalizare, se evidențiază o tendință clară de a achiziționa produse IT deja existente pe piață în detrimentul dezvoltării de soluții personalizate. Macroregiunea 4 se remarcă prin cel mai ridicat procent (65,9%) de companii care preferă să achiziționeze soluții standard și indică o abordare orientată spre eficiență, costuri mai reduse și implementare rapidă. În contrast, macroregiunea 3 prezintă cea mai mare deschidere către dezvoltarea de produse IT personalizate, cu un procent de 18,6%, procent mai ridicat datorită, probabil, influenței ecosistemului tehnologic din București, unde există o concentrare mai mare de resurse și expertiză în IT. De asemenea, macroregiunile 1 și 2 au un comportament similar, cu aproximativ doar 10% dintre companii care optează pentru soluții personalizate. Având în vedere angajamentul financiar și de timp mai ridicat ce presupune dezvoltarea in-house a soluțiilor IT, este de înțeles preferința majoritară pentru soluțiile deja testate și validate pe piață, având în vedere și bugetele mai constrânse de investiții în digitalizare preconizate pentru 2025.

d) Percepția asupra digitalizării și sprijinului guvernamental pentru inovare

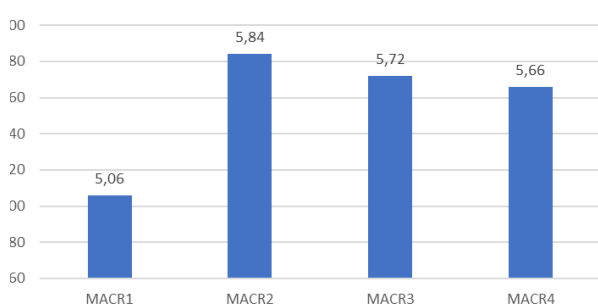

Figura 59. Evoluția ușurinței utilizării platformelor publice în următoarele 12 luni

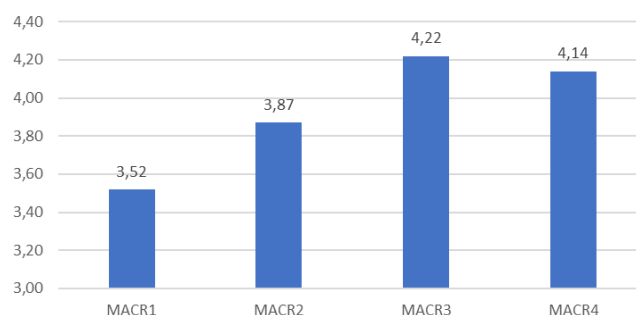

Figura 60. Evoluția acordării de către autorități a stimulentei și subvențiilor pentru inovare în următoarele 12 luni

Macroregiunea 2 conduce cu un scor de 5,84 privind ușurința utilizării platformelor publice în următoarele 12 luni, urmată îndeaproape de macroregiunea 3 cu un scor de 5,72. Macroregiunea 4 prezintă, de asemenea, o perspectivă pozitivă, cu un scor de 5,66. Totuși, macroregiunea 1 înregistrează cel mai scăzut scor, de 5,06, ceea ce arată fie un progres mai lent în reformele serviciilor publice digitale, fie un nivel mai scăzut de satisfacție al utilizatorilor față de platformele actuale. Per ansamblu, datele

reflectă o tendință ascendentă a așteptărilor privind îmbunătățirea accesibilității și eficienței platformelor publice, aliniată cu agenda de transformare digitală a României.

Pe macroregiuni, cea mai ridicată valoare așteptată privind acordarea de către autorități a stimulentei și subvențiilor pentru inovare în următoarele 12 luni se înregistrează în Macroregiunea 3 (care include regiunile Sud-Muntenia și București-Ilfov), cu un scor de 4,22, urmată de Macroregiunea 4 (care include regiunile Sud-Vest Oltenia și Vest), unde scorul se situează la un nivel de 4,14. Ambele valori sunt superioare celor înregistrate în celelalte macroregiuni, ceea ce reflectă așteptări mai optimiste privind sprijinul pentru inovare. La un nivel relativ apropiat se află și Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), cu un scor de 3,87, situat ușor sub nivelurile din Macroregiunile 3 și 4. Macroregiunea 1 (care include regiunile Nord-Vest și Centru) înregistrează cele mai scăzute așteptări privind evoluția acordării de stimulente și subvenții pentru inovare, cu un scor de 3,52, evidențiind un grad mai redus de încredere în sprijinul autorităților pentru acest tip de inițiativă.

5. Concluzii

Proiectul “Indicele Mediului de Afaceri din România” și-a propus să prezinte un tablou reprezentativ al încrederii companiilor private în evoluția mediului de afaceri în anul 2025, a așteptărilor și temerilor acestora. Totodată, am reușit să efectuăm o analiză a evoluției încrederii acestora, raportat la anul 2024.

Cele mai notabile aspecte identificate de-a lungul analizei sunt prezentate de-a lungul acestei secțiuni finale, organizate în funcție de cele 3 criterii de stratificare: regiune, dimensiunea companiei și sectorul de activitate

În general, mediul de afaceri se așteaptă **ca evoluțiile economico-sociale din anul 2025 să fie ușor mai bune decât cele din 2024** (valoarea RBI e de 3,38 pe scala de la 1 la 5, față de 3,35 în exercițiul anterior). **Peste o treime din companiile din România (37,2%) sunt optimiste** cu privire la evoluțiile economico-sociale din 2025 (așteptări în creștere și creștere semnificativă), și doar 2,5% se așteaptă la o înrăutățire a situației.

Cele mai multe dintre companii (6 din 10 companii) își mențin așteptările la un nivel constant. Un trend similar se regăsește și în ceea ce privește **profitabilitatea**. Aproape jumătate dintre companii (49%) se așteaptă la menținerea profitabilității în anul 2025, similar anului anterior, 32% se așteaptă la o creștere ai 10% la o creștere semnificativă

Temperarea cea mai semnificativă a așteptărilor se înregistrează în cazul **investițiilor**, unde așteptarea unei creșteri a investițiilor în 2025 este cu 14,2 pp mai redusă față de anul anterior. Astfel, doar una în trei companii au așteptări de creștere a investițiilor, comparativ cu 1 din 2 companii în anul anterior. (33,7% față de 49,9%

Așteptările în privința **disponibilității forței de muncă și a evoluției dimensiunii companiei** sunt în proporție de 29,3% în sensul unei creșteri moderate sau semnificative. De cealaltă parte a spectrului, a crescut ponderea companiilor care se așteaptă o înrăutățire a situației de la 8,1% anul anterior la 13,9% în analiza curentă.

Costurile și accesul la finanțare continuă să fie printre problemele pentru care perspectivele mediului de afaceri sunt dintre cele mai pesimiste. 27,8% dintre companii așteaptându-se la înrăutățirea situației în 2025.

Nivelul de optimism în privința **interacțiunii cu autoritățile** este mai ridicat decât pentru anul 2024. Astfel, 21,4% dintre companii întrevăd o îmbunătățire a evoluțiilor în acest domeniu, față de doar 18,2% anul anterior. Totuși, 6 din 10 companii consideră că nu vor exista modificări pe acest pilon. Cele mai notabile elemente relevate de **analiza regională** sunt următoarele:

Cea mai mare valoare a indicelui RBI se înregistrează pentru Macroregiunea 2 (care include regiunile Nord-Est și Sud-Est), cu o valoare a indicelui de 3,46 din maximul de 5, **urmată îndeaproape de Macroregiunea 3** (care include regiunea Sud-Muntenia și București-Ilfov), unde indicele se situează la un nivel de 3,45. Celelalte două macroregiuni înregistrează valori sub medie.

Macroregiunea 2 se remarcă prin cele mai mari valori la nivelul a cinci dintre piloni (Pilonul 1. Cifra de afaceri și piața; Pilonul 2. Profitabilitate; Pilonul 3. Investiții – similar cu Macroregiunea 3; Pilonul 4. Forța de muncă și dimensiunea companiei; Pilonul 6. Interacțiunea cu autoritățile din perspectiva companiei și Pilonul 7. Evoluția economiei naționale și globale), ceea ce indică cel mai ridicat grad de optimism pentru evoluțiile din 2024.

Cele mai notabile elemente relevate de analiza structurată pe **dimensiunea companiei** sunt următoarele:

Cele mai optimiste așteptări asupra evoluțiilor viitoare se înregistrează pentru **companiile de mari dimensiuni**, cu o valoare a RBI de 3,67, urmate de companiile de dimensiuni medii (RBI de 3,52). Companiile mici au o valoare a RBI sub medie (3,36), însă destul de aproape de aceasta.

Valoarea indicatorului pe piloni sugerează că așteptările privind îmbunătățirea evoluțiilor sunt cele mai mari pentru cifra de afaceri și piață (Pilonul 1) și profitabilitate (Pilonul 2), în această ordine, pentru firmele mari și mici, în timp ce firmele medii se așteaptă în primul rând la o evoluție mai bună a investițiilor, urmată de cea a cifrei de afaceri și pieței, urmată de cea a investițiilor.

Așteptările privind înrăutățirea situației sunt cele mai mari în cazul costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5) pentru companiile medii și mari, urmate de evoluțiile economice la nivel național și global (Pilonul 7). În schimb, firmele mici anticipează mai degrabă o înrăutățire a evoluțiilor economice la nivel național și global, pe locul doi fiind aspectele legate de costuri și accesul la finanțare.

Cele mai notabile elemente relevate de analiza structurate pe **sectorul de activitate** sunt următoarele:

La nivelul sectoarelor de activitate, RBI are valoarea **cea mai ridicată** pentru activitățile din **grupa CAEN 1**, care cuprinde activitățile din care cuprinde activitățile din agricultură, silvicultură și pescuit, cu o valoare de 3,49, urmată de grupa **CAEN 3** (serviciile IT, serviciile financiare, imobiliare, activitățile profesionale și altele), cu o valoare de 3,37

Firmele din grupa CAEN 3 au cele mai mari așteptări în privința evoluției cifrei de afaceri și a pieței (Pilonul 1), cele din grupa CAEN 2 sunt cele mai optimiste în privința evoluției investițiilor (Pilonul 2) și a costurilor și accesului la finanțare (Pilonul 5), iar cele din grupa 1 sunt cele mai optimiste în privința evoluției profitabilității (Pilonul 2), forței de muncă și dimensiunii companiei (Pilonul 4), interacțiunii cu autoritățile (Pilonul 6) și evoluției economiei naționale și globale (Pilonul 7).